

SVERIGES TELEVISIONS

Public service-uppföljning

1999

Sveriges Television AB
Telefon: vx 08-784 00 00, Telefax: 08-784 15 00
Telefon SVT Information: 08-784 80 60, Telefax: 08-661 16 04
E-post SVT Information: information@svt.se
Internet: www.svt.se

Granskningsrapport

På uppdrag av ägaren Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB har vi i egenskap av bolagets revisorer granskat Sveriges Television AB:s public service-redovisning för år 1999. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för utarbetandet av public service-redovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om redovisningen på grundval av vår granskning.

Granskningen har utförts i enlighet med god revisionssed.

Granskningen har omfattat ett urval av underlag för sifferuppgifter i tabeller, diagram och därtill hörande kommentarer med syftet att i rimlig grad försäkra oss om att public service-redovisningen inte innehåller väsentliga fel.

Det har vid granskningen inte framkommit något som tyder på att i public service-redovisningen intagna sifferuppgifter skulle vara felaktiga.

Stockholm den 1 mars 2000

Jörgen Lindqvist
Auktoriserad revisor

Lars Nordstrand
Auktoriserad revisor
Utsedd av regeringen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	6
Summering av public service-uppföljning 1999	8
1. Bakgrund	12
2. Uppläggning av public service-uppföljningen	13
2.1 Fyra frågeställningar	13
2.2 Ytterligare redovisningsaspekter	15
3. Sveriges Television under 1990-talet	17
4. Sveriges Televisions organisation och styrsystem 1999	22
5. Mångfald, bredd och spegling	26
5.1 Sändningstiden i stort	26
5.1.1 Det rikssända utbudet	26
5.1.2 Det regionala utbudet	27
5.1.3 Digitalsändningar	27
5.1.4 Internet	30
5.1.5 Text-TV	31
5.2 Spridningen på olika programtyper	32
5.3 Spegla hela landet	32
5.4 Produktion i hela landet	36
5.5 Internationell spegling	37
5.5.1 Allmänproduktion	37
5.5.2 Nyhetsutbudet	38
5.6 En mångfald röster, bilder och idéer	39
5.6.1 Mångfald ur produktionsperspektivet	40
5.6.2 Utbudet fördelat på produktionstyper	42
5.6.3 Program av europeiskt ursprung	42
5.7 Barn och ungdom	43
5.8 Skildringar av våld	45
5.9 Program för funktionshindrade	46
5.10 Utomståendes bedömningar av Sveriges Television	48
5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring	49
5.12 Tillgodose publikens olika intressen i skälig omfattning	51
5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider	53
5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider	53
5.12.3 Versionering	53
5.12.4 Serviceprogrammen i utbudet	54
5.12.5 Myndighetsinformation	55
6. Demokrati och yttrandefrihet	58
6.1 Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram	58
6.1.1 De regionala nyhetsprogrammen	59
6.1.2 Text-TV	60
6.1.3 Internet	60
6.2 Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv	61
6.3 Opartiskhet och saklighet mm	62
6.4 Kravet på oberoende och granskning	64
6.5 Sveriges Television och Europaparlamentsvalet 1999	65
6.6 Jämställdhet	69
7. Kulturansvar	72
7.1 Utbudet av program med anknytning till kulturansvaret	72
7.1.1 Text-TV	74
7.1.2 Internet	74
7.2 Ett mångsidigt utbud på svenska språket	74
7.3 Spegla kulturlivet i olika delar av landet	75
7.4 Det mångkulturella Sverige	76
7.4.1 Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv	76
7.4.2 Etniska minoriteter ställning i programutbudet	77
7.5 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen	78

7.5.1 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner	78
7.5.2 Samarbete med filmbranschen	79
7.6 Kultur i Rapport Morgon	79
7.7 Folkbildning	80
8. Förströelse och underhållning	84
8.1 Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla	84
8.1.1 Text-TV	86
8.1.2 Internet	86
8.2 Sport med bredd och mångfald	86
8.3 Formatproduktion	87
9. Publiken	90
9.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken	90
9.1.1 Räckvidd	91
9.1.2 Tittartid	92
9.1.3 Tittandet på kvällstid	93
9.2 Publikens val bland samhällsprogrammen	93
9.3 Publikens värderingar av Sveriges Televisions program	94
9.4 Text-TV-utnyttjandet	96
9.5 Internet	97
9.6 Publikkontakt	98
9.7 Teknisk kvalitet och tillgänglighet	99
9.7.1 Kvalitet i sändningarna	99
9.7.2 Kvalitet i mottagningsförhållandena	99
10. Ekonomi	102
10.1 Sveriges Televisions ekonomi	102
10.1.1 Verksamhetens intäkter	102
10.1.2 Verksamhetens kostnader	103
10.2 Kostnader för programverksamheten fördelade på typ av programproduktion	104
10.3 Programproduktionen fördelad på programkategorier	107
10.4 Programproduktion för funktionshindrade	107
10.4 Programproduktion på minoritetsspråk	108
11. Digital-TV	109
12. Planer	111
13. Sammanfattning	112
14. Källor och definitioner	115
14.1 Källor	115
14.1.1 Externa källor	115
14.1.2 Interna källor	115
14.2 Definitioner och begrepp	116

Sveriges Televisions styrelse har vid sammanträde den 21 februari 2000 fastställt public service-uppföljning avseende 1999.

För tredje året avger Sveriges Television sin public service-uppföljning. Den kommer liksom de två föregående att lämnas till Granskningsnämnden för radio och TV och till Kulturdepartementet men den kommer också att vara en viktig del av det underlag som Sveriges Television överlämnar till utredningen (1999:08) om radio och TV i allmänhetens tjänst. I Public service-uppföljning 1999 ges en bred beskrivning av Sveriges Televisions verksamhet och hur företaget tolkar de riktlinjer och villkor som fastställts av regeringen och omsätter dem i programutbud mm.

Fastställda riktlinjer och villkor anger på flera punkter att verksamheten skall förändras i relation till förhållandena 1996. Det rör sig i princip om att ge vissa områden och aktiviteter högre prioritet. I en del fall anges vilka mål som skall vara uppnådda vid slutet av innevarande tillståndsperiod, dvs. med utgången av år 2001.

Sveriges Television utgår från att den fortsatta processen, efter det att nyssnämnda utredning presenterat sina slutsatser och överväganden till sommaren innevarande år, kommer att leda till att riksdagen under 2001 kan fatta de övergripande besluten om riktlinjerna för public service-verksamheten. Sveriges Television har därför funnit det angeläget att redan nu söka summera hur programverksamheten utvecklats sedan 1996 och hur den utvecklingen förhåller sig till angivna riktlinjer. Utöver redogörelsen i uppföljningen kommer Sveriges Television i särskild ordning att till utredningen lämna synpunkter och förslag på de frågeställningar som berörs i direktiven samt ett antal andra frågor som är angelägna att behandla inför den nya tillståndsperioden.

Sedan 1996 har Sveriges Television fortsatt att **öka andelen svenska program i utbudet** samtidigt som det svenska samhällets **mångkulturella dimensioner** ges ökad uppmärksamhet. Det sker såväl i särskilda program som i programutbudet som helhet; i det senare fallet genom val av teman, medverkande m.m. Nyhetsutbudet har fått en ännu mer uttalad roll än tidigare. Service till publiken har förbättrats genom en ökad reprisering av i första hand den svenska produktionen. Barn och unga har fått ett eget sammanhållet block på tidig kväll med utökad sändningstid och utan koppling till någon nyhetsändning. Det senare en väsentlig förändring för att kunna hantera utbudet i nyhetsprogram på ett korrekt sätt när det gäller skildringar av våld.

Sveriges Television **verkar över hela landet** och under lång tid har ambitionen varit att **öka produktionen utanför Stockholm**. Av regeringen fastställda villkor anger att 55 procent av allmänproduktionen vid utgången av innevarande tillståndsperiod skall ske utanför Stockholm. Den nivån har med smärre variationer uppnåtts sedan 1996. Det förtjänar påpekas att ambitiösare och därmed kostsammare programuppdrag leder till att volymen producerade program kan minska. Under de senaste åren har Göteborg och Malmö getts mer långtgående uppdrag för fiktionsproduktion på bekostnad av bl.a. underhållning. Nivån för produktionen utanför Stockholm har trots det kunnat vidmakthållas.

Sveriges Television arbetar idag på en nationell TV-marknad med många olika producenter som kan erbjuda program inom många olika områden. Ett **ökat samspel med fristående producenter** är av flera skäl mycket angeläget. Därför är det glädjande att sådant samarbete har ökat kraftigt under de senaste åren, framför allt i programenheterna utanför Stockholm.

Sveriges Televisions **ställning hos publiken** har varit i stort sett oförändrad under den andra hälften av 1990-talet. Såväl andelen av den sammanlagda tiden för TV-tittande som läggs på Sveriges Television som andelen av TV-publiken som varje dag tittar på något i Sveriges Television är hög.

Under 1999 har Sveriges Television tagit steget över till **digital distribution**. Sedan i mars sänds SVT-kanaler digitalt i det digitala marknätet, i digitala kabelnät och digitalt över satellit. Det senare innebär att hushåll som haft problem med

mottagning av de analoga marksändningarna nu kan ta emot SVT1 och SVT2 samt den under året nystartade nyhetskanalen SVT24 från satellit. Tillväxten av antalet abonnenter visar att denna möjlighet har varit eftertraktad. I det digitala marknätet har Sveriges Television startat fem regionala kanaler. Ambitionen är att på sikt erbjuda även dem över satellit.

Under hösten 1999 har företagets styrelse fattat beslut om en *förändring av organisationen av riksnyhetsverksamheten* (Aktuellt, Rapport och SVT24). Förändringarna sker inom de ramar som regeringen lagt fast för hur Sveriges Television kan organisera sin nyhetsverksamhet. Denna förändring blir en del av den *omstrukturering av företaget* som sker under 2000 för att skapa tydligare strukturer för planeringen, ledningen och uppföljningen av programverksamheten. Ett viktigt led i denna omstrukturering är att öka samarbetet med externa parter och därigenom minska självförsörjningsgraden inom vissa programområden.

Perioden sedan 1996 har vid sidan av en utveckling av den traditionella programverksamheten präglats av en målmedveten *satsning på Internet*. Sveriges Television har snabbt etablerat sig som en av de mest uppskattade webbplatserna och den roll som företaget har inom den traditionella televisionen har i betydande grad kunnat utvecklas också på webben. Den fortsatta utvecklingen är av stor betydelse för public service-verksamhetens roll i den framtida mediemiljön. Sveriges Television har i andra sammanhang understrukit att sär- och detaljreglering av företagets verksamhet på webben inte bör bli aktuell. Sveriges Television måste få arbeta på samma villkor som andra företag, i konkurrens med dessa och med samma finansieringsformer.

Föreliggande public service-uppföljning visar att Sveriges Television väl fullföljer de intentioner och riktlinjer som finns i tillstånd och anslagsvillkor eftersom det är en naturlig och självklar utveckling för företaget. En central fråga inför fastläggandet av nya riktlinjer är därför i vad mån det behövs en detaljreglering av det slag som nu gäller. Enligt Sveriges Televisions mening borde det inte vara nödvändigt. Den klara riktningen för utvecklingen av verksamheten samt den tydlighet som präglar redovisningen av hur den genomförs borde utgöra starka skäl för att i framtiden arbeta med från statsmakternas sida mer generellt utformade riktlinjer. Läggs därtill förenklade principer för medelstilleddning och långsiktigare beslut om nivåer. Därmed kan två väsentliga principer inför en ny tillståndperiod etableras.

Sveriges Televisions public service-uppföljning har på sedvanligt sätt granskats av bolagets revisorer. Revisorernas granskningsrapport återfinns som bilaga.

Summering av verksamheten 1999 samt förändringar 1996-1999

Verksamheten 1999, förändringar 1998 -1999

Sveriges Televisions *totala sändningstid* har fortsatt att öka och uppgick 1999 till nästan 9 500 timmar varav 60 procent utgjordes av förstasändningar. Ökningen hänför sig bl. a. till sändningar från den nya nyhetsredaktionen SVT24 på eftermiddagstid i SVT1 och SVT2 under vissa perioder av 1999. Reprisernas andel i utbudet har därigenom minskat något trots att även volymen servicerepriser (snabbrepriser) på eftermiddagarna har ökat för att ge publiken ännu bättre möjligheter att ta del av de svenska programmen, ofta med text-TV-textning.

Sveriges Television producerar program i Stockholm och i fyra regioner runtom i landet. *Produktionen i regionerna* har ökat kraftigt sedan senare delen av 1980-talet. Nu ligger den på ca 55 procent av allmänproduktionen (nyhets- och sportprogram exkluderade). Den omfattande produktionen i regionerna gör att hela landet speglas i utbudet. Sveriges Television räknar med att fortsatt hålla allmänproduktionen utanför Stockholm på den nuvarande nivån.

Andelen program med *svenskt ursprung* ökade under 1999 till följd av sändningarna av SVT24 och uppgick till 76 procent. Av program med annat ursprung kommer ca 40 procent från länder utanför Europa och av programmen från Europa var nästan en fjärdedel från övriga Norden. Program från andra nordiska länder än Sverige svarar nu för 17 procent av det utländska utbudet. Ca 50 olika länder finns representerade som ursprungsland för ickesvenska program.

Mångfalden i Sveriges Television främjas genom att samarbetet med utomstående producenter utvecklas. Det sker genom *utläggningar* av programproduktion på utomstående programproducenter - från dokumentärer till nöjesprogram, genom *samproduktioner* som kan gälla t.ex. faktaprogram och fiktion eller genom *förvärv* av färdiga program, något som inte minst gäller kortfilmer, dokumentärer, novellfilmer och liknande. Enskilda *utomstående nyckelpersoner* engageras också. Formerna för samarbete förändras hela tiden varför det är svårt att på ett entydigt sätt ge nyckeltal för utvecklingen. Sammanfattningsvis kan dock konstateras att samarbetet i de olika formerna kontinuerligt ökar. Den mest påtagliga expansionen sker utanför Stockholm.

Tyngdpunkten i Sveriges Televisions sändningar av *program för barn och ungdom* ligger på tiden 18.00-20.00 i SVT1 måndag-lördag. Att denna tid i en kanal exklusivt avsätts för barn- och ungdomsprogram är något unikt för Sveriges Television och gör ansvarstagandet för barn och ungdom mycket påtagligt. Det totala utbudet av program för barn och ungdom minskade något under 1999 jämfört med 1998. Volymen ligger dock fortsatt väsentligt högre än 1996.

De båda kanalerna *SVT1 och SVT2 samplaneras* sedan 1996 tablmässigt för att ge publiken bästa möjliga service. Programschemat har i stort sett haft samma struktur de senaste tre åren. Grundprinciper i tablläggningen är;

- att erbjuda program av olika karaktär vid samma tidpunkt
- att erbjuda likartade program t.ex. reportagebaserade samhällsprogram vid olika tidpunkter olika dagar i veckan
- att erbjuda olikartade val dag från dag i en och samma kanal
- att fortlöpande från tidig morgon till sen kväll erbjuda nyhetssändningar
- att fortlöpande erbjuda särskilda grupper program på fasta tider
- att på eftermiddagstid och sen kvällstid erbjuda servicerepriser (snabbrepriser) av i första hand svensk allmänproduktion som regel med tillval av valbar textning

Uppläggningsen av programschemat för de två kanalerna innebär bl.a. att ca 60 procent av förstasända program ligger mellan 18.00 och 23.00, s.k. bästa sändningstid.

Sveriges Television ser som public service-TV:ns uppgift att genom en så **stor bredd och mångfald** som möjligt i de två samplanerade kanalernas utbud ge publiken så goda valmöjligheter som möjligt och en service med sändning av olika typer av program på många olika tider under dagen och veckan. Sveriges Television ska vara en TV angelägen för alla, alla i TV-publiken ska helst varje dag hitta något som intresserar och engagerar. **Publikens intresse för utbudet**, dvs. i vad mån man tittar in i kanalerna och väljer att följa programmen, är ett uttryck för den kvalitativa värdering publiken gör av Sveriges Televisions program.

Två kvantitativa mått på hur publiken värderar Sveriges Televisions utbud är räckvidden hos TV-tittarna, dvs hur många som tittar in i de två kanalerna och andelen av den tid som totalt läggs på TV-tittande. Av dem som en genomsnittlig dag tittar på TV har ca 80 procent sett något i Sveriges Televisions kanaler. Andelen har varit i stort sett konstant sedan 1996. Ser man till olika åldersgrupper har andelen ökat för den yngsta gruppen men minskat bland ungdomar. I den senare gruppen ligger den dock fortsatt på ca 55 procent. TV-tittandet som helhet har ökat något i samband med att fler kanaler blivit tillgängliga. Sveriges Televisions andel av tittartiden har samtidigt minskat, vilket är helt naturligt eftersom den tid som människor kan och vill avsätta för tittande är begränsad. Sedan ett antal år ligger andelen på något under 50 procent för befolkningen som helhet. Störst andel visar den äldsta gruppen tittare medan ungdomar avsetter strax under 30 procent av sitt TV-tittande för program från Sveriges Television. På kvällstid, mellan 18.00 och 23.00, den tid de flesta förlägger TV-tittandet till, har Sveriges Television emellertid de senaste åren haft en tittartidsandel på något under 55 procent. En viss nedgång noterades under 1999.

Sveriges Television följer regelbundet, genom undersökningar som genomförs på företagets uppdrag eller sådana som görs av forskningsinstitutioner, publikens värdering av företaget och utbudet. Värderingarna har sedan 1996 gått i positiv riktning med värdeomdömen som trovärdigt, mångsidigt, kvalitetsinriktat och professionellt i topp. Sveriges Television har också stärkt sin ställning som bästa kanal inom flera programområden sedan 1996. Det gäller samhällsprogram, kulturprogram och ungdomsprogram.

Sveriges Televisions verksamhet finansieras till knappt 95 procent med TV-avgiftsmedel. Andelen har i stort sett varit konstant sedan 1996. Tillflödet av avgiftsmedel har i reala termer minskat under samma period, men minskningen har i någon mån kompenseras av en viss ökning av andra intäkter. Vad gäller resursanvändningen kan noteras att de tekniska sändningskostnaderna minskat sin andel sedan 1996 liksom kostnaderna för egenproduktion. Däremot har kostnaderna för produktionsutläggningar och samproduktioner, inköp av visningsrätter och repriserna ökat sin andel. Produktiviteten - prestation per nedlagd krona - i egenproduktionen har ökat sedan 1996 medan produktiviteten i produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter minskat p.g.a. variationen i formerna för samarbete och finansieringen samt typen av program som förekommer i dessa samverkansformer. Produktivitetsmålet är därför svårt att använda för att generellt beskriva hur företagets prestationer utvecklas.

Beträffande särskilda aspekter på programverksamheten kan följande noteras sedan 1996.

Det totala **programutbudets sammansättning** har varit relativt stabilt sedan 1996. En påtaglig ökning av nyhetsutbudet skedde under 1999. Programkategorierna Nyheter och Fakta dominerar med drygt 60 procent av förstasändningarna under 1999. Kategorin Nöje har kontinuerligt minskat och utgjorde 7 procent 1999.

Sammansättningen av **utbudet i de stora svenska TV-kanalerna** har under senare år analyserats av forskare vid Göteborgs och Lunds universitet, bl. a. på uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV. Undersökningarna visar att Sveriges Television har betydligt större bredd och mångsidighet än andra kanaler såväl i utbudet som helhet som i olika programkategorier, och att Sveriges Television har ett unikt utbud. I undersökningen avseende 1998 (undersökning avseende 1999 ej

presenterad) konstaterades att Sveriges Television visade upp störst bredd inom det informationsinriktade utbudet och jämte ett annat TV-bolag även störst bredd beträffande det underhållningsinriktade utbudet. Företaget var ensamt om att ha program som vände sig till funktionshindrade, invandrare och etniska grupper.

Sveriges Television har under de senaste 20 åren byggt upp en allt mer omfattande *text-TV-tjänst*. Idag erbjuds totalt ca 610 sidor som kontinuerligt uppdateras, i genomsnitt ca 6 000 uppdateringar sker per dygn. Samtliga text-TV-sidor finns också tillgängliga på Sveriges Televisions hemsida på Internet. Användningen av text-TV har kontinuerligt ökat och sprider sig uppåt i åldrarna. Under 1999 använde 26 procent av befolkningen mellan 9-99 år Sveriges Televisions text-TV en genomsnittlig dag.

Sveriges Televisions webbplats www.svt.se har funnits sedan 1995 och har etablerat sig starkt bland svenskar som använder Internet. 1999 var www.svt.se en av de tio mest besökta svenska webbplatserna. Webbplatsen erbjuder service och komplement till TV-utbudet. Programinformation generellt och för särskilda programområden och särskilda målgrupper, fördjupningar till program, nyheter, tittarkontakt, diskussion kring program, möjligheter att tipsa om nyheter och programidéer, särskilda insatser vid val (under 1999 EU-valet) samt text-TV-sidorna är exempel på webbplatsens innehåll.

Under 1999 började SVT sända digitalt i det digitala marknätet, i kabel och över satellit. Kanalerna som erbjuds är SVT1, SVT2, den nya nyhetskanalen SVT24 samt fem regionala kanaler. De senare sänds endast i det digitala marknätet. SVT24 distribueras i kabelnät med stöd av de s.k. must carry-reglerna i radio- och TV-lagen. Antalet hushåll som kunde ta emot digitala kanaler från SVT var vid slutet av 1999 ca 100 000, huvudsakligen från satellit eller kabel. Utrustning för mottagning av marksändningar hade ca 2 000 hushåll anskaffat. Sveriges Television arbetar med att utveckla för digitalt distribuerad TV unika tjänster som bredbild och interaktiva tjänster. Företaget arbetar aktivt för att etablera öppna och generella standarder för digital TV för att underlätta för konsumenterna.

Under perioden 1996-1999 kan följande viktiga förändringar i Sveriges Televisions verksamhet framhållas.

- Den totala sändningstiden har ökat.
- Den egna produktionen har ökat.
- Andelen förvärvade program, huvudsakligen utländska, har minskat. Utbudet innehåller därmed en större proportion svenska program (74% 1999).
- Produktionen av nyheter har ökat mycket kraftigt, 134 procent under perioden. Nyhetssändningar inkl regionala nyheter på morgonen startade 1996 och lunchnyhetssändningar startade 1997.
- De regionala nyhetssändningarna har fått ytterligare sändningstid. Söndagssändningar startade 1997.
- Utbudet av nöjesprogram har minskat.
- Faktautbudet och fiktionsutbudet har ökat.
- Allmänproduktionen i regionerna har under perioden legat på ca 55 procent av den samlade allmänproduktionen.
- Allmänproduktionen utanför Stockholm har förskjutits mot mer kostsam produktion och bedrivs i ökat samarbete med utomstående.
- Utbudet av program riktade till barn och ungdomar har utvecklats. En sammanhängande tid 18.00-20.00 har etablerats i SVT utan beröringspunkt med nyhetsprogram. Utbudet till barn och ungdom som är funktionshindrade eller tillhör språkliga minoriteter har ökat.
- Text-TV utnyttjandet har ökat. Drygt en fjärdedel av befolkningen i åldern 9-99 år använder Sveriges Televisions text-TV en genomsnittlig dag.
- Sveriges Television har byggt upp en omfattande utgivning på Internet. Sveriges Televisions sidor tillhör nu bland de mest besökta i Sverige.

- Sveriges Televisions samarbete med kulturinstitutioner uttryckt i antalet sändningar från föreställningar och sändningstimmar har legat på en i stort sett oförändrad nivå under perioden. Samarbetet med filmbranschen inom ramen för 1993 års filmavtal har ökat. Under perioden har Sveriges Television på något sätt medverkat i 164 filmer och i samproduktioner, samfinansiering och köp av visningsrätter gått in i produktioner med ca 180 miljoner kronor. Enheter över hela landet har medverkat.
- Servicen till hörselhandikappade har förbättrats genom att antalet text-TV-textade timmar och programtimmarna på teckenspråk har ökat.
- Andelen tittare som en genomsnittlig dag tar del av något i Sveriges Televisions kanaler har ökat och uppgick 1999 till 82 procent.
- Sveriges Televisions andel av den samlade tittartiden har sjunkit något och uppgick 1999 till 47 procent.
- Sveriges Television har under 1999 startat digitala sändningar.
- Under perioden 1995-1998 minskade tillförda avgiftsmedel sammantaget med drygt 300 miljoner kronor.

Sammanfattningar återfinns även efter flera av uppföljningens kapitel, se rubrik **Förändringar under perioden 1996 - 1999**, sidorna 21, 31, 32, 36, 41, 44, 47, 59, 60, 62, 73, 75, 79, 85, 91, 92, 93, 96, 104, 105 och 106 samt sammanfattning i punktform sid 112.

1 Bakgrund

Från och med 1998 ska Sveriges Television enligt de anslagsvillkor regeringen fastställer årligen redovisa hur public service-uppdraget uppfylls. Uppföljningen ska ske under hela tillståndsperioden 1997-2001. Ansvaret för att ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmått ligger på företaget. Uppföljningen ska enligt regeringens anvisningar utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de anslagsvillkor som fastställs årligen. Redovisningen ska visa hur verksamheten har utvecklats med avseende på volym, kostnader och intäkter. Vidare ska Sveriges Television redovisa indikatorer på kvalitet som bl.a. beskriver hur publiken upplever programmen.

Syftet med företagets uppföljning av hur public service-uppdraget genomförs är från statens sida att få ett mer omfattande och mer strukturerat underlag för den offentliga debatten om public service-televisionen. Redovisningarna kommer också att utgöra ett väsentligt underlag för politiska beslut om public service-verksamheten under en ny tillståndsperiod från och med 2002.

Föreliggande uppföljning avseende 1999 kommer att vara en central del i det underlag Sveriges Television lämnar till utredningen (1999:08) om radio och TV i allmänhetens tjänst.

Public service-uppföljningen lämnas till Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden ska värdera hur väl uppföljningen tillgodoser det informationsbehov som föreligger samt det underlag som behövs för en värdering av hur public service-uppdraget fullföljs. Granskningsnämnden har granskat Sveriges Televisions uppföljning avseende 1997 och 1998.

Sveriges Televisions verksamhet som programföretag med public service-uppgifter regleras externt av yttrandefrihetsgrundlagen, radio- och TV-lagen, det av regeringen fastställda sändningstillståndet för perioden 1997-2001 samt de årliga anslagsvillkoren. Sveriges Televisions styrelse har 1993 lagt fast ett visions- och måldokument.

Public service-uppföljningen för 1999 utgår från de riktlinjer och krav som formulerats i radio- och TV-lagen, i sändningstillståndet, i anslagsvillkoren avseende 1999 samt i företagets visions- och måldokument.

I uppläggningsen av public service-uppföljningen har Sveriges Television samrått med Sveriges Radio och Sveriges Utbildningsradio. Företagets revisorer har liksom föregående år granskat uppföljningen. Granskningen har i första hand tagit sikte på hur uppgiftsinsamlingen för uppföljningen sker inom företaget. Syftet är att kunna verifiera validiteten i lämnade sifferuppgifter. Revisorernas granskningsrapport bifogas uppföljningen.

Public service-uppföljningen för 1999 kommer liksom tidigare uppföljningar att tryckas och finnas tillgänglig för den intresserade. Samtliga uppföljningar finns även publicerade på Sveriges Televisions hemsida www.svt.se.

2 Upplägg ning av public service-uppföljningen

Vid en redogörelse för hur public service-rollen fullföljs kan många olika beskrivningsmodeller användas. Sveriges Television presenterade för den första uppföljningen avseende 1997 en modell som används även i föreliggande uppföljning. Att hålla fast vid en beskrivningsmodell är en förutsättning för att kunna redovisa kvantitativa uppgifter över tiden vilket är ett centralt syfte med uppföljningen. Den beskrivningsmodell som valts innebär att en annan disposition används än sändningstillståndets och anslagsvilkorens redogörelse för riktlinjer och krav. Sveriges Television har sökt åstadkomma en struktur som i sig ska bidra till att tydliggöra vad public service-rollen innebär.

Uppföljningen tar sikte på förändringarna i Sveriges Televisions verksamhet över tiden utan jämförelser med andra företag eller med förhållandena på TV-marknaden som helhet. På en punkt sker indirekt en jämförelse med andra TV-företag (och andra medier) och det gäller Sveriges Televisions ställning hos publiken samt företags Internetjänsters ställning i det samlade utbudet på nätet.

2.1 Fyra frågeställningar

Uppföljningen bör enligt Sveriges Television ge svar på fyra frågeställningar som återspeglar fyra olika huvudtyper av riktlinjer eller krav som återfinns i tillståndsvillkor, anslagsvillkor och de internt av företaget fastlagda riktlinjerna. Dessa fyra frågeställningar är följande.

- Hur ser utbudet som helhet ut vad gäller mångfald i termer av programkategorier, sammansättning över dygnet och veckan, inriktning och utformning med hänsyn till olika gruppers behov m.m.?
- Hur tillgodoses olika intentioner med programverksamheten utgående från publikens intressen och behov?
- Hur utnyttjar publiken det samlade utbudet och hur värderar den olika delar av det?
- Hur använder Sveriges Television tillgängliga ekonomiska resurser?

Sändningstillståndet tar i princip sikte på den första frågeställningen, dvs. vad ska präglade Sveriges Television från ett utbudsperspektiv. Vilka behov eller intressen hos publiken som ska tillgodoses, eller annorlunda uttryckt intentionerna med verksamheten, är i tillståndet allmänt formulerade. Prestationsmål i termer av vilken ställning Sveriges Television ska ha i publikens tittande på TV eller värderingen av Sveriges Televisions utbud finns inte i tillståndet eller anslagsvillkor. Inte heller finns några konkreta ekonomiska prestationsmål för Sveriges Television i villkoren. I Sveriges Televisions av styrelsen fastlagda visions- och måldokument finns publikperspektivet med.

Fyra fokusområden

Den första frågeställningen söker Sveriges Television belysa med en genomgång av utbudet i sin helhet inklusive text-TV och Internet. Kapitlet (5) benämns *Mångfald, bredd och spegling*. I kapitlet återfinns de formuleringar i tillståndet, anslagsvillkoren och radio- och TV-lagen som tar upp dessa tre aspekter. Redovisningen tar sikte på vad företaget som helhet presterar, dvs. det är inte den inre organisationen som utgör grund för beskrivningen. Ett undantag finns, nämligen uppdelningen av programproduktionen i den del som sker i Stockholm respektive övriga delar av landet. Beskrivningen av utbudet sker med de programkategorier som har använts i utbudsstatistiken under lång tid. Redogörelsen syftar alltså till att beskriva vad Sveriges Television totalt "erbjuder" publiken.

Den andra frågeställningen - hur tillgodoses intentionerna med verksamheten - belyses genom att beskriva tre olika aspekter på utbudet som återfinns i

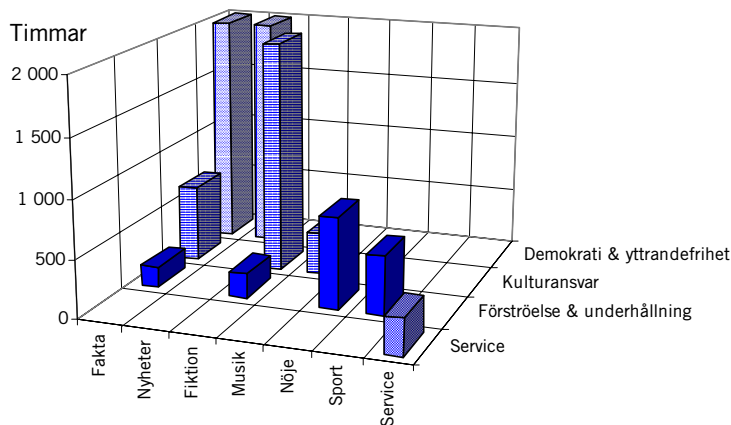
tillståndsvillkoren. 1) Sveriges Televisions programutbud ska ge medborgarna ökade möjligheter att delta i samhällets demokratiska processer och hålla sig väl informerade. 2) Medborgarna ska kunna ta del av olika kulturyttringar såväl från kulturlivet i vid mening som sådana yttringar som är specifika för televisionen som kulturbärare. 3) Publiken ska på olika sätt kunna förströ eller underhålla sig.

De här tre aspekterna, tre intentioner för programutbudet, är ett sätt att söka belysa vilka behov som publiken kan tillfredsställa eller vilken "nytta" de har av Sveriges Television. Bäst vore om man kunde beskriva detta med vad som uppstår i mötet mellan tittare och program men det låter sig inte göras. En uppdelning av det samlade utbudet på de tre nämnda intentionerna ser dock Sveriges Television som en rimlig alternativ beskrivningsmodell. Den traditionella avgränsningen av utbudet i olika programkategorier fungerar emellertid inte på ett tillfredsställande sätt i den här beskrivningsmodellen.

Intentionen att främja deltagande i demokratiska processen samt yttrandefrihet kommer helt naturligt till uttryck genom programkategorier som Nyheter, Fakta och Samhällsprogram.

De två andra intentionerna med utbudet, att ta ett *Kulturansvar* (kapitel 7) samt att svara för *Förströelse och underhållning* (kapitel 8) innehåller även de program från kategorien Fakta. Under rubriken *Förströelse och underhållning* finns också de delar av programkategorin Fiktions som uppfattas ha detta syfte eller "funktion". Även utbudet av Sport återfinns under denna rubrik.

Sambandet mellan Utbud (programkategorier) och Fokusområden (intentioner)

En översiktlig beskrivning av hur de traditionella programkategorierna fördelar sig på vad som Sveriges Television valt att kalla intentioner med utbudet ges i ovanstående diagram. Hur olika programkategorier eller enskilda program uppfattas av den enskilde tittaren och vilka behov de tillgodoser varierar givetvis mellan olika individer. Samspelet mellan program och publik är också en process i ständig utveckling. Den innebär att programformer förändras och att nya uttrycksformer utvecklas. Sveriges Television har dock funnit att den valda metoden att dela upp utbudet för att beskriva public service-televisionens intentioner är ändamålsenlig mot bakgrund av vad uppföljningen ska ge svar på. Utvecklingen av programverksamheten leder dock till att program som återfinns i en viss programkategori för tittare kan få en betydelse som är en annan än den man förknippar med programkategorien ifråga. Så kan t.ex. fiktionsprogram i väl så hög grad sägas bidra till det som formulerats under *Demokrati och Yttrandefrihet* (kapitel 6). På liknande sätt kan program som traditionellt förs till programkategorien Nöje även hänföras till området *Kulturansvar*.

Publiken

Den tredje frågeställningen - hur publiken utnyttjar utbudet och hur den förhåller sig till det - redovisas i kapitlet (9) *Publiken*. Redovisningen visar hur det samlade utbudet utnyttjas samt beskriver relationen mellan olika programområdens andel av utbudet respektive "konsumtionen", dvs. tittandet. Sveriges Televisions ställning hos publiken i termer andel av tittartiden och räckvidd för programmen redovisas. Vidare ges exempel på publikens kvalitativa värdering av utbudet. Detta är i princip de tillfällen i public service-uppföljningen där Sveriges Television beskrivs i relation till andra TV-företag.

Ekonomi

Den fjärde frågeställningen - hur företaget utnyttjar tillgängliga ekonomiska resurser - belyses i kapitlet (10) *Ekonomi*. Beskrivningen sökte fånga upp några av de aspekter som är specifika för public service-rollen. (Resursanvändningen i företaget beskrivs med fördelning på verksamhetsområden och produktions typer. Vidare redovisas resursinsatser i olika programkategorier och produktionsformer samt även produktivitetsförändringar.)

Den utförliga redogörelsen för Sveriges Televisions ekonomi återfinns i Årsredovisningen för 1999. För den samlade bilden av företagets ekonomi bör båda dokumenten studeras.

2.2 Ytterligare redovisningsaspekter

Kapitlen 5-10 inleds med övergripande formuleringar som beskriver vad Sveriges Television strävar efter att uppnå. Formuleringarna är inga citat ur sändningstillstånd, anslagsvillkor eller företagets interna visions- och måldokument men bygger på formuleringar i dessa. Syftet är att med *portalformuleringarna* ge en sammanfattande beskrivning av vad som är de centrala inslagen i public service-rollen enligt företagets mening.

Sveriges Television inledde under våren 1999 digitala sändningar av SVT1 och SVT2, av en ny rikstäckande kanal, SVT24, och av fem regionala kanaler. Den löpande redovisningen i föreliggande uppföljning avser dock endast utbudet i SVT1 och SVT2. Digitala TV-verksamheten redovisas särskilt i kapitel 11 samt i avsnitt 5.1.3.

I årets public service-uppföljning lämnas följande specialredovisningar som inte är avsedda att återkomma fortlöpande:

- Utrikesnyheter i Rapport 19.30 under 17 veckor (avsnitt 5.5.2)
- Sveriges Televisions insatser inför EU-valet 13 juni 1999 (avsnitt 6.5)
- Studie gjord av kulturutbudet i Rapport Morgon (avsnitt 7.6)
- Publikens val av samhällsprogrammen hösten 1999 (avsnitt 9.2)

Beskrivningen av Sveriges Televisions program för språkliga minoriteter, funktionshindrade och barn och unga återfinns förutom under särskilda rubriker i kapitel 5 även i den löpande redovisningen under andra rubriker.

Sveriges Televisions användning av de s.k. kvalitetsmedlen (se avsnitt 10.1.1) redovisas i företagets budgetunderlag för 2001. Sveriges Television har dock inte funnit det rimligt eller förenligt med syftet med public service-uppföljningen att särredovisa dessa medel eller programmen i föreliggande dokument.

Numeriska uppgifter redovisas som indikatorer på hur verksamheten genomförs i syfte att följa riktlinjer och för att nå konkreta mål. Flertalet av dessa uppgifter har tagits fram ur den interna produktionsredovisningen, utbudsstatistiken samt den produktionsrelaterade ekonomiska redovisningen. Jämförelser över tiden blir därmed möjliga.

Vad gäller beskrivningen av publikens utnyttjande av utbudet har uppgifter använts från de *publikmätningar* som kontinuerligt görs av företaget Mediamätning i Skandinavien AB (MMS). Dessa kvantitativa uppgifter kompletteras med resultatet av olika kvalitativa mätningar som görs i syfte att få en bild av publikens värdering av olika TV-kanaler, TV-program och programområden.

På områden där kvantitativa uppgifter inte kan användas för att beskriva hur Sveriges Television fullföljer public service-uppgiften förs resonemang som tydliggör företagets strategier och syften. Arbetsformer och åtgärder konkretiseras med bl.a. programexempel.

De uppgifter som lämnas om *utbudets sammansättning* bygger på Sveriges Televisions egen programstatistik och de avgränsningar och definitioner som där tillämpas. Barn, ungdom och minoriteter betecknas inte längre som programområden utan är istället målgrupper som redovisas under respektive programområde. I tabellbilaga 11 finns en programtitelkatalog uppdelad enligt de traditionellt använda programkategorierna. Katalogen innehåller ca 1 500 titlar och ger en god bild av spännvidden i Sveriges Televisions utbud. Katalogen ger också indirekt en bild av vilka principer för kodning av program i kategorier som företaget använder.

Enligt de av regeringen utfärdade anvisningarna ska jämförelser göras med förhållandena 1996 på ett antal punkter. De statistiska uppgifterna innehåller därför uppgifter om dels förändringarna mellan 1998 och 1999, dels situationen 1999 i förhållande till 1996. I de diagram som återfinns med den löpande texten görs översiktliga jämförelser mellan 1999 och basåret 1996. En mer detaljerad redovisning ges i tabellbilagan. I ett antal avsnitt ges en sammanfattande kommentar av förändringar under perioden 1996-1999.

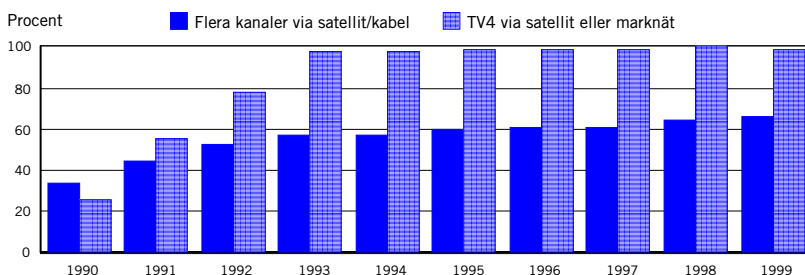

3 Sveriges Television under 1990-talet

Under 1990-talet har det svenska TV-landskapet genomgått stora förändringar. Nya programkanaler, distribuerade via satellit och kabelnät, har etablerats och vuxit sig starka sedan slutet av 1980-talet och Sverige har fått en tredje analogt sänd kanal, TV4. Det innebär att från 1993 har så gott som alla svenskar kunnat välja mellan Sveriges Television och en eller flera andra programkällor. Under 1999 togs ett nytt markbundet digitalt sändarnät i bruk som täcker ca 50 procent av hushållen. Antalet användare som kan ta emot de digitala sändningarna är dock än så länge helt försumbart, vid årsskiftet ca 2 000.

Diagram 3 a

Andel TV-innehavare med tillgång till flera programkanaler

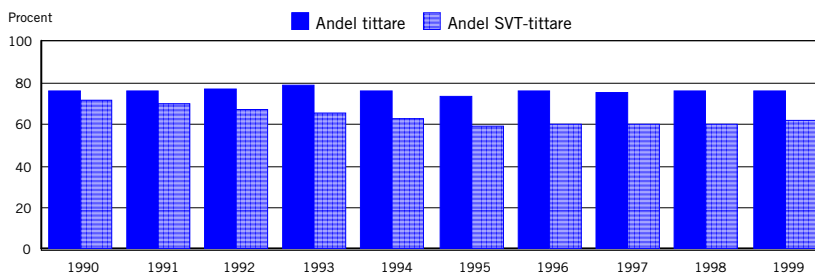

Den tid befolkningen ägnar TV-mediet har förändrats en del under 1990-talet. Den sammanlagda ökningen uppgår under perioden till ca 40 minuter. Skälet är naturligtvis det ökade utbudet av kanaler, men även att program nu sänds under hela dygnet. Den största ökningen inträffade mellan 1992 och 1993 då TV4 startade sändningar.

Även om den tid som befolkningen tittar på TV ökat under 1990-talet har TV-tittandet som aktivitet inte ökat i befolkningen. Under hela perioden har det varit ca 75 procent av befolkningen som tittat på TV en genomsnittlig dag.

Diagram 3 b

Andel av befolkningen som tittat på TV respektive Sveriges Television en genomsnittlig dag

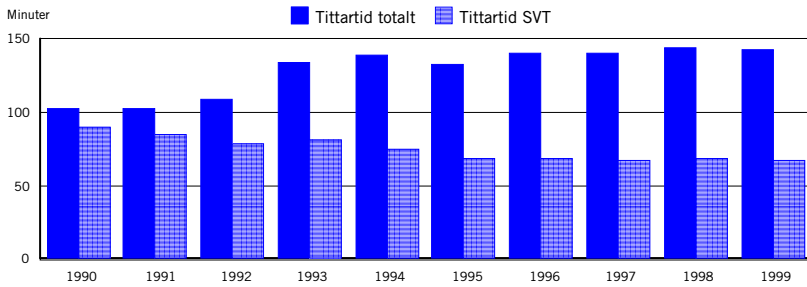

Under perioden har den *andel av TV-tittarna* som ser Sveriges Television minskat något. 82 procent av TV-tittarna ser idag någon gång under dygnet på Sveriges Television. I början av 1990-talet var denna andel 95 procent.

Under 1999 har dock *andelen av befolkningen* som dagligen sett något på Sveriges Television ökat något.

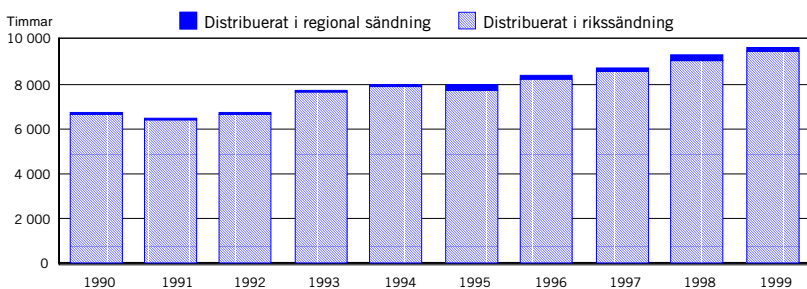
Den *tid* befolkningen ägnar Sveriges Television har under 1990-talet minskat något i minuter räknat, men andelen av den samlade tiden har påverkats mer. Det beror på att den totala tid som läggs på TV har ökat. Den nya tid som tillförts TV-tittandet har huvudsakligen lagts på de nya programkällorna. Tittartidsminskningen för Sveriges Television är drygt 20 minuter om dagen.

Diagram 3 c
Antal minuter som befolkningen med tillgång till TV tittat på TV en genomsnittlig dag

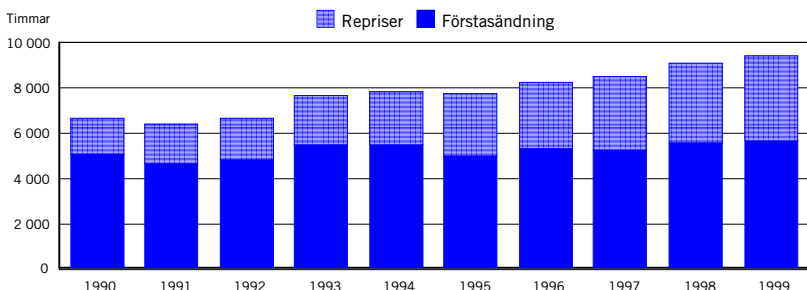
Sveriges Television har utökat sin sändningstid successivt under hela 1990-talet. År 1990 inleddes sändningarna under vardagar i regel klockan 16.00. Sedan dess har bl.a. morgonsändningar introducerats, 1993, repristiderna utvidgats till eftermiddagstid och, 1997, lunchnyheter startat. Under 1999 tillkom under våren analoga vidare-sändningar på dagtid av den digitala kanalen SVT24. Sammanlagt innebär det att TV-publiken 1999 hade ca 2 800 timmar mer från Sveriges Television att välja ur jämfört med 1990.

Diagram 3 d
Antal timmar i Sveriges Television i rikssändning samt regionalt ur ett tittarperspektiv

Ökningen beskriver förändringen för en tittare i respektive sändningsområde för regionala nyhetsprogram, dvs. det uttalade tittarperspektivet. För Sveriges Television som producerande företag är förändringen avsevärt mycket större då alla regionala sändningar sker i nio områden. För att få produktionsperspektivet innebär det att det regionala utbudet ur ett tittarperspektiv måste ökas med en faktor nio.

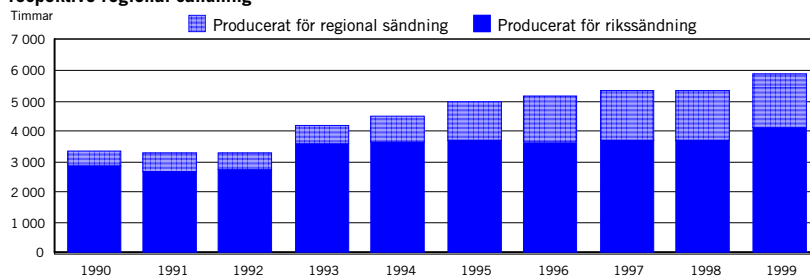
Diagram 3 e
Antal timmar i Sveriges Television i rikssändning varav förstasändning respektive repris

Sveriges Telvisions sändningstid har ökat ca 3000 timmar under 1990-talet. Till största delen förklaras ökningen av en ökad servicereprisering av framför allt det egenproducerade utbudet. Förstasändningarna har ökat med 607 timmar sedan 1990 för rikssända program och med ca 120 timmar i regional sändningstid ur tittarperspektiv.

Diagram 3 f

Antal producerade timmar av Sveriges Television för rikssändning
respektive regional sändning

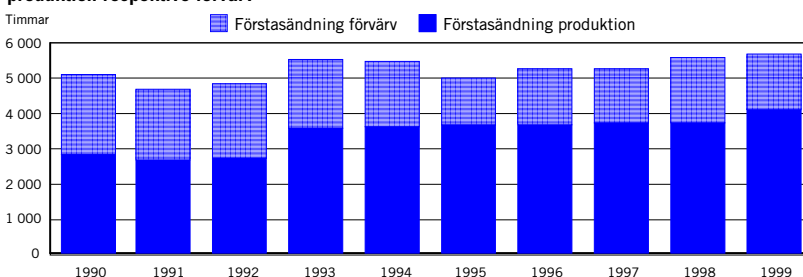

Totalt har produktionen ökat med 75 procent. Ungefär hälften av produktionsökningen utgörs av utökning av de regionala sändningarna. Eftersom regionala program sänds parallellt över nio sändningsområden i landet innebär det en samlad volymökning av produktionen på drygt 1 200 timmar. Att den regionala produktionen ökat innebär att distriktens andel av den samlade producerade tiden ökat.

Produktionen i form av egenproduktion, produktionsutläggningar och samproduktioner har ökat med ca 1 300 timmar. Antalet förvärvade timmar (i allt väsentligt utländska program) i förstasändning har minskat med närmare 700 under perioden.

Diagram 3 g

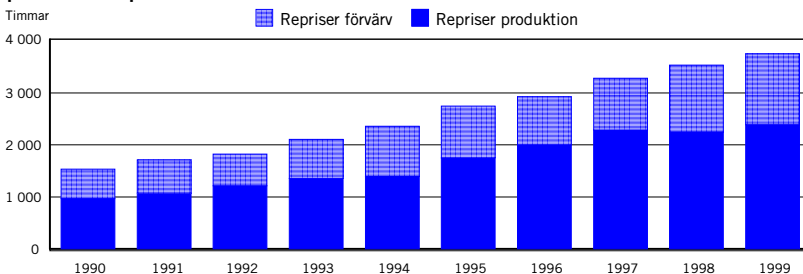
Antal timmar rikssänd förstasändning i Sveriges Television fördelade på
produktion respektive förvärv

Repriser av svenska program har ökat mer än produktionen i syfte att ge publiken förbättrad service. I början av perioden sändes ca 1 500 timmar reprisar på årsbasis. År 1999 hade den volymen ökat till ca 3 700 timmar.

Diagram 3 h

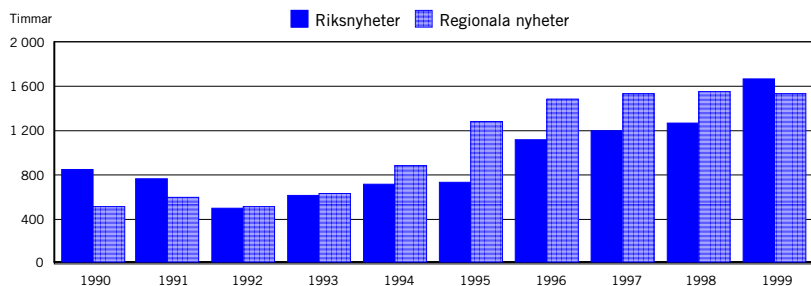
Antal timmar rikssända reprisar i Sveriges Television fördelade på
produktion respektive förvärv

Med införandet av morgon- och lunchsändningar har produktionen av nyheter i Sveriges Television ökat kraftigt. År 1990 innebar produktionsnivån att tittarna erbjöds drygt 900 timmar nyheter inklusive de regionala sändningarna. År 1999 hade nyhetsutbudet ökat till närmare 1 850 timmar.

Den minskning av produktionen av riksenheter som kan urskiljas mellan 1991 och 1992 har bl.a. sin förklaring i att programmet *Magasinet*, som tidigare sändes två gånger i veckan, omdefinierades från kategorin nyheter till fakta samt att viss tid med text-TV i bild (Börsen idag) tidigare räknades in i nyhetsutbudet. Ökningen 1996 sammanhänger med morgonnyheterna och 1997 med införandet av lunchnyheter. Lunchnyheterna har först 1998 nått sin fulla nivå på årsbasis. Ökning av nyhetsutbudet för 1999 förklaras av att SVT24 under våren sände analogt i SVT1 och SVT2 på dagtid.

Diagram 3 i
Antal timmar producerade nyheter från Sveriges Television

Produktionen av regionala nyhetsprogram har sedan 1990 ökat från ca 500 timmar totalt till drygt 1 500 timmar under 1999. Den kraftiga ökningen som började 1993 beror på att de nio regionala nyhetsprogrammen fått utökad sändningstid. Under 1993 tillkom en sändning klockan 17.05, 1995 infördes en sen kvällssändning och 1996 tre korta morgonsändningar. År 1997 introducerades två korta sändningar på söndagar. Ökningen 1994 bestod i huvudsak av regionala sändningar inför valet.

Sveriges Televisions utbud har i allt större utsträckning blivit baserat på produktion som ersatt främmande förvärv. Vid periodens början var förhållandet producerat/förvärvat 55 procent respektive 45 procent av det förstasända utbudet. År 1999 närmar sig motsvarande programtyper förhållandet 75 procent respektive 25 procent. En följd av dessa förändringar är alltså att utbudet blivit mindre präglad av utländska program. Det svenska dominerar tydligt.

TV-avgifterna, som är den ekonomiska grunden för public service-verksamheten, ökade i antal fram till 1996. Sedan 1990 föreligger avgiftsskyldighet inte bara för privathushåll utan även för de flesta företag. Fram till 1996 skedde en kontinuerlig ökning av antalet betalade avgifter, för att därefter minska något, trots att antalet hushåll i landet ökar. I jämförelse med 1990 har antalet avgifter ökat med 1 procent. 1999 var TV-avgiften 1 608 kronor per år.

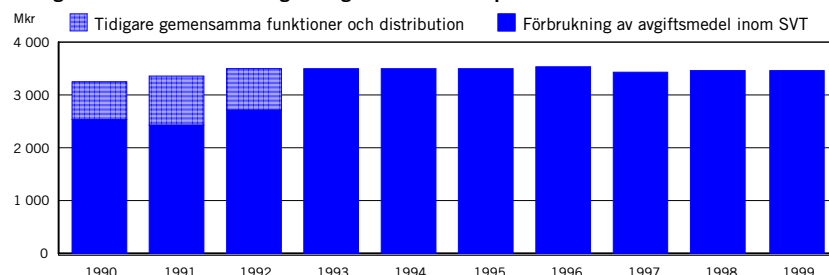
Tabell 3
Antalet betalande TV-innehavare

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Förändring
Antal i 1 000-tal	3 298	3 318	3 326	3 321	3 341	3 358	3 366	3 359	3 350	3 347	1%

Sveriges Televisions verksamhet finansieras i huvudsak med TV-avgiftsmedel. Under perioden 1990-1999 har dessa medel utgjort mellan 91 och 94 procent av de totala intäkterna. I löpande priser har avgiftsmedlen ökat från 1 802 miljoner kronor till 3 186 miljoner. Omräknat i 1999 års prisnivå innebär det en anslagsökning med 4 procent. Parallellt har en besparing gjorts under perioden 1995 till 1998 motsvarande 11 procent av 1995 års anslagsnivå.

Diagram 3 j

Sveriges Televisions förbrukning av avgiftsmedel i fasta priser

Fotnot. För jämförbarhet över perioden har tillägg gjorts för åren 1990-1992 avseende distribution (Teracom) och koncerngemensamma funktioner.

De viktigaste förändringarna under 1990-talet

Sändningstiden för rikssända program har ökat med 2 804 timmar vilket motsvarar drygt 40 procent. Den totala sändningstiden i riksnätet uppgick 1999 till 9 448 timmar.

De regionala sändningarna har ökat med 109 timmar eller 168 procent sett ur publikens perspektiv. Totalt sändes 1999 ca 175 regionala nyhetstimmar över de olika distrikten vilket motsvarar 1 737 timmar regionalt över hela landet.

Produktionen har ökat med 1 299 timmar i rikssändning samt 1 216 regionalt sända timmar.

Reprissändningarna har ökat med 2 197 timmar.

Mängden **förvärvade programtimmar** i förstasändning har minskat med 692, huvudsakligen utländska program, vilket innebär att utbudet 1999 innehåller proportionellt mer svensk produktion jämfört med 1990.

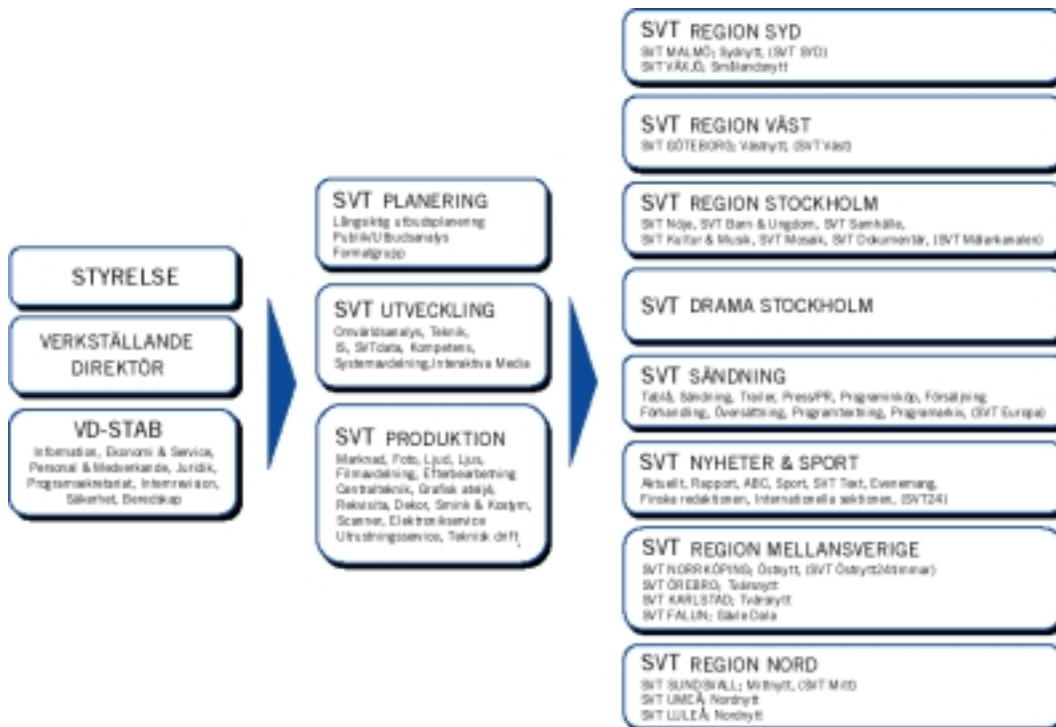
Antalet producerade nyhetstimmar har under perioden ökat med 1 830 vilket motsvarar en ökning med 134 procent.

TV-avgiften uppgick 1990 till 1 164 kr/år och har ökat till 1 608 kr/år 1999. Ökningen uppgår till 10 procent i fast penningvärde (omräknat med KPI).

Antalet betalande TV-innehavare uppgick 1990 till 3 298 000 och ökade fram till 1996 med 68 000 (2%) för att under de tre senaste åren minska med 19 000 (0,6%) till 3 347 000 per den 31 december 1999. Förändringen mellan 1990 och 1999 innebär en ökning med 1 procent.

Sveriges Televisions avgiftsmedel har under perioden ökat med 4 procent i fast penningvärde (omräknat med radio- och TV-index) samtidigt som en betydande produktionsökning skett.

4 Sveriges Televisions organisation och styrsystem 1999

Inom parantes anges TV-kanaler

Sveriges Televisions styr- och uppföljningssystem för programverksamheten har följande struktur;

- Årsplaner och årsbudgetar fastställs av företagets styrelse
- Programuppdrag för enheter, redaktioner och distrikt som klargör vilken inriktning egenproduktion, samproduktioner, inköp m.m. ska ha
- Grundläggande budgettilldelning på flerårssikt som ansluter till programuppdragen
- Årsplanering av programverksamheten
- Årsbudgetbeslut
- Ekonomisk uppföljning under verksamhetsåret
- Fortlöpande uppföljning av publikutfallet i olika avseenden
- Årsvis uppföljning av resursförbrukning i relation till genomförd programverksamhet
- Analys av genomförd verksamhet
- Förändringar/kompletteringar av programuppdrag med åtföljande ekonomiska beslut

Någon särskild profilering av de två kanalerna sker inte utan programläggningen syftar till att i tvåkanalssystemet ge publiken bästa möjliga service.

Programuppdrag och medeltilldelning styr verksamheten i de åtta programenheterna (inkl. SVT Sändning). Ansvar för att uppdragen fullföljs inom ramen för tilldelade medel åligger enhetschefen. Ansvar för den tablmässiga utläggningen av program samt för att åtgärder vidtas för att det samlade utbudet ska motsvara tillståndsvillkor och interna mål ligger hos chefen för SVT Planering.

Sveriges Televisions Nyhetsorganisation

Sveriges Televisions styrelse gav den 7 juni 1999 VD i uppdrag att göra en översyn av hela nyhetsverksamheten. Motivet var bl.a. kostnadsnivån för verksamheten, behovet av att ta i bruk nya produktionstekniken och i anslutning härtill införa nya arbetsformer och yrkesroller samt att utveckla nyhetsservicen till publiken.

Styrelsen har den 22 oktober 1999 och 6 december 1999 beslutat att förändringar ska göras av nyhetsorganisationen i Stockholm. Styrelsen har konstaterat att omstruktureringen ligger inom ramen för de av regeringen angivna villkoren om nyhetsverksamhetens organisation (Anslagsvillkoren 1999 punkt 13).

Omstrukturering

Under 2000 sker en omstrukturering av företaget enligt riktlinjer som styrelsen fastställt den 21 februari 2000. Omstruktureringen gör ansvarsförhållanden och planering och uppföljning av programverksamheten tydligare. Förändringar sker inom ramen för de villkor regeringen meddelat om företagets organisation.

5. M ÅNGFALD, BREDD OCH SPEGLING

Sveriges Television ska erbjuda ett varierat programutbud präglat av bredd och mångfald som speglar hela landet och ger en god internationell utblick. I programverksamheten ska särskild hänsyn tas till televisionens genomslagkraft, att olika regionala perspektiv speglas och att åsiktsmångfalden främjas genom ökad medverkan av utomstående i programverksamheten och genom förvärv av program från externa producenter.

5 Mångfald, bredd och spegling

I begreppet public service ingår många olika krav och möjligheter. Att ett företag med public service-uppdrag ska erbjuda ett varierat programutbud är en av grundstenarna i begreppet. Med ett varierat programutbud ska inte bara förstås att många olika slags program täcker olika genrer, det är också viktigt att man inom en genre erbjuder variation. Således ska det finnas flera slags samhällsprogram, olika sätt att bevaka kulturlivet, musik för olika smakriktningar osv. Båda dessa aspekter, variation i utbudet och variation i en specifik genre, kan betecknas som mångfald.

Men mångfald är också att låta många olika människor komma till tals eller att vända sig till många olika grupper i vårt samhälle med ett programutbud som kanske intresserar bara ett fåtal. Ett geografiskt stort land som Sverige kan erbjuda många olika vyer och samhällsliga perspektiv. I programutbudet ska sådana infallsvinklar ges utrymme. Mångfalden innebär också att publiken erbjuds utblickar mot andra kulturer genom att dessa länder skildras i det inhemska utbudet eller kommer till uttryck i inköpta program.

Sist men inte minst måste i begrepp som *mångfald, bredd och spegling* vägas in de behov som olika grupper kan ha av ett programutbud som riktar sig särskilt till dem - bl.a. genom att programutbudet läggs till rätta för att passa deras förutsättningar. Barn är en grupp för vilken Sveriges Television har ett stort ansvar. En annan grupp är funktionshindrade, som behöver få program anpassade. Ytterligare en grupp är de som har svårigheter med svenska språket till följd av annat modersmål.

En förutsättning för att alla dessa olika behov och önskemål ska kunna tillgodoses i rimlig omfattning är att program erbjuds vid varierande tidpunkter och, då så är möjligt, vid flera tillfällen. Hur det samlade utbudet tillgodoser de ambitioner som här angivits visar hur väl Sveriges Television svarar för mångfald, *bredd och spegling*.

5.1 Sändningstiden i stort

5.1.1 Det rikssända utbudet

Sveriges Television har nu tablålagda sändningar under större delen av dygnet. Sändningarna på vardagar startar klockan 06.30 och slutar kring midnatt. Under veckosluten börjar de klockan 08.00 men pågår någon timme längre in på natten jämfört med vardagarna. Sändningstiden för det rikssända utbudet omfattade 1999 totalt 9 448 timmar. Sändningstiden har ökat sedan 1996, det senaste året främst genom att antalet timmar reprisering ökat. Sedan 1996 har antalet sända repristimmar utökats med närmare 800 och förstasändningarna med drygt 400 timmar. Repriserna utgjorde i början av perioden 36 procent av utbudet, 1999 omfattade repriserna 40 procent.

Ökningen av repristiden förklaras främst av en ökad servicereprisering, men även återutsändningarna av under tidigare år visade program har ökat sedan 1996. Utnyttjandet av de program som företaget har i sitt programarkiv har blivit en viktigare del i programutbudet. Det gäller främst programkategorier som drama och program som riktar sig till barn.

Sveriges Television sänder sedan 1999 inte enbart analogt över riksnätet. Från mars 1999 finns också den digitala kanalen SVT24 som sänder över det digitala marknätet. Under 1999 sände SVT24 dygnet runt under den största delen av året (avsnitt 5.1.3). SVT24 sändes också digitalt via satellit som en del av Canal Digitals basutbud samt i Telias digitala kabelnät som s.k. must carrykanal.

SVT24 har också vidare sänts analogt i SVT1 och SVT2 på dagtid så att TV-publiken och radiohandeln skulle få en uppfattning om vad kanalen innehåller. Drygt 400 timmar sådan sändning skedde under 1999. I anslutning till dessa sändningar från SVT24 har också demonstrationssändningar av bredbildsprogram förekommit. Syftet

Diagram 5.1 a
SVT total sänd tid

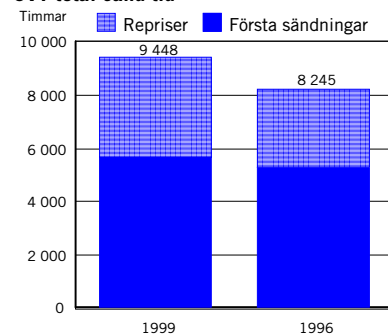
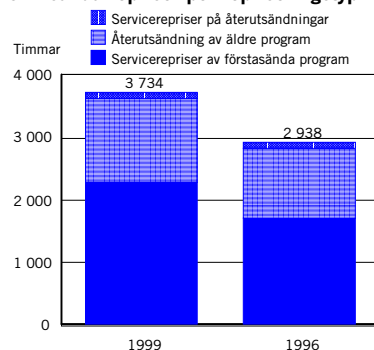

Diagram 5.1 b
SVT sända repriseringstyp

har sammantaget varit att marknadsföra digitala sändningar och de tjänster och funktioner som där kan erbjudas.

5.1.2 Det regionala utbudet

De regionala sändningarna består nästan helt av regionala nyhetsprogram. Dessa har utökats kraftigt under 90-talet och sänds fr.o.m. 1997 enligt följande.

Vardagar	Söndagar
6.57, 07.57 och 08.57 (3 min)	
17.05 (5 min)	
19.10 (20 min)	19.25 (5 min)
22.00 (10 min)	21.45 (5 min)

Sändningar på söndagskvällar infördes 1997. Under somrarna sker de regionala nyhetssändningarna på vardagar klockan 19.20 och 22.00. Under 1997 genomfördes ett försök med regionala magasinprogram. Dessa upphörde 1998 och resurserna har använts för en kvalitetsförstärkning av de regionala nyheterna samt till de särskilda regionala valprogrammen i bevakningen av 1998 års val.

Ur publikens perspektiv (utbudet i ett område) erbjöds ca 170 timmar regionala nyhetssändningar under 1999. Eftersom regionala nyhetssändningar produceras av 11 regionala nyhetsredaktioner och sänds över nio olika områden är den producerade tiden mångdubbelt större, nämligen 1 530 timmar. Till detta kan läggas 207 timmar ytterligare regional sändningstid med anledning av EU-valet och de digitala försöken i vissa regioner (tabell 6.1.1).

Under 1999 inleddes sändningar av digital regional television på fem ställen i landet. Dessa sändningar har distribuerats i det digitala marknätet. I tre områden - Malmö, Göteborg och Sundsvall/Östersund - har även delar av utbudet sänts i det analoga nätet (SVT2). Sammanlagda sändningstiden var knappt 200 timmar, eller ca 65 timmar per område. Utbudet för tittarna i dessa områden har alltså varit mer omfattande - och även annorlunda sammansatt - än i övriga sex regionala analoga sändningsområden.

Med tanke på differensen mellan producerat regionalt utbud och den mängd programtid det motsvarar för den enskilde potentiella TV-tittaren kommer all regional sändningstid att redovisas separat i den mån den förekommer i följande tabeller. Det digitala utbudet berörs i det följande endast i den mån det också vidareänts analogt.

5.1.3 Digitalsändningar

Rikssändningar med SVT 24

Den digitala TV-kanalen SVT24 inledde sina sändningar den 15 mars 1999 och blev därmed första svenska TV-kanal att sända nyheter och nyhetsinriktat material dygnet runt. Kanalen kunde från startdagen ses i hela täckningsområdet för det digitala marknätet samt i det kabelnät (Telia) som då sände digitalt. Samtidigt blev SVT24 tillgängligt också via digital satellitsändning (Canal Digital). Det betyder att SVT24 kan ses i samtliga tre digitala distributionssystem (se även kapitel 11). Vid årsskiftet 1999/2000 nådde SVT24 via de tre digitala näten sammanlagt ca 100 000 svenska hushåll.

Under de första nio veckorna sände SVT24 vardagar mellan klockan 6.30 och 23.10. Eftersom alla Sveriges Televisions nyhetsprogram parallellsänds i SVT24, inleddes sändningarna med *Rapport Morgon* och avslutades med *Rapports* sena kvällssändning. Nattetid och under helger sändes nyheter från SVT Text. Då kriget i Kosovo inleddes i månadsskiftet mars-april sände SVT24 också nattetid.

Under våren 1999 inleddes ordinarie nattsändningar med egenproducerat och bearbetat material i SVT24. Under natten återutsändes de regionala nyhetssändningarna.

Totalt under 1999 sände SVT24 ut 4 710 timmar nyheter i digitala distributionsnät. Av den tiden utgjorde 1 557 timmar nyhetssändningar från SVT1 och SVT2 medan 3 153 timmar var egenproducerade av SVT24. Totalt visades text-TV in vision i 147 timmar medan resterande programtid varit producerade nyhetssändningar eller reportage (tabell 5.1.3a).

SVT24 har till viss del sänt material från nyhetsprogrammen i SVT1 och SVT2, men programutbytet har också gått i andra riktningen. Från den 28 juni tog SVT24 över ansvaret från *Rapport* för lunchsändningen av nyheter i SVT1. Från och med 23 augusti fick SVT24 även ta hand om nyhetssändningarna klockan 16.00 och 17.00 i SVT2. SVT24 har också parallellsändts i SVT1 och SVT2 på dagtid under våren 1999 men också under resten av året då stora, oväntade nyhetshändelser inträffat. Även nattetid har SVT24:s sändningar synts i SVT1 eller SVT2 vid extrema nyhetslägen. Så var fallet (förutom vid inledning av Kosovokriget) också vid t.ex. polis-morden i Östergötland, färjeolyckan utanför Göteborg och ovädret i Sydsverige. SVT Europa, den TV-kanal som i digital form erbjuder TV-tittare runt om i Europa svenska program via satellit, vidaresänder SVT24 framför allt nattetid.

Regionala digitala sändningar

Den 1 april 1999 inleddes fem regionala sändningar i digital form. Kanalerna kallas SVT Mälarkanalen, SVT Mitt, SVT Syd, SVT Väst och SVT Östnytt 24 timmar. I det följande beskrivs de fem kanalerna (se även tabell 5.1.3b).

SVT Mälarkanalen

SVT Mälarkanalen täcker huvudstaden, mälarenregionen väster om Stockholm och de södra delarna av Uppland inklusive Uppsala. Kanalen planerades för att huvudsakligen arbeta utifrån konceptet *hybrid-TV* - en lösning där bildrutan delas in i tre fält. Det vänstra fältet, som täcker ungefär halva bildrutan, ska innehålla text-TV-baserad information, medan den högra delen av bilden kan innehålla minst ett rörligt bildfält. Då mottagningsutrustning som kunde hantera sådana sändningar ej fanns tillgänglig kunde inte sändningsformen tillämpas fullt ut.

Under vårsäsongen sände SVT Mälarkanalen enligt det s.k. hybridmönstret (dock utan planerad interaktivitet) i två block mellan klockan 9.00 och 12.00 respektive 15.00 och 17.00. Mellan blocken sändes text-TV in vision. Under hösten förlängdes eftermiddagssändningarna till 12.00 och 21.00. Innehållet har bestått av nyheter och allmän-TV med främst regional anknytning. Sändningarna har pågått alla vardagar. Under veckoslut och helger har kanal- och programinformation sänts i form av text-TV in vision.

SVT Mälarkanalen har samarbetet med nyhetsredaktionerna i SVT Norrköping och SVT Örebro om de nyskapade programmen *Mälarnytt* och *Mälarmix*. Återutsändning av de regionala nyhetssändningarna *Tvärsnytt* och *Östnytt* liksom parallellsändning av *ABC* har förekommit under hösten.

I samarbete med Konstfack i Stockholm har SVT Mälarkanalen låtit elever producera kortfilmer som sänts i samarbete med Utbildningsradion. Dessutom har två block med utbildningsprogram ur de analoga sändningarna från Utbildningsradion sänts varje vardag inom ramen för hybridformatet.

SVT Mälarkanalen har samlat utgivningen av både nyheter och kortfilmer till en egen webbplats. Här är såväl text som rörlig bild tillgänglig också för den som inte har möjlighet att ta emot de digitala marksändningarna. På webbplatsen finns också länkar till kommunal verksamhet i Mälarenregionen.

SVT Mitt

SVT Mitt är den regionala digitala kanalen i Sundsvall och Östersund med omnejd. Mellan den 1 april och 11 juni sändes "vanlig TV" med ljud och bild mellan klockan 19.00 och 21.00 måndag - fredag. I övrigt sändes regional text-TV in vision.

Sändningarna innehöll både nyinspelat material av aktualitets- och nyhetsuppföljande karaktär och arkivmaterial med regional anknytning (dokumentärer, nöjesprogram och en dramaserie). Den regionala nyhetssändningen (*Mittnytt*) i SVT2 parallellsändes.

Från mitten av oktober sände SVT Mitt ca en timme per dag med ljud och bild, sändningar som också gick ut över det analoga nätet i SVT2 som regionala extra-sändningar - s.k. opt out. Även under hösten sändes övrig tid regional text-TV.

SVT Mitt utvecklade under hösten en regional nyhetsservice på Internet.

SVT Östnytt 24 timmar

SVT Östnytt 24 timmar är den lokala digitala kanalen för norra Östergötland och södra Sörmland.

Mellan den 1 april och 11 juni byggde stora delar av SVT Östnytt 24 timmar på det s.k. hybrid-TV-formatet (lokal text-TV kompletterad med ett videofönster). Det innebar text-TV in vision med presentation av senaste nytt, senaste sportresultat samt senaste väderuppdatering, då förutsättningar för ursprungligen tänkt interaktivitet saknades.

Varje morgon inleddes med traditionella TV-program (återutsändning av material från TV-arkivet). Eftermiddagstid visades snabbrepsor av de mest populära faktaprogrammen som produceras för analoga SVT1 och SVT2 inom regionen.

På förkvällen parallellsändes det regionala nyhetsprogrammet *Östnytt* från SVT2 och i anslutning till det ett specialproducerat program, *Studio Öst*, ett lokalt debattprogram med fördjupning av dagens samhälls- och kulturhändelser.

Även övriga nyhetsprogram från *Östnytt* parallellsändes i den digitala kanalen och under natten rullade de senaste text-TV-nyheterna.

Under hösten 1999 har SVT Östnytt 24 timmar enbart sänt lokal text-TV varvad med parallellsändning av *Östnytt*s nyhetssändningar, vilka också repriseras i den digitala kanalen.

Tillsammans med Östnytt-redaktionen har kanalen utvecklat en nyhetsplats på webben med tre av dagens sändningar och därtill dagens hela telegramsörd tillgänglig. I några fall finns också bakgrundsinformation till sändningarna utlagd på webbplatsen.

SVT Syd

SVT Syd etablerade sig under våren 1999 som en regional programkanal för större delen av Skåne. Kanalen har sänt en mängd program, som huvudsakligen var egenproducerade. Tyngdpunkten låg på aktualiteter, kultur, program om den egna regionen och dess omvärld, samt dessutom återutsändning av distriktets egna program från TV-arkivet.

Kanalen har byggt upp fasta relationer med omvärlden, såsom Malmö Högskola, Lunds Universitet, medieskolor i området, produktionsbolag och fria filmare. Även ett antal frilansande medarbetare har knutits till projektet.

SVT Syd har fungerat som ett projekt tillgängligt för medarbetarna på SVT Malmö och man har där skapat nya yrkesroller, utvecklat ny kompetens och nya tekniska rutiner samtidigt som nya formlösningar prövats.

Under vårsäsongen (1 april till 29 maj) sände SVT Syd totalt 42 programkvällar, samt sju analoga söndags-opt outer i SVT2. Genomsnittslängd per programkväll var

1 timme och 40 min exklusive parallellsändning av regionala nyhetsprogrammet *Sydneytt* (20+10 minuter). Totalt blev sändningstiden under nämnda period 90 timmar, inklusive *Sydneytt*.

Under höstsäsongen (29 augusti till 23 december) sände SVT Syd totalt 84 sändningsdagar varav 10 söndagar. De första två sändningsveckorna sändes repriserna på vårens utbud. Mellan mitten av september och sista oktober sändes originalprogram varje vardagskväll klockan 19.30 till 21.50 Under november och december sände SVT Syd såväl på dag- som kvällstid. Analoga opt out t.ex. i SVT2 har förekommit onsdagar och torsdagar samt söndagar. Den totala sändningstiden under hösten uppgick till ca 300 programtimmar. Av dessa är ca 100 timmar originalproduktioner vilka även omfattar repriserna av äldre egna produktioner från TV-arkivet samt vissa snabbrepsler. Dessutom har *Sydneytt* parallellsänds på vardagar.

SVT Syd har i samarbete med *Sydneytt*-redaktionen utvecklat en webbsida med uppdaterade nyheter från *Sydneytt* och programinformation från SVT Syd.

SVT Väst

I Göteborg med omnejd sänder sedan 1 april 1999 SVT Väst. Vårsäsongen pågick sändningar under elva veckor och under hösten från 31 augusti till 23 december. Kanalens programinriktning har till största delen under 1999 varit fokuserad på kultur, samhällsprogram och program för ungdom.

Under våren sände SVT Väst 22 timmar nyproducerade program samt 11 timmar återutsändning från TV-arkivet. Övrig tid visades kanalidentifikation med en videoslinga. Den totala sändningstiden i digitala marknätet under hösten uppgick till ca 320 timmar nyproducerade program och 660 timmar s.k. hybrid-TV. En förenklad hybrid-TV med kanalidentifikation har sänds under nätter och helger. Totalt 74,5 timmar av det nyproducerade programutbudet har även sänds som analog opt out i SVT2.

De nyproducerade programmen under året bestod till största delen av kultur. Totalt kan ca 150 programtimmar klassas som kultur. En göteborgsk evenemangskalender har producerats, den offentliga konsten har granskats och fria filmare i regionen har fått uppdrag. Reportage, debatt, intervjuer, uppläsningar från Bok-&biblioteksmässan i Göteborg och presentation av nya filmer har ingått i utbudet.

SVT Väst har också sändt samhällsprogram med både debatt och reportage. Under drygt 40 timmar sändes folkbildande program, *Öppna universitetet* och *Akademiellt*, i samarbete med Göteborgs universitet och Chalmers. För ungdomar mellan 15 och 20 år har drygt 50 programtimmar sänds.

SVT Väst har också producerat en webbplats som bygger på material från den digitala regionala kanalen.

5.1.4 Internet

Sveriges Television webbplats har funnits sedan 1995 och erbjuder idag tittarna en service och ett komplement till TV-utbudet som inte varit möjligt utan Internet. Under 1999 var Sveriges Televisions webbplats www.svt.se en av de tio mest besökta svenska webbplatserna. Utgivning på Internet omfattas inte av regleringen i radio- och tv-lagen eller sändningstillståndet. Public service-värden som *bredd*, *mångfald* och *kvalitet* är dock en målsättning även inom webbverksamheten. Målen för verksamheten är att:

- skapa ett intressant och stimulerande utbud som på ett ändamålsenligt sätt utgår från och kompletterar programverksamheten. Ledord för programwebbplatserna är mervärde, interaktivitet och fördjupning. Några exempel:
  - Val-99* - www.svt.se/val99/index.htm,
  - Aspegren mitt i maten* - www.svt.se/malmo/aspegren,
  - Expedition:Robinson* - www.svt.se/noje/robinson.
- informera om Sverige Televisions utbud i sin helhet:

för dagen, veckan och säsongen - tablå - www.svt.se/tabla_frameset.htm
 på gång i SVT - www.svt.se/nytt/index.cfm,

- för särskilda målgrupper eller olika ämnesområden:
www.svt.se/barn/bolibompa för barn, www.svt.se/19.00 för ungdomar och
www.svt.se/kultur/k/ för kultur.
- ge publiken ett medium för kommunikation. Tittaren ges möjlighet att ställa frågor, kommentera, risa och rosa, samt tipsa om nyheter och programidéer som t.ex. via:

P.S. - www.prat.svt.se/ps och *Norra magasinet* - www.svt.se/lulea/norra.

Programredaktionerna står för den övervägande delen av internetverksamheten som integrerats i arbetet med TV-programmen. En liten central redaktion håller samman helheten och ansvarar för en smidig och lättförståelig navigation samt för att utveckla www.svt.se.

SVT Text var tidigt ute med text-TV-sidor tillgängliga över Internet (www.svt.se/texttv). Under 1999 fortsatte de att vara den mest eftersökta tjänsten på www.svt.se. Den webbplats som lockade flest besökare för ett enskilt program var *Expedition: Robinson* (www.svt.se/noje/robinson)

Runt 150 programwebbplatser har skapats eller hållits levande under året. Detta är en ökning med ca 60 webbplatser sedan föregående år. Tonvikten ligger på fakta, samhälle, nyheter, barn och nöje. Barn och ungdom, drama, underhållning och kultur/musik är de programgenrer som fått flest tillskott av webbplatser under 1999, vid sidan av satsningen på digital-tv, dokumentär och samhälle. En del webbplatser lever bara en kort tid, medan andra finns kvar år efter år. Totalt fanns vid utgången av 1999 136 programplatser under www.svt.se.

Utbudet på www.svt.se strävar efter samma bredd som TV-utbudet och särskilda satsningar har gjorts som t.ex. EU-vallet med *Hej Europa!*-webbplatsen för de omotiverade väljarna (www.hejeuropa.svt.se), *Millennium* om livsåskådning inför nya tusentalet (www.svt.se/millennium) samt *Digital-TV* om den nya tekniken (www.svt.se/digital). När webbplatsen för *Mosquito* (www.paregos.se/mosquito) skapades var ambitionen att testa gränserna för Internet-mediet. I september fick *Mosquito* Prix Italias webbpris för bästa tekniska innovation.

5.1.5 Text-TV

Text-TV-verksamheten ska svara för en nyhetsbevakning vid sidan av de andra nyhetsprogrammen. Text-TV-sidorna ska dessutom ge publiken information om programutbudet samt erbjuda underhållning och förströelse.

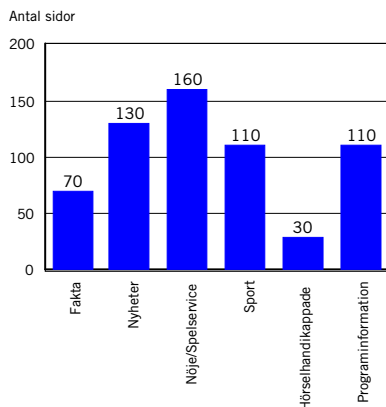
SVT Texts nyhetsredaktion erbjuder en stor bredd av uppdaterade nyhetstelegram där användaren själv väljer vad han/hon ska ta del av. Utöver telegramservicen producerar redaktionen särskilda s.k. nyhetsbakgrunder med fördjupad information om ett antal utvalda nyheter. *SVT Text* firade i mitten av mars sitt 20-årsjubileum.

SVT Text samproducerar delar av sin information med bl.a. Stockholms Fondbörs, PMI/Penningmarknadsinformation, Svenska Spel, ATG, Skidguiden/API och Sveriges Radio.

Text-TV-sidorna är tillgängliga under den tid ordinarie TV-sändare är i funktion. I vissa kabelnät liksom på Internet är sidorna tillgängliga dygnet runt. Vid stora nyhetshändelser sänds text-TV direkt (s.k. in vision-sändning) i programkanalerna, liksom då andra program inte sänds. Denna service har under 1999 använts bl.a. i SVT24.

Omfattningen av text-TV-utbudet varierar såväl under dagen som från tid till annan. Genomsnittligt används drygt 200 huvudsidor med egna sidnummer och knappt 400 undersidor, totalt ca 610 sidor. Alla sidor uppdateras i princip dagligen, merparten flera gånger per dag. Under ett dygn sker ca 6 000 uppdateringar av utbudet. Samtliga sidor finns tillgängliga på Internet.

Diagram 5.1.5
Innehåll på SVT-Texts textsidor

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Under åren 1996-1999 har särskilt fokus satts på tillgängligheten till *SVT Texts* utbud. I takt med att mediekonsumtionen alltmer övergått till att ske på användarnas villkor, har *SVT Text* ökat publikens möjligheter att ta del av ett aktuellt text-TV-utbud under en större del av dygnet. Dels genom fler distributionsformer som ger åtkomst dygnet runt (Internet och digital-TV-sändningar), dels genom utökade bemanningstider. Under 1998 infördes bemanning vid nyhetsdesken även på helgnätterna, och *SVT Text* blev som första nyhetsredaktion på SVT bemannad dygnet runt, året runt. Sportdeskens bemanning har utökats till att även omfatta helgförmiddagar under sportintensiva perioder.

5.2 Spridningen på olika programtyper

Stor mångfald och bredd är kärnan i public service-televisionen. Det går tillbaka på uppgiften att tillgodose olika publikgruppers behov och intressen. Sveriges Televisions utbud ska vara angeläget för alla. En stor bredd i utgivningen motiveras också av att människor inte är endimensionella – envar kan ha behov av såväl information och ökad kunskap som av fantasieggande stimulans och förströelse.

Ett stort antal programtimmar för samtliga programkategorier gör en stor bredd och mångfald möjlig. Därvidlag är bilden likartad under perioden 1996-1999. Sveriges Televisions utbud domineras av Fakta och Nyheter. Mer än 60 procent av förstasändningarna är av dessa slag. Nyhetsutbudet har ökat med sju procentenheter mellan 1998 och 1999 till följd av analoga förstasändningar av SVT24.

I den statistik över nyhetsutbudet som tidigare presenterats i kapitel 3 ingår inte intervju- och reportagedelarna i *Rapport Morgon*. Omfattningen är ungefär 300 timmar per år. Inslagen har producerats på olika orter under 1990-talet och ingår inte som nyheter i äldre statistik. I det följande är emellertid hela morgonsändningen inkluderad under rubriken Nyheter.

Vad beträffar utbudet av Fiktion, Musik, Nöje och Sport har tiden för förstasändningar minskat sedan föregående år. De stora sportevenemangen 1998, framför allt vinter-OS i Nagano, innebar att Sport det året svarade för en relativt stor del av förstasändningar. 1999 har inte varit ett sportår av samma dignitet.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Det förstasända utbudet har ökat mellan 1996 och 1999 såväl rikssant som regionalt. Även reprintediden har ökat till följd av såväl ökad servicereprisering som att äldre produktion ur arkivet återsänds både i syfte att erbjuda publiken möjlighet till återseende och att nå en ny publik.

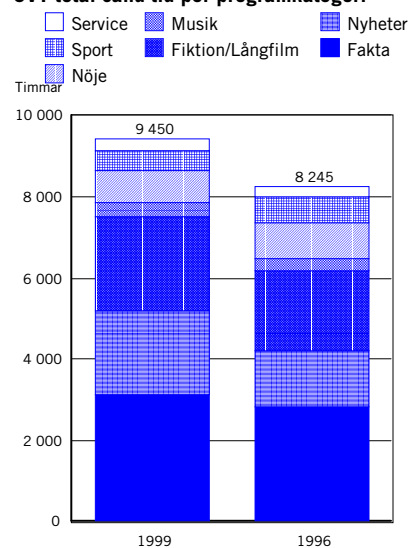
Nöjesutbudet har minskat med 83 timmar jämfört med 1996. Även sportutbudet är mindre 1999 än 1996, men variationen styrs av vilka år de stora sportevenemangen äger rum. Mellan 1996 och 1999 ökade faktautbudet med 320 timmar, nyhetsutbudet med 639 och fiktionsutbudet med 371 timmar.

Jämförelse med andra kanaler

Någon jämförelse mellan Sveriges Televisions utbud och konkurrenternas görs inte av Sveriges Television. Studier har dock gjorts av andra. Den senaste större studien med jämförelse av detta slag har gjorts av forskare vid Göteborgs Universitet på uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV. Denna studie visar att Sveriges Televisions utbud har en betydligt större bredd och mångsidighet än de andra kanalernas.

I Granskningsnämndens sammanfattning av studien skrivs bl.a. att Sveriges Television har den klart största bredden vad gäller det informationsinriktade utbudet, dvs. nyheter, fakta, dokumentärer etc., och är praktiskt taget ensam om att sända program för minoriteter och funktionshindrade, vilket naturligtvis hänger samman med SVT:s

Diagram 5.2
SVT total sänd tid per programkategori

roll som public service-företag. Även vad gäller det underhållningsinriktade utbudet uppvisar Sveriges Television en stor bredd, men den största bredden står TV4 för i detta avseende (se vidare avsnitt 5.10 samt bilaga 1 med Granskningsnämndens sammanfattning av studien).

5.3 Spegla hela landet

- *Det distriktsproducerade utbudet bör spegla respektive områdes särprägel och egenart och på ett mer allmänt sätt bidra till mångfalden i programverksamheten. (16§ i sändningstillståndet)*

Sveriges Television är utanför Stockholm organiserat i fyra regioner inom vilka det finns tio distrikt. Distrikten producerar program inom alla programområden. Dessutom finns det lokalredaktioner på ytterligare 15 orter. På samtliga dessa platser produceras det program av medarbetare som lever och bor i området. De regionala nyhetsredaktionerna tar upp dagsaktuella frågor inom sändningsområdet samt levererar nyhetsinslag av allmänintresse till de rikstäckande nyhetsprogrammen. Distrikten levererar även material till andra program som sänds från Stockholm, exempelvis *Lilla Sportspeglin*.

En del av de program som produceras i regionerna har som primärt syfte att spegla regionernas särart. För att befrämja mångfalden är det dock viktigt att även program som inte i första hand syftar till att spegla en regional särart görs av personer med skilda värderingar och infallsvinklar från olika delar av landet.

Genom den geografiska spridningen kan Sveriges Television bevaka myndigheter och institutioner ur ett annat perspektiv än utifrån maktens omedelbara närhet i framför allt Stockholm. Det finns också likheter och en känsla av gemenskap mellan olika regioner just för att de ligger på avstånd från dessa maktcentra. Detta visar sig inte minst i samhällsprogram som *Norra Magasinet* (SVT Luleå) och *Reportrarna* (SVT Malmö). De programmen har varit nyhetsledande i flera stora samhällsfrågor tack vare den lokala närvaron och förmågan att fånga upp företeelser och debatter som sedan utvecklats till riksangelägenheter. Exempelvis kan nämnas *Norra Magasinet*s reportage om sjuksköterskorna som säger upp sig i protest mot sina låga löner, för att sedan anställas av bemanningsföretag och återvända till sina gamla arbetsplatser, uthyrda med betydligt högre lön. Programmet *Reportrarna* beskrev segregeringen i USA och Sverige i reportaget *Skilda världar*. Utan den debatt som fördes om segregering i Malmö hade förmodligen programmet inte gjorts. Nu kom det att präglas av en hög angelägenhetsgrad tack vare det internationella perspektivet på en lokal och en nationell företeelse.

Experter och debattörer kommer i stor utsträckning från de regioner där programmen produceras, även när programmet inte har någon direkt regional koppling vad gäller innehållet. Exempelvis kan nämnas ekonomimagasinet *Summerat* som produceras i Göteborg. Under 1999 sändes 18 program med sammanlagt 45 reportage, varav cirka 85 procent spelats in i närområdet. Ungefär 40 procent av gästerna kom från Västsverige. Av de 64 experter som deltog i samhällsprogrammet *Bakom rubrikerna* (SVT Malmö) kom 54 från Skåne och Köpenhamn.

En betydande del av Sveriges Televisions kulturbevakning är förlagd till regionerna. Publiken kan ta del av kulturevenemang i olika delar av landet som exempelvis Romateaterns uppsättning av *Macbeth* på Gotland (SVT Norrköping), teaterföreställningen *Mannen som byggde kojor* (SVT Umeå), specialskriften av Henning Mankell för Västerbottenteatern, och musikteatern *Ingen som jag* (SVT Sundsvall), som handlade om spelmanstraditionen i området och var en överföring från Träteatern i Järvsö. Årliga evenemang som bevakas är exempelvis operafestivalen i Karlstad, *Värmland Classic Festival* (SVT Karlstad), och filmfestivalen i Göteborg (SVT Göteborg).

Program som svarar för en kontinuerlig bevakning av kulturlivet, såväl i den egna regionen som resten av Sverige är exempelvis *Musikspegeln*. Programmet produceras av SVT Örebro men en fjärdedel av materialet görs av andra regioner i landet. Litteraturprogrammet *Röda Rummet* produceras av SVT Sundsvall och har bland annat en regional läsarpanel. Det nationella och internationella konstlivet bevakas sedan nio år av *Bildjournalen*. Programmet görs av SVT Malmö och ungefär en tredjedel av reportagen 1999 gjordes i närområdet.

Programmet *Go'kväll* produceras omväxlande av SVT Norrköping och SVT Umeå i samarbete med övriga regioner och lokal kultur/nöje utgör ett naturligt inslag i programmen. Lokala artister, lokal kultur och evenemang var också väsentliga ingredienser i sommarprogrammen *Solstakväll i Vänerland*, direktsänd sommarunderhållning från nio olika orter runt Väneren, producerad av SVT Karlstad, och *Sommarnöje från Örebro*, respektive *Västerås* och *Grythyttan*, producerat av SVT Örebro.

Ett annat exempel på specialprogram som, utifrån ett ämne, skildrar flera regioner är den nystartade programserien *Vildmark* (SVT Luleå). Ungdomar från hela Sverige får i programmet *PS* (SVT Växjö) göra egna videodagböcker och berätta om det som är viktigt i deras liv.

Bland de program som mera specifikt skildrat en region kan nämnas den nystartade serien på tornedalsfinska; *...och i Tornedalen sol* (SVT Luleå). I serien skildras folk och fenomen från en del av Sverige som hittills varit relativt okänd för flertalet svenskar. *Levande bygder* (SVT Växjö) var en kortserie om åtta program, som handlade om hur man lyckas hålla landsbygden levande i sydöstra Sverige genom lokala initiativ och samarbete.

Ett tydligt exempel på dramaproduktion där just speglingen av regionen spelar en stor roll är världens äldsta TV-serie *Hem till byn* (SVT Göteborg) där en och samma ort, Ödenäs, kontinuerligt skildrats (och fortfarande skildras) sedan 1971. SVT Göteborg producerade även serien *Sally* där såväl miljö, skådespelare som språk och humortradition var starkt förknippade med Göteborg.

Då Sveriges Television har en roll som arbetsgivare åt kulturarbetare är just valet av exempelvis skådespelare, författare och regissörer värt att uppmärksamma i samband med dramaproduktion i regionerna. För skådespelarna inom regionen innebär detta en möjlighet att kombinera TV-inspelningar med arbete på teatrar där de ofta är bundna av föreställningar på kvällstid. I dramaserien *Offer och gärningsmän*, av författaren Klas Östergren, lyfte SVT Malmö exempelvis fram en rad yngre skådespelare från Malmö som var okända för publiken i landet i övrigt.

Distriktsproduktion

Illustrationen visar antalet timmar fördelade på egenproduktion, utläggning, svensk samproduktion, svenska inköp och övrigt för de 10 distrikten, d v s exklusive Stockholm.

Programtitlarna utgör endast exempel på egenproduktionen och redovisningen är således inte heltäckande.

SVT KARLSTAD		
Egenproduktion:		56
• Solstakväll i vänerland		
• Livslust telefonväkteri		
• E-fekt		
• Livslusts sommar		
• Gudstjänst		
• Vi i femman		
• Maskeradbalen		
• Falu folkmusikfestival 1998		
• Kulturlagret		
• Vi i femman		
Utläggning		0
Svensk samproduktion		1
Svenska inköp		1
Övrigt		2
SVT GÖTEBORG		
Egenproduktion:		113
• Lördags-TV		
• Summerat		
• Filmkrönikan		
• På spåret		
• Sjätte dagen		
• Tete-a-tete		
• Hem till byn		
• Latitud		
• Prat i kvadrat		
• Hermans historia		
• Gudstjänst		
• Diggilo		
• Som sagt		
• I själ och hjärta		
• Filmkrönikan 5 minuter		
• Vill ni se en stjärna		
Utläggning		14
Svensk samproduktion		5
Svenska inköp		8
Övrigt		10
SVT MALMÖ		
Egenproduktion: varav		147
• Reportrarna		
• Aspegren mitt i maten		
• Bildjournalen		
• Bakom rubrikerna		
• Gröna rum		
• 2 mot 1		
• Antikrundan		
• Bumerang		
• Falsterbo Horse Show		
• Veckan med Gunnel Werner		
• Studioreportrarna		
• Djursjukhuset		
• Sommar gudstjänst		
• Gudstjänst		
• Djursjukhuset		
• Öresundsbron		
• Snacka om nyheter		
• Sevårt		
• Öresundsbron		
• Nyårs gudstjänst		
Utläggning		11
Svensk samproduktion		8
Svenska inköp		0
Övrigt		32

SVT FALUN		
Egenproduktion:		71
• Nyhetstecken		
• Val-99		
• Packat och klart		
• Trafikmagasinet		
• Sommarnöje i Borlänge		
• Sommarnöje i Furuvik		
Utläggning		22
Svensk samproduktion		0
Svenska inköp		5
Övrigt		1

SVT ÖREBRO		
Egenproduktion:		40
• Musikpegeln		
• Sommarnöjet		
• Samtiden		
• Gudstjänst		
• Britt Yngves		
• Nya bibeln		
• Wilnius veckomagasin		
Utläggning		0
Svensk samproduktion		0
Svenska inköp		1
Övrigt		1

SVT LULEÅ		
Egenproduktion:		24
• Norra magasinet		
• Vildmark		
• Arran		
• Gudstjänst		
• Och i Tornedalens sol		
• Högmässa		
Utläggning		0
Svensk samproduktion		3
Svenska inköp		10
Övrigt		11

SVT UMEÅ		
Egenproduktion:		106
• Gokväll		
• Nattöppet		
• Plus		
• Lusthuset		
• Tango		
• Gudstjänst		
• Taxi		
• Skåpet		
• Tror du det		
• Den stora berättelsen		
• Högtidsgudstjänst		
Utläggning		6
Svensk samproduktion		0
Svenska inköp		1
Övrigt		2

SVT SUNDSVALL		
Egenproduktion:		50
• Mitt i naturen		
• Röda rummet		
• Uppdrag musik		
• Mitt i naturen - film		
• Festfixarna		
• Läsvårt		
• Personligt		
• Har du hört den förut		
• Ingen som jag		
• Gudstjänst		
Utläggning		9
Svensk samproduktion		4
Svenska inköp		3
Övrigt		18

SVT NORRKÖPING		
Egenproduktion:		98
• Gokväll		
• Gudstjänst		
• Nova		
• Landet runt		
• Otroligt antika		
• Booster		
• Framtiden i backspegeln		
• Vetenskapens värld		
• Midnattsmässa från Linköping		
• Högmässa		
Utläggning		1
Svensk samproduktion		0
Svenska inköp		2
Övrigt		18

SVT VÄXJÖ		
Egenproduktion:		80
• Sommarlov på mormors magiska		
• Voxpop		
• Jupiter		
• Musikbyrån		
• PS		
• Hultsfredsfestivalen 1999		
• Opp å hoppa		
• Voxtopp		
• Rem - Grand live		
• Jukebox		
• Red hot chilipeppers live		
• Bäst i världen		
• Lite musikbyrån		
• Gudstjänst		
Utläggning		3
Svensk samproduktion		0
Svenska inköp		54
Övrigt		25

5.4 Produktion i hela landet

- *Den andel av allmänproduktionen i SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm skall under tillståndsperioden öka till minst 55 procent. Ökningen skall i första hand ske genom ökat anlåtande av fristående producenter och genom utomstående medverkan. (Anslagsvillkoren 1999 punkt 16)*

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage och korta pausprogram. Inköpt äldre svensk biografvisad långfilm inkluderas inte i definitionen. Inte heller ingår nyhetsservice för funktionshindrade och minoriteter.

Andelen allmänproduktion producerad utanför Stockholm uppgick 1999 till 55 procent. Den *totala* allmänproduktionen inom Sveriges Television har dock sedan 1996 minskat med 166 timmar. Den största delen av minskningen avser regionerna och förklaras av en uttalad strävan att öka dramaproduktionen utanför Stockholm, varvid programmedel förts till nämnda område från andra programområden. Mellan 1997 och 1998 skedde merparten av minskningen av allmänproduktionen i Stockholm, främst beroende på en minskning av nöjesproduktionen.

Mellan 1998 och 1999 har allmänproduktionen utanför Stockholm minskat med 26 timmar till följd av en kraftig minskning av nöjesproduktion. Sett till de programkategorier som utgör allmänproduktion ligger tyngdpunkten för Fakta och Musik idag i regionerna utanför Stockholm medan merparten av produktionerna av Fiktion och Nöje sker i Stockholm (tabell 5.4 b och c).

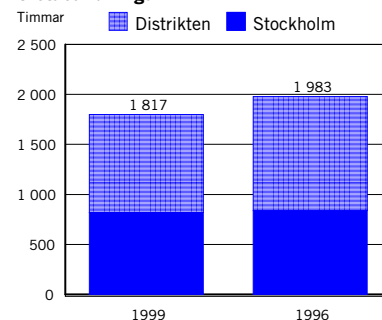
Under perioden 1996-1999 har alltså skett en förskjutning av regionernas produktion till bl.a. mer kostsam dramaproduktion och program inom kategorierna Fakta och Samhälle. Volymen produktion utanför Stockholm beror bl.a. på kostnaderna för olika program. Vid en medveten förskjutning av produktionen från billigare (kostnad/tim) programkategorier till dyrare går produktionsvolymen ned, eller så blir ökningen mindre trots medelstillskott. Förskjutningar i utgivningen påverkar också möjligheterna att anlita utomstående producenter. De krav som återfinns i anslagsvillkoren kan således vara varandra motverkande. Kravet på en viss produktionsvolym utanför Stockholm kan också verka konserverande på programuppdrag och verksamhet. I översynen av villkor inför en ny tillståndsperiod måste dessa förhållanden analyseras närmare. Sveriges Television kommer att lämna synpunkter och förslag till utredningen av radio och TV i allmänhetens tjänst som enligt direktiven skall värdera frågor om utformningen av riktlinjer.

Antalet timmar produktionsutläggning, samproduktioner samt förvärv av program från fristående svenska producenter har sammantaget för regionernas del ökat med 82 timmar sedan 1996 och utgjorde 1999 21 procent av allmänproduktionen i distrikten. 1996 var motsvarande andel av regionernas allmänproduktion 15 procent (se avsnitt 5.6).

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Allmänproduktionen i distrikten har under perioden minskat p.g.a. förskjutning mot mer kostsam produktion. Allmänproduktionen utanför Stockholm låg på 55 procent även 1999. Samarbetet med utomstående har ökat under perioden.

Diagram 5.4 a
SVT rikssänd allmänproduktion, förstasändningar

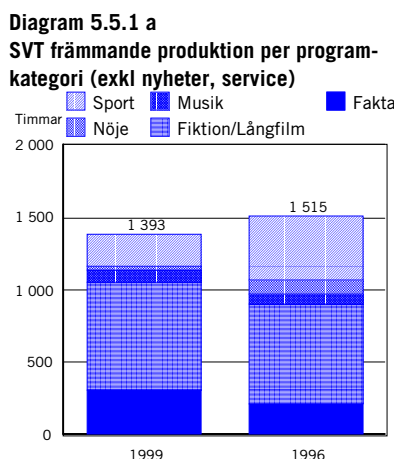
5.5 Internationell spegling

- *Programutbudet skall spegla olika länders kulturkretsar. (13§ Sändningstillståndet)*
- *Program om och från de nordiska grannländerna skall sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. (12§ Sändningstillståndet)*

5.5.1 Allmänproduktion

Ett stort antal program i utbudet speglar förhållanden i andra länder. Ett särskilt ansvar för detta område har program som *Dokument utifrån* och *8 dagar*. *Dokument utifrån* har under 1999 visat filmer som bl.a. behandlat förhållandena i Indien, Indonesien, Kina, Pakistan och Madagaskar. *8 dagar* har förutom en omfattande rapportering från enskilda länder även behandlat ämnen som EU-toppmötet i Helsingfors, Falun Gong-rörelsen i Kina, Världshandelsorganisationens diskussion om genförändrad mat, jordens befolkningsökning, den stora utbredningen av aids i Afrika och Internet som drivkraften i nästa industriella revolution.

Två andra programtitlar där speglingen är ett uttalat syfte är *Grannland* och *Gräns-löst*, det förstnämnda med fokus på länderna i Östersjöregionen, det andra med tyngdpunkt på länderna i övriga Europa. Att exakt mäta omfattningen av alla internationellt speglade program låter sig inte göras, men bara de fyra angivna programtitlarna svarade under 1999 för drygt 125 timmar sändningstid varav ca 60 i förstasändning.

Även det mångkulturella magasinet *Mosaik* (se 7.4.2) speglar omvärlden. Under 1999 har *Mosaik* inte bara förvärvat program från andra länder utan också speglat förhållanden i områden som tidigare Jugoslavien, Rwanda och Sydafrika.

Program från andra länder införskaffas genom förvärv, internationella samarbetsprojekt och utbyte inom Nordvisionen (NV) och Eurovisionen (EV). Normalt är ca 50 länder företrädade i Sveriges Televisions utbud under ett år, men det anglosaxiska språkområdet dominerar.

Av det främmande förstasända utbudet i Sveriges Television kommer drygt 40 procent från länder utanför Europa. Av den europeiska delen är nästan en fjärdedel av nordiskt ursprung. Totalt har program under 1999 visats med ursprung i 46 olika länder runt om i världen (se tabell 5.5.1 b). Speglingen av olika kulturkretsar liksom samarbetet inom Norden är viktiga mål i sig, men kan inte vara självändamål. Avgörande för förvärv eller samarbete är programmets kvalitet samt relevans inom aktuell programkategori och i det samlade utbudet.

Internationell spegling har präglat både enskilda program och programserier som t.ex. *The Cold War/Det kalla kriget* om efterkrigstidens stormaktskonfrontationer, *Nerds/Historien om @* om den moderna databranschens framväxt och *After the fall/Muren föll - och sedan?* som gav ett tioårsperspektiv på Berlinmurens fall.

Inom Norden finns en väl utvecklad form av programsamarbete genom NV. Utbudet av nordiska program syftar till att dels ge de svenska tittarna ett brett urval av program som förmedlar inblick i de nordiska ländernas samhälle, kultur och vardagsliv, dels spegla hur man i övriga Norden ser på omvärlden. För ungdomar har t.ex. under 1999 samproduktionsprojektet *Bäst i världen* visats, en serie på nio temaprogram om ungdomar i de fyra nordiska länderna. Den finska dokumentären *De utstötta* skildrade ett ungdomsgång i en förort till Helsingfors under ett år, *De små vittnena* berättade om de tusentals finländare som under 30-talet lämnade Finland för Sovjet. Den danska serien *Närpoliserna på Nørrebro*, där rollinnehavarna spelade sig själva, skildrade livet på en polisstation i Köpenhamn, *Hunden ska ha en puss* presenterade en annorlunda dansk veterinär, en djurens naturläkare och *Språkö - en*

förbjuden ö berättade om arkeologiska fynd 6 000 år tillbaka. *Bergtagen av fjäll och skog* var ett norskt porträtt av fjälluppsyningsmannen, naturfotografen, författaren och kåsören Olaf Heitkötter. Att idrottsglädje och pengar inte alltid går att förena visades i programmet *Fotboll och affärer* från Norge.

Genom utbyte, inköp och samproduktion mellan främst de nordiska public service-bolagen ges publiken ett brett urval av faktadokumentärer, fiktions- och underhållningsprogram. Samarbetet omfattar även program från fristående producenter och produktionsbolag.

När det gäller nyhetssändningarna har SVT24 möjlighet att följa utbudet i både NRK, YLE och DR. SVT24 har översatt och återutsänt nyhetsinslag, både rena nyheter och mer reportagebetonat material, från grannländerna och ambitionen är att visa ett par inslag varje dag därifrån. SVT Text distribuerar ett urval av de svenska inrikes nyheterna till de nordiska grannländernas text-TV. På motsvarande sätt får SVT Text nyheter från de nordiska grannarna och publicerar dem på speciella sidor (sid 1919-195 text-TV). Nyheterna uppdateras kontinuerligt veckans alla dagar.

Utbudet av program från Norden har ökat något sedan föregående år och under perioden 1996-1999 och utgör nu 17 procent av allt främmande utbud. 1996 var andelen knappt 11 procent.

Den totala nivån på utbudet av program från andra länder än Sverige varierar mycket mellan olika år beroende på vilka stora sportevenemang som äger rum.

5.5.2 Nyhetsutbudet

Sveriges Televisions nyhetsredaktioner *Aktuellt* och *Rapport* har en omfattande bevakning av det internationella skeendet med egna korrespondenter och stringers. Reportrar skickas på reportageresor och utrikesreportrar vid hemmaredaktionen bearbetar inkommande material från nyhetsbyråer.

De *internationella inslagen 1999* i *Rapport* 19.30 har studerats under 17 veckor spridda över året. Studien syftade till att beskriva dels vilka länder/områden som inslagen skildrade, dels i vilken omfattning olika nyhetskällor förekommer i rapporteringen.

Under de 17 veckorna sändes 543 inslag med bildmaterial som belyste skeenden i omvärlden, telegraminslagen exkluderade. Det motsvarar ett genomsnitt om 32 internationella inslag per vecka eller 4-5 inslag per dag. En dryg tredjedel av inslagen bestod av reportage och rapporter från redaktionens egna korrespondenter, reportrar eller s.k. stringers. Resterande 63 procent av inslagen utgjordes av egna bearbetningar vid hemmaredaktionen av material som hämtats från nyhetsbyråer, med Eurovision News (EVN) som dominerande källa.

Sammanlagt förekom inslag från 62 länder/områden under perioden. Rapporter och reportage från kriget i det forna Jugoslavien var de antalsmässigt dominerande. Tillsammans med inslag från grannländerna Albanien och Makedonien rörde det sig om 20 procent av alla inslag. Från USA rapporterades i knappt 10 procent av inslagen och nästan lika många skildrade händelser i Ryssland. Jordbävningkatastroferna och andra händelser i Turkiet speglades i 28 inslag. Bildmaterialets ursprung har i studien fått avgöra vilket land/område som nyhetsinslagen anses ha behandlat.

I public service-uppföljningen 1998 redovisades vilka språk som hörts och översatts till svenska i Sveriges Televisions nyhetssändningar. Till grund för redovisningen låg en undersökning kring språken i *Rapport Morgon* och *Rapports* stora kvällssändning under perioderna september - oktober 1997 och samma månader 1998. I *Rapport* 19.30 presenterades ca 75 översatta inslag per månad, medan *Rapport Morgon* hade 35 - 40 inslag varje månad. Engelska språket dominerade stort med 181 av de 460 översatta inslagen. Därefter följde 37 inslag på ryska, 33 på tyska, 25 på norska och danska samt 24 inslag på arabiska. Sammanlagt förekom under 4-månadersperioden nyhetsinslag på 32 olika språk med översättningar till svenska.

En utförligare redovisning återfinns i Sveriges Televisions public service-uppföljning 1998 på sidan 28. Motsvarande studie avseende 1999 har ej kunnat göras.

Nyhetsutbytet inom Eurovision News

TV-nyhetsbilder växlas genom EVN mellan de drygt 60 public service TV-bolagen inom EBU (European Broadcasting Union). Medlemskapet i EBU ger möjlighet att använda de nyhetsinslag som andra medlemsföretag lämnar. Det årliga utbytet inom EVN uppgår totalt till drygt 20 000 inslag. Inom EVN finns ett regionalt nordiskt utbyte, ERN-N. Varje vardag utväxlas nordiska nyhetsinslag mellan de nordiska public service-bolagen Norsk Rikskringkasting (NRK), Yleisradio (YLE), Danmarks Radio (DR), Rikisutvarpid Sjonvarp-TV (RUV) och Sveriges Television. Utbytet inom ERN-N distribueras på samma sätt som övriga EVN-sändningar, vilket ger alla EBU-medlemmar möjlighet och rätt att ta emot och använda de nordiska nyhetsinslagen.

5.6 En mångfald röster, bilder och idéer

- *Omfattningen av utomståendes medverkan i programproduktionen skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. SVT skall under tillståndsperioden öka antalet utläggningar av produktionsuppdrag, samproduktioner och inköp av färdiga program producerade av personer bosatta i Sverige. (16§ Sändningstillståndet)*

Mångfaldsbegreppet kan belysas såväl i ett produktions- som i ett utbudsperspektiv. Uttryck för mångfald i produktionen är omfattningen av utomståendes medverkan i Sveriges Televisions egen produktion samt anlita av utomstående producenter eller produktionsbolag. Omfattningen kan beskrivas dels som utbetalade medel, dels i antalet berörda personer eller tillfällen av utomståendes medverkan. Ytterligare ett perspektiv är omfattningen av visstidsanställda i företaget. Visstidsanställning i form av vikariat och projektanställningar ger möjligheter att engagera ett större antal personer i programverksamheten än om endast tillvidareanställda svarade för den egna produktionen.

Förutsättningarna för att bygga programutbudet på extern medverkan i form av samproduktioner, utläggningar och inköp varierar mellan de olika programkategorierna. För programområden som Nyheter, Sport och Fakta är det nödvändigt att i hög grad förlita sig till egenproduktionen, dvs. ha en hög självförsörjningsgrad. För programområden som Fiktion och Nöje är samproduktioner, utläggningar och inköp naturliga. Inom dessa områden är också visstidsanställningar vanligare än inom andra programområden.

Formerna för produktions-samarbete med utomstående är under ständig utveckling. Sedan flera år redovisas internt samarbetet under de tre produktionsstyperna *produktionsutläggning*, *samproduktion* och *inköpt visningsrätt* (för definition se avsnitt 14.2). Utvecklingen av samarbetsformerna pekar mot att definitionerna behöver ses över; avtal om produktionsutläggningar kan t.ex. bestå i att Sveriges Television bidrar med teknik och redaktionell bemanning medan rättigheter till manus och format helt eller delvis överförs till producenten/produktionsbolaget. På det nordiska planet finns exempel på att samarbetet mellan public service-bolag utvecklas mot gemensamma produktioner med visningsrätt för parterna i respektive land.

Omfattningen av utomståendes medverkan i olika former avspelar också Sveriges Televisions roll som arbets- och uppdragsgivare inom kulturområdet.

De i sändningstillståndet angivna kraven om ökning av utomståendes medverkan och ökat antal utläggningar står i ett motsatsförhållande när det gäller att redovisa utvecklingen samt även vad gäller hur programproduktion faktiskt genomförs. När t.ex. en dramaproduktion görs som produktionsutläggning eller samproduktion står produktionsbolaget i fråga för engagemang och ersättningar till medverkande. Ökad

utläggning av produktion medför alltså att antalet medverkande i Sveriges Television programverksamhet, såsom företaget redovisar det, minskar.

Utformningen av de riktlinjer som idag finns i 16§ sändningstillståndet bör därför ses över och ges en klarare utformning under nästa tillståndsperiod om det bedöms angeläget att ha ett krav av detta slag i tillståndet.

Begreppet utomstående i programproduktionen är ett vittomfattande och därmed vagt begrepp som inrymmer teknisk medverkan, experter, artister m.fl. Vagheten i begreppet samt förändringar vad gäller samarbetsformer gör det svårt att på ett tydligt sätt redovisa hur Sveriges Television lever upp till riktlinjerna. Väsentligt är att de olika komponenter som redovisas i det följande inte kan ses och värderas isolerat, utan det är den totala bilden som måste bedömas.

5.6.1 Mångfald ur produktionsperspektivet

Utomstående medverkande

Ett stort antal personer inom konstnärlig, publicistisk och opinionsbildande verksamhet ger regelbundet bidrag till en mångfald av meningsriktningar och åsikter i programmen. I nyhetsverksamheten medverkar t.ex. specialister för att belysa olika ämnesområden.

En särskild kategori av utomstående är kulturarbetare. Till den kategorin hänförs i redovisningen personer som erhållit ersättningar enligt de avtal Sveriges Television slutit med fackliga organisationer inom teater-, musiker-, dramatiker-, författar- och bildkonstnärsmrådena. Kulturarbetare engageras dock i ökande grad utan tillämpning av dessa avtal, t.ex. i de fall de arbetar i bolag och säljer sina insatser genom ett sådant. Möjligheterna att redovisningsmässigt fånga upp sådan medverkan av kulturarbetare är f.n. dessvärre ytterst små. Ett ökande engagemang av kulturarbetare som arbetar via bolag eller som går vid sidan av nyssnämnda avtal leder alltså i redovisningen skenbart till en minskning av engagemang av kulturarbetare. Trots dessa brister och oklarheter har dock Sveriges Television valt att fortsätta redovisningen enligt de principer som etablerades i uppföljningen 1997 (se även tabell 5.6.1 b).

Omfattningen av utomståendes medverkan kan beskrivas med storleken på utbetalade arvoden/gager. För att åskådliggöra förändringar i den reala nivån redovisas arvodesnivån i 1999 års prisläge.

Under 1999 sjönk nivån på arvodesutbetalningarna till utomstående medverkande, inklusive kulturarbetare, jämfört med föregående år. Omfattningen av utomståendes medverkan kan också beskrivas i termer av antalet tillfällen. Uppgifterna avser antalet individer som av de olika programenheterna inom företaget uppburit ersättning för medverkan. Då en och samma person kan ha varit engagerad av flera enheter och i olika program blir summan något högre än om man ser till antalet personer som företaget engagerat.

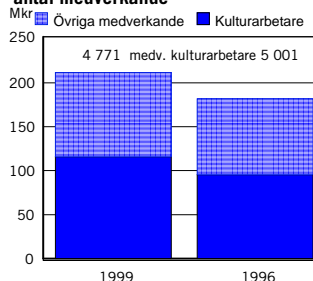
Musikrättigheter

Utöver direkt medverkande artister används i programproduktionen upphovsrättsligt skyddade musikaliska verk. Omfattningen av denna form av medverkan låter sig inte beskrivas på annat sätt än med utbetalade ersättningar. Enligt avtal betalar Sveriges Television ut ersättningar för musikrättigheterna till upphovsrättsorganisationerna STIM, IFPI/SAMI och NCB; ersättningar som kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. 1999 uppgick utbetalningarna till 42,4 miljoner kronor (1998 40,0). Dessa ersättningar ingår ej i redovisningarna ovan till medverkande.

Visstidsanställningar

Utöver den fast anställda personalen arbetar ett växande antal personer i Sveriges Television på tidsbegränsade anställningar. Journalister, redaktionsmedverkande,

Diagram 5.6.1 a
Arvoden till medverkande och antal medverkande

programledare är exempel på yrkesgrupper som projektanställs för att vidga mångfalden i programproduktionen.

Antalet visstidsanställda har ökat kraftigt i jämförelse med 1996 (+76 procent) (se tabell 5.6.1 c och d). Vid kontrollbearbetning visade sig föregående års uppgift om 1 899 visstidsanställda vara felaktig. Det korrekta antalet är 1 236 personer. Korrigering har gjorts.

Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av svenska visningsrätter

Omfattningen av fristående producenters och produktionsbolags insatser i Sveriges Televisions programverksamhet kan beskrivas med företagens betalningar för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter. Gränsen mellan de tre kategorierna är inte absolut varför den totala volymen är det avgörande. Nedan redovisade belopp omfattar såväl fullständiga programproduktioner som inslag i Sveriges Televisions egen produktion.

De utbetalade ersättningarna är inte liktydiga med produktionskostnaderna för dessa produktionstyper, utan motsvarar enbart Sveriges Televisions utbetalningar till samarbetsparter. Samarbetsavtal som Sveriges Television träffar innebär ofta att Sveriges Television skall bidra med egna tekniska och/eller personella resurser, vilka således ej ingår i de belopp som redovisas nedan. I egenproduktioner förekommer också att delar av programmet läggs ut som produktionsuppdrag eller införskaffas genom förvärv. I kapitel 10 redovisas de samlade resursinsatserna för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköpta visningsrätter.

De 1999 utbetalade ersättningarna för samarbeten med utomstående svenska producenter ökade kraftigt i förhållande till föregående år.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Utomståendes medverkan

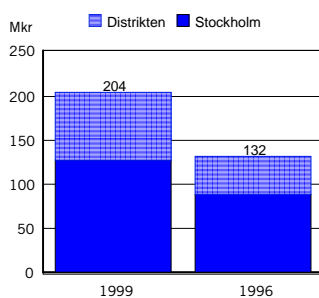
Omfattningen av utomståendes medverkan i programproduktionen har ökat med 8 procent mätt i utbetalade arvoden/gager. Engagemanget av utomstående i enheterna utanför Stockholm har ökat med 20 procent.,

Omfattningen mätt i antal medverkande pekar på en vikande trend. 11 procent färre anlitas 1999 än under jämförelseåret 1996. Även antalet kulturarbetare har minskat under perioden. Utöver de skäl till att minskningen kan vara skenbar, som tidigare redovisats, skall påpekas att införandet av ett nytt administrativt system för gager har skapat osäkerhet i siffrorna.

Visstidsanställda

Omfattningen av tidsbegränsade anställningar har ökat kraftigt under perioden, mätt både som utbetalade löner och antal personer. Kategorin omfattas av projekt- och s.k. mångfaldsanställningar samt vikarier och personer med timanställningar.

Diagram 5.6.1 e
Samarb. med utomstående producenter

Samarbete med utomstående producenter/produktionsbolag

Under perioden har en kraftig ökning skett (+56 procent) av anlitaendet av utomstående producenter och produktionsbolag. Den största ökningen svarar regionerna utanför Stockholm för (+72 procent). Av kategorierna är det produktionsutläggningar som ökat kraftigast. Det skall här tilläggas att stora variationer mellan åren kan förklaras av enskilda större dramaproduktioner.

Samlad bedömning

Den samlade bilden är att Sveriges Television under perioden 1996-1999 har utökat samarbetet med parter utanför företaget. Enheter utanför Stockholm visar därvid upp den avgjort största ökningen.

5.6.2 Utbudet fördelat på produktionstyper

Fördelningen på produktionstyper

Andelen egenproduktion, utläggningar och samproduktioner respektive köp av visningsrätter varierar mellan de olika programkategorierna beroende på kategoriernas olika karaktär. Nyheter består t.ex. endast av egenproduktion (byråmaterial m.m. betraktas som egenproduktion då det bearbetas i så hög grad). På andra sidan av skalan finns långfilm som till stor del består av inköpta visningsrätter.

Den förstasända tiden för produktionsutläggningar och samproduktioner var 1999 sammantaget ungefär densamma som 1998, samtidigt som de svenska inköpen i förstasändning ökade med drygt 60 timmar. Visning av främmande produktioner har minskat kraftigt vad gäller förstasändningar, men ökat vad gäller reprisar.

En ökning av sändningstiden för alla tre formerna av samarbete med utomstående svenska producenter har skett från 1996. Produktionsutläggningarna i förstasändning har ökat med 43 timmar eller drygt 50 procent, samproduktionerna med 3 förstasända timmar och de svenska inköpen med 127 timmar i förstasändning. Ökningar i det främmande inköpta utbudet har inte skett i motsvarande omfattning. Sedan 1996 har de förstasända inköpen minskat med ca 200 timmar medan repriseringsen av utländska program har ökat.

5.6.3 Program av europeiskt ursprung

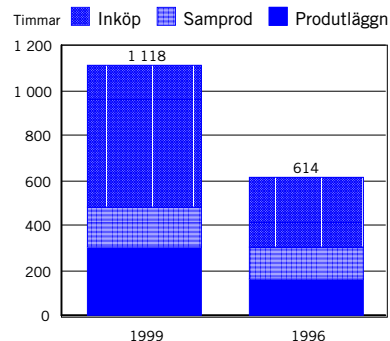
- *Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. (6 kap. 8§ Radio- och TV-lagen)*

Redovisningar skall, enligt anvisningar från Radio- och TV-verket, belysa dels hur stor andel av sändningstiden som utgörs av program av europeiskt ursprung, dels hur stor andel av dessa som framställts av fristående producenter uttryckt i sändningstid (alternativt andel av kostnaderna för programproduktion). Nyheter, sport, tävlingar, annonser och påannonser ska inte ingå i beräkningarna och inte heller text-TV.

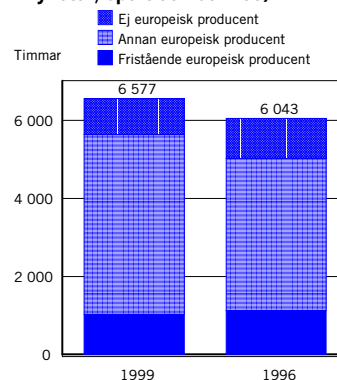
Enligt radio- och TV-lagen skall minst 50 procent av utbudet i kanalerna vara av europeiskt ursprung (inklusive svenskt utbud). Detta uppfyller Sveriges Television med god marginal eftersom 86 procent av utbudet är av europeiskt ursprung under 1999. Andelen program som förvärvats av fristående producent skall uppgå till minst 10 procent av den sända tiden. 1999 var denna andel 16 procent, vilket innebär en ökning med drygt 100 timmar jämfört med föregående år. Mer än hälften av utbudet från fristående europeiska producenter eller distributörer är fiktionsprogram medan faktaprogram utgör ca 30 procent.

Sedan 1996 har det europeiska utbudet ökat med totalt 589 timmar. Det är framförallt en effekt av att en allt större del av allmänutbudet också blivit svenskt. Den sändningstid som kommer från fristående producenter har minskat något.

Diagram 5.6.2
SVT svenska produktionssamarbeten

Diagram 5.6.3
SVT rikssända programs ursprung
(exkl. nyheter, sport och service)

5.7 Barn och ungdom

- SVT skall ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar. Program för och med barn och ungdomar skall förmedla nyheter och information samt kulturella och konstnärliga upplevelser. SVT skall ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper. (15§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television sänder barn- och ungdomsprogram i SVT1 måndag - lördag klockan 18.00 - 20.00 och söndag klockan 18.00 - 18.15. Kvällsblocket har en tydlig åldersprofil med program för barn upp till 6 år 18.00 - 18.30, program för 7 - 10-åringar 18.30 - 19.00, och program för ungdomar upp till 15 år 19.00 - 20.00. Nedan visas utbudet såsom det övergripande såg ut hösten 1999.

klockan	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
18:00	Småbarn	Småbarn	Småbarn	Småbarn	Småbarn	Småbarn	Småbarn
18:30	Lilla sport- spegeln	Hjärn- kontoret/Rea	Kannan	Dokumentär Lilla Aktuellt	Astrid Lindgren	Disney- dags	
19:00	Bullen	Sajber	Voxpop	Utländsk fiktion	Jupiter		
19:30	Följetong Voxtopp	UR		P.S.		Vi fem	

Sveriges Television sänder också barnprogram på lördag och söndag morgon med start 08.00, följt av repris av några av veckans barn- och ungdomsprogram som gått på kvällstid.

Särskilda satsningar på program för barn och ungdomar görs under sommarlov och jullov. Under sommaren 1999 sändes måndag - fredag *Sommarlov på mormors magiska vind*. Serien producerades av SVT Växjö. Sveriges Television sänder sedan 1960 en egenproducerad julkalender. Produktionen alternerar mellan SVT Malmö, SVT Göteborg och Sveriges Television i Stockholm. 1999 års julkalender hette *Julens hjältar* och var producerad av SVT Drama i Stockholm.

Därutöver sändes på jullovmorgnarna 1999 *Änglar på ryggen* för de mindre barnen följt av program för ungdomar.

Lilla Aktuellt sänder nyheter för barn 15 minuter i veckan under vår- och höstsäsong. Syftet är att göra viktiga nyheter tillgängliga och begripliga för barn genom att producera programmet i en form och på ett språk som de förstår. *Lilla Aktuellt* är en samproduktion med Utbildningsradion. Sveriges Television och Utbildningsradion samproducerar också *Lilla Löpsedeln*.

Särskilda nyheter för ungdom produceras inte. De äldre barnen ser, liksom tonåringarna, på Sveriges Televisions ordinarie nyhetssändningar. Mer än 15 procent av åldersgruppen 11-4 respektive 15-19 år nåddes t.ex. av minst en ordinarie nyhets-sändning en vanlig veckodag i november 1999. Mest sedda nyhetssändning i båda åldersgrupperna är *Aktuellts* nyhetssammanfattning klockan 21.55.

Barnprogram mellan 18.00 och 19.00 omgärdas av en särskild programpresentation, ett specialproducerat barnhallå, som vid behov kan kommentera dagshändelser på ett sätt som hjälper barnen att bearbeta svårsmälta nyheter som upptar stort utrymme i tidningar, radio och TV.

Flera av barnprogrammen innehåller också faktamaterial som ibland är nyhetsrelaterat, t.ex. hästprogrammet *Hippo*, *Lilla Sportspegeln*, vetenskapsprogrammet *Hjärnkontoret* och olika tävlingsprogram med kunskapsfrågor som *Vi i femman* och *Kannan*.

Nysatsningar under 1999 var bland annat *Rea*, ett konsumentprogram för barn i 10-årsåldern. Målsättningen med programmet är att visa på vilka rättigheter, och skyldigheter, barn har. *Rea* bygger helt på barnens egen medverkan. Barnen är

programledare och reportrar och inslagen i programmen initieras av tittarna som skriver brev, skickar e-post eller ringer till programmet. En annan ny programserie under 1999 som handlade om barns rättigheter var *Visst har barnen rätt*, en animationsserie av Johan Hagelbäck. Serien tar upp grundläggande artiklar ur Barnkonventionen.

Bullen sändes för 13:e året och har fortfarande stor betydelse som en röst för de yngre tonåringarna.

I statistiken återfinns också en del program som sänts på senare kvällstid och som vänder sig till en yngre vuxenpublik, t.ex. *Propaganda*.

Sveriges Television sänder också barnprogram som speciellt riktar sig till språkliga och etniska minoriteter, t.ex. *Juttu* (finska) och *Uldá* (samiska). Dessutom finns ett program för döva barn på teckenspråk, *Teckenlådan*. För barndomsdöva ungdomar sändes *3U* som skildrar hur det är att vara ung och döv i Norden.

Jämfört med 1998 minskade utbudet 1999 för barn och ungdom med närmare 60 timmar. Minskningen ligger huvudsakligen på de svenska produktionerna inom de flesta utbudskategorier. Totalt har de svenska programmen minskat med drygt 100 timmar, men insatta repriser av främmande produktion gör att nettominskningen inte blir lika stor. Under 1998 sändes fler programtimmar för barn och unga än något av de tidigare åren. Flera programserier sändes i längre serier än vad som har varit brukligt och helgernas morgonsändningar förlängdes också något. Det visade sig svårt att bibehålla denna volym och under 1999 har satsningar istället skett på ökad kvalitet och utveckling av interaktivitet i program för unga. Konsekvensen har blivit att såväl sommarlovsprogrammet som programmen på helgdagsmorgnar har kortats med ca 15 minuter och programmet *Bullen* har återgått till tidigare utgivningsvolym. Samtidigt har två nya program, *Fittja Paradiso* och *P.S.*, kommit att få en utformning som snarare hör till allmänutbudet trots att *P.S.* faktiskt har en av sina tre sändningstider inom ramen för barnblocket. Den sammanlagda effekten av dessa olika, var för sig tagna små förändringar, leder till en minskning av utbudet för barn och unga med 6 procent.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

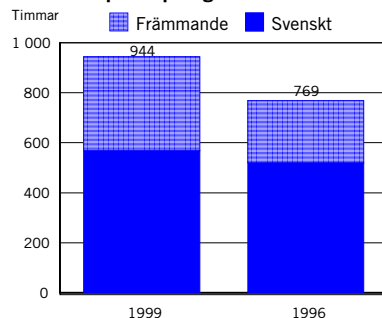
Mellan 1996 och 1998 ökade barn- och ungdomsutbudet kraftigt med mer än 200 timmar. 1997 började *Aktuellt* sändas i SVT2 och därmed blev det möjligt att utöka barn- och ungdomsblocket med en kvart alla dagar i veckan och tablålågningen för de minsta kunde göras ännu mer trygg. Ökningen motsvarade närmare hälften av de 200 timmarna. Sändningarna för barn och ungdomar ut på lördagskvällar byggdes ut med drygt en timme mellan 1996 och 1997. Repriser av kvällarnas barn- och ungdomsprogram utökades på söndagsförmiddagarna i SVT1. Sedan 1998 sänds sommarprogram för barn redan från 18.30 mot tidigare 19.00. Utbudet för barn och ungdom minskade mellan 1998 och 1999. Förklaringen är att sändningarna på lördagsmorgnar har kortats något under hösten, att sommarlovsprogrammet kortades med 15 minuter per dag samt att den tidigare ungdomsstafetten *Elbyl-Sefyr-Propaganda* nu har överlämnat stafettpippen till *Fittja Paradiso* - ett samhällsprogram i mer vuxen smak.

Tvåtimmarsblocket mellan 18.00-20.00 har gjort det möjligt att skapa en tydligare profil med service till barn i olika åldersgrupper vid olika tider. Produktionen har tillförts resurser för att kunna fylla den extra kvarten med nya program.

Trots nedgången mellan 1998 och 1999 har utbudet i den totala volymen riktat till barn och unga ökat kraftigt sedan 1996. Ökningen slår igenom på alla programområden utom nöjesprogram. Publikstatistiken visar också tydligt att barn i åldersgruppen 3-14 år de senaste åren ökat sitt tittande på Sveriges Television. Barnprogrammen är en viktig förklaring till detta (se även avsnitt 9.1).

Det utbud som riktar sig till barn och unga som också är funktionshindrade eller tillhör språkliga minoriteter har ökat med 8 timmar sedan 1996. För de små barnen

Diagram 5.7
SVT barn- och ungdomsprogram
fördelade på ursprung

sänds 213 timmar mer programtid 1999 jämfört med 1996 medan de något äldre barnen tillförts 46 timmar programtid.

5.8 Skildringar av våld

- *SVT skall ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Sveriges Television bör ägna stor uppmärksamhet åt sättet att skildra våld i nyhetsprogram och andra program som informerar publiken om det faktiska våld som förekommer. (7§ Sändningstillståndet)*
- *Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i televisionen skall antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden. Sådana program får inte sändas under en sådan tid och på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Lag (1998:1713) (6 kap. 2§ Radio- och TV-lagen)*

Bestämmelser som reglerar våldsskildringar i Sveriges Televisions sändningar finns såväl i radio- och TV-lagen som i sändningstillståndet. Den 1 februari 1999 infördes en bestämmelse i radio- och TV-lagen som innebär att programföretagen är skyldiga att varna tittarna för program med ingående våldsskildringar oavsett sändningstid. Den nya bestämmelsen i radio- och TV-lagen har i praktiken inte inneburit några förändringar för Sveriges Television eftersom företaget sedan lång tid tillbaka tillämpar motsvarande regler enligt den egna policyn. Denna policy har successivt vuxit fram och tillämpas sedan många år i sin nuvarande utformning;

1. Sveriges Television ska allmänt visa återhållsamhet med grova våldsskildringar.
2. Fiktiva grova våldsskildringar utan konstnärligt eller socialt värde och som riskerar att endast verka förråande, ska inte visas i Sveriges Televisions kanaler.
3. Om grova våldsskildringar förekommer i fiktionsprogram ska sändningen förläggas till tidpunkter då barnpubliken allmänt sett inte tittar på TV. Sveriges Television placerar därför inte fiktionprogram innehållande grova våldsskildringar före klockan 21.00. Samma princip gäller trailrar som innehåller våld.
4. Sveriges Television är skyldigt att spegla det existerande våldet i samhället i nyhets-, samhälls- och dokumentärprogram. Det kan ibland innebära att Sveriges Television måste visa bilder som kan verka upprörande på publiken. Det finns dock tillfällen då sådan upprördhet är ofrånkomlig för den fulla förståelsen av vad som skildras. Onödigt närgången och detaljerad bildjournalistik ska däremot inte förekomma.
5. Sveriges Television undviker så långt möjligt att placera nyhetsprogram i anslutning till barnprogram. Om nyheter ändå måste sändas i anslutning till barnprogram, t.ex. extrasändning, ska nyhetsredaktionen visa särskild hänsyn.
6. I både nyhetsprogram och fiktionprogram ska, oavsett sändningstidpunkt, förvarnas i påannons eller programpresentation om det följande programmet/inslaget innehåller våldsscener som kan verka uppskakande på tittarna.

Sveriges Television har beslutat att den form av muntlig varning i påannons och motsvarande som programföretaget sedan länge tillämpar motsvarar alternativet "varning i ljud" i den nya bestämmelsen i radio- och TV-lagen. Principen är att

varningen alltid skall framföras av en person, programpresentatör eller programledare, i bild.

Förutom företagets egen policy har Sveriges Television dessutom förbundit sig att följa de riktlinjer för våldsskildringar ”The portrayal of violence on television” från 1992 som EBU antagit. Riktlinjerna har tagits fram under medverkan av bl.a. Sveriges Television och BBC.

Förändringen av radio- och TV-lagen innebär en skyldighet att varna för våld även i trailrar, som sänds efter klockan 21.00. Konsekvensen av detta har blivit att trailrar numera inte skall innehålla sådant som kräver varning. Dessutom bör inte trailrar för program som behöver varning sändas före klockan 21.00.

Förutom denna ytterligare skärpning vad gäller begränsningen av våld i trailrar har Sveriges Television under de senaste åren haft ambitionen att minska riskerna för att små barn skall utsättas för våldsskildringar. Som ett led i detta flyttades 1997 *Aktuellts* 18-sändning kanal från SVT1 till SVT2. Numera sänds således inga barnprogram i anslutning till nyhetssändningar i någon av Sveriges Televisions kanaler.

En genomgång av *Granskningsnämndens fällningar avseende våldsskildringar* under perioden 1996-1999 visar att Sveriges Television inte fälldes någon gång under 1996, tre gånger under 1997, en gång 1998. Tre anmälningar och ett initiativärende rörande våldsskildringar har behandlats av Granskningsnämnden under 1999. I samtliga av dessa fall friades alltså Sveriges Television.

Det faktum att det inte förekommit någon fällning avseende våldsskildringar under 1999, gör inte att uppmärksamheten minskar inom företaget. Frånvaron av fällningar innebär inte heller att det inte förekommit våldsskildringar på olämpliga tider eller i olämpliga sammanhang. När så skett har det varit uttryck för bristande uppmärksamhet eller förbiseenden. Förekomsten av olämplig hantering av repris och trailrar har som regel lett till intern debatt och, vid behov, förändrade rutiner.

Frågan om skildringar av våld i olika typer av program och vikten av våldsvarningar behandlas också i den interna utbildningen av programmedarbetare avseende för programproduktion aktuella paragrafer i sändningstillstånd och radio- och TV-lagen.

Sveriges Televisions hantering av våldsskildringar uppmärksammas noga av publiken. Synpunkter och reaktioner gäller framför allt program som sänts på tider då många barn tittat eller visavi program som vänt sig till en ung publik. I något fall har det varit fråga om misstag vid valet av repristid för program med ordinarie sändningstid efter klockan 21.00. Rutinerna har nu skärpts beträffande val av repristider. Eftersom Sveriges Television anser sig ha ett särskilt ansvar för publiken när det gäller skildringar av såväl fiktivt som verkligt våld fortsätter arbetet att förbättra företagets policy och tillämpningen av densamma.

5.9 Program för funktionshindrade

- *SVT är skyldigt att beakta funktionshindrades behov. Program skall även produceras för speciella målgrupper. Genom att utnyttja befintlig och ny teknik skall SVT under tillståndsperioden öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen. I fråga om program om och för funktionshindrade får SVT, SR och UR sins emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. (18§ Sändningstillståndet)*

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade utvecklas efter två huvudlinjer. Den ena är att göra programutbudet i sin helhet mer tillgängligt för människor med olika slag av funktionshinder. Den andra är att sända program som till innehåll och utformning vänder sig till särskilda grupper.

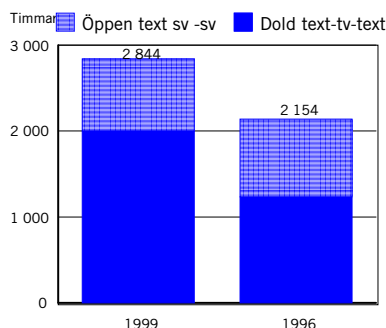
I likhet med tidigare år har Sveriges Television under 1999 tillämpat en överenskommelse med Sveriges Radio och Utbildningsradion angående program om och för funktionshindrade. Den innebär att programföretagen är överens om följande mål:

- att genom att utnyttja befintlig och ny teknik öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen
- att inom ramen för programföretagens totala utbud utnyttja mediernas särart för anpassning till funktionshindrades olika behov
- att producera program för speciella grupper av funktionshindrade
- att inom ramen för ordinarie utbud och inom respektive programföretags eget ansvar också belysa aspekter på olika frågor för funktionshindrade och deras situation
- att genom samordning av programföretagens insatser på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser

Överenskommelsen innebär att Sveriges Television fortsatt prioriterar att förbättra servicen för hörselskadade och döva.

Sändningar på teckenspråk uppgick under 1999 till 78 timmar jämfört med 77 timmar 1998 och 54 timmar 1996.

Diagram 5.9
SVT språkstöd för funktionshindrade

Teckentolkade program för barndomsdöva
1999 totalt 78 timmar
1996 totalt 54 timmar

Antalet text-TV-textade programtimmar ökade från 2 154 timmar 1996 till 2 844 under 1999. Det betyder att under perioden 1996-1999 har 714 text-TV-textade programtimmar tillkommit, en ökning med 32 procent. Hälften av allt utbud var genom textning tillgängligt för hörselskadade under 1999.

När det gäller synskadade innebär fördelningen mellan programbolagen att huvudansvaret för denna grupp ligger på de bolag som sänder radioprogram. Radiomediets särart gör det särskilt lämpligt att ge service till synskadade. Från synskadade ställs dock kravet på Sveriges Television att textremsa för program på andra språk än svenska skall göras tillgänglig.

Sveriges Television lämnar expertstöd till Svenska Enter Rehabilitering AB:s utvecklingsprojekt "den talande textremsan". Tekniken bygger på att TV-tittaren hos sig installerar en liten datorutrustning med vilken undertextinformationen i TV-bilden återges som tal. Samtliga svenskspråkiga undertexter i alla TV-kanaler kan då bli tillgängliga vid alla tider på dygnet för såväl synskadade som andra som önskar höra texten.

Sveriges Televisions webbplats www.svt.se är anpassad för synskadade som via Internet önskar ta del av Sveriges Televisions tablåinformation med hjälp av talsynsutrustning eller blindskriftsdisplay. Det även möjligt att på www.svt.se ta del av hela utbudet av text-TV.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Den öppna textningen av svenska program i förstasändning har minskat till förmån för dold text-TV-textning i takt med att antalet innehavare av mottagare med text-TV har ökat. Den hörselskadade och döva publiken erbjöds 1 186 timmar anpassad förstasändning med text-TV-textning 1999 jämfört med 961 timmar år 1996, en ökning med 225 timmar. Parallellt har även den textade reprimstiden ökat med 465 timmar. Den största ökningen har skett för den dolda textningen som nära nog har fördubblats sedan 1996, från 429 timmar till 834.

Sändningar på teckenspråk har under perioden ökat med 24 timmar varav merparten i förstasändning.

5.10 Utomstående bedömningar av Sveriges Television

Myndighetsbedömningar

Av Granskningsnämnden för radio och TV:s rapport "Svenskt TV-utbud 1998" framgår bl.a. följande om Sveriges Televisions kanaler: SVT1:s profil är mer fakta-inriktad och SVT2:s profil mer underhållningsinriktad, SVT intog när det gällde det faktainriktade programutbudet en särställning bland de studerade svenska kanalerna. SVT hade under 1998 den mest omfattande sportbevakningen, SVT1 hade jämte TV3 och Kanal 5 det mest omfattande utbudet av barnprogram, SVT var ensamma om att ha TV-program som särskilt vänder sig till invandrare och etniska grupper.

Slutsatsen beträffande Sveriges Televisions utbud var att de båda kanalerna under 1998 uppvisade störst programbredd både inom det informationsinriktade och det underhållningsinriktade programutbudet.

I undersökningen ingick SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, ZTV, TV6 och TV8. Granskningsnämndens sammanfattning av undersökningen bifogas som bilaga 1.

Bedömningar av andra medier

Sveriges Televisions verksamhet och utbud granskas och kommenteras löpande i press, radio och TV. TV-kritik och förhandsrecensioner av program är av mycket varierande karaktär. Någon systematisk utvärdering av pressmaterial om Sveriges Television görs därför inte av företaget. Inte heller görs sådana analyser inom medieforskningen.

Bedömningar på professionella/fackmässiga grunder

Sveriges Televisions har 1999 liksom tidigare år erhållit flera priser för olika program. I det följande ges exempel på internationella utmärkelser från 1999.

Handelsresande i liv (SVT Region Stockholm, Samhälle)

Pris i dokumentärfilmsklassen i Prix Europa 1999

Martina mot alla odds (SVT Region Stockholm, Dokumentärfilm)

Juryns specialpris i Prix Europa 1999

Karelen på väg (SVT Umeå)

Pris för bästa kortreportage, Barents filmfestival

Leva till slutet (SVT Region Stockholm, Dokumentärfilm)

Cancerfondens journalistpris etermediaklassen

Mosquitos webbplats (SVT Region Stockholm, Barn och Ungdom)

Prix Italia 1999 för bästa tekniska innovation

Första året (SVT Region Stockholm, Dokumentärfilm)

De nordiska public service-bolagens dokumentärfilmpris 1999

Nova (SVT Norrköping)

Naturvetenskapliga Forskningsrådets populärvetenskapliga pris i journalistklassen

Ge oss våra skelett (SVT Region Stockholm, Dokumentärfilm)

Förstapris i dokumentärfilmsklassen vid filmfestivalen i Lübeck 1999

Staden (SVT Drama Stockholm)

Scandinavian Trailer Awards 1999 för bästa för- och eftertexter

Reporter Saam Kapadia, (SVT Nyheter och Sport, Rapport)

Marcus Ölander Priset 1999

Reporter Saam Kapadia och fotografen Emil Larsson (SVT Nyheter och Sport, Rapport)

Stora Journalistpriset 1999/TV-klassen

Öresundsbron (SVT Malmö)

Circom Regional European Commission-pris i klassen "Samarbete över gränserna".

Den tatuerade änkan (SVT Drama Stockholm)

Publikjuryns pris för bästa TV-film vid TV-festivalen Rencontres de Reims

Kvinnan i det låsta rummet (SVT Drama Stockholm)

Priset för bästa kvinnliga skådespelare vid TV-festivalen i Monte Carlo

Eva & Adam (SVT Drama Stockholm)

Drama-priset och barnjuryns specialpris vid den första Nordiska barn-TV-festivalen i Ebeltoft i Danmark

Törnrosa (SVT Drama Stockholm)

Prix Italia i klassen Performing arts

Längtans blåa blomma (SVT Drama Stockholm)

Regipriset vid Golden Chest i Bulgarien i kategorin Vuxendrama

Hedersmord, Reportrarna (SVT Malmö)

Rookie Award i informationsklassen i Banff, Kanada

5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring

- *SVT skall erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet. (9§ Sändningstillståndet)*

Kvaliteten i Sveriges Televisions utbud kan bedömas från många olika synpunkter och på ett antal olika nivåer, från hela företagets utbud till enskildheter i ett givet program, från professionell kritik till den stora publikens reaktioner. Kvalitet kan aldrig på ett meningsfullt sätt uttryckas i exakta, allmängiltiga mått. Men den diskuteras fortlöpande bland programskaparna, ofta i dialog med den medskapande publiken. Publikens upplevelse av program uppfattas inom Sveriges Television som en viktig del i bedömningen av programmets kvalitet.

I takt med att gränserna för de elektroniska medierna och telekommunikation förflyktigas förändras även förutsättningarna för Sveriges Televisions programverksamhet; nya möjligheter till kompletterande programtjänster via Internet öppnas, en dialog i realtid med tittarna, och mellan tittarna, kring program är möjliga, och nya kanaler för tittarnas programbidrag kan öppnas med hjälp av tekniker i ständig utveckling (se även avsnitt 6.1.3).

Man kan särskilja tre olika aspekter på programkvalitet; kvalitet i produktionsprocessen, i programmet och i publikens upplevelse av programmet. Kvaliteten i publikens upplevelse är beroende av programmets kvalitet, vilken i sin tur i hög grad bestäms av kvaliteten i produktionsprocessen.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling inom Sveriges Television innebär bl.a. att de som är nya i yrket får ta del av erfarna programskapares kunskaper och analytiska tänkande och att medarbetare ges tillfälle till dialog med utomstående teoretiker och praktiker.

Programkontrakt

Programkontrakt är ett instrument för målfokusering och utvärdering av programprojekt. I kontraktet placerar ansvarig programchef den tilltänkta produktionen i Sveriges Televisions utbud genom att klargöra *varför* och *för vilka* programmet görs. Projektledaren specificerar vilka *effekter* programmet skall ha på publiken. Därefter redovisas i detalj *med vilka medel* de uppsatta målen skall uppnås: innehållet, formen, resurserna, kontrollerna etc. Efter ett avslutat projekt kan resultaten bedömas i förhållande till de mål som satts upp i kontraktet, både vad gäller kvalitet och ekonomisk effektivitet.

Under 1999 har systemet programkontrakt utvecklats vidare och har mest konsekvent använts vid de enheter som svarar för huvuddelen av den tunga fiktionen inom Sveriges Television, SVT Drama, SVT Göteborg och SVT Syd. Att komplettera de nu tillämpade formerna för programutvärdering med programkontrakt ingår i flera enheters planer för år 2000.

Programutvärdering

Programutvärdering görs mot bakgrund av de mål som satts upp i programkontrakt för den aktuella produktionen där sådana förekommer och i förhållande till allmänna professionella normer.

Utvärdering är ett självklart inslag i det löpande programarbetet. På SVT Malmö, för att ta ett exempel, ägnas en timme av distriktets veckomöte åt en analys av en produktion, som en av producenterna förberett. Vem hade man gjort programmet för? Vilka nådde man vid utsändningen? Motsvarade det innehållsliga utfallet de utsatta målen?

En annan typ av utvärdering är revidering av löpande produktioner, där utfallet sätts i relation till planer för framtiden. Detta sker en gång per termin. För nöjesproduktioner kompletteras programutvärderingen med en idéprocess mellan terminerna.

För avslutade projekt utvärderas både genomförandet av projektet (bemanningen, arbetstiderna, resursanvändningen) och innehållet i sändningarna. Resultaten nedtecknas i punktform som svar på frågan: vad har vi lärt oss av detta?

På SVT Region Syd har regionens designgrupp kopplats in i programprojekt för att förse alla medverkande med en gemensam referensram för det visuella uttrycket i programmet. Löpande serier utvärderas regelbundet.

På SVT Drama utvärderas alla produktioner dels av enhetsledningen, dels på projektledarmöten, där utsedda opponenter leder diskussionen med bl.a. kvalitetskontrakt som underlag.

Testpilot

Testpilot är en metod som utvecklats inom Sveriges Television för en analys av den sista länken i kommunikationsprocessen, nämligen tittarens upplevelse av programmet. Ju större överensstämmelsen mellan tittarens upplevelse av och programmakarens avsikt med programmet är, desto högre är kvaliteten i produktionsprocessen.

Viktiga aspekter på programupplevelsen är bl.a. begriplighet, angelägenhet och programmets förmåga att fånga åskådaren. Tilltalet och formen i programmet skall träffa rätt hos målpubliken, och programinnehållet, tonen och dramaturgin följa genrespecifika lagar så att nöjesprogram upplevs som underhållande, faktaprogram ger tankeföda, att tittaren förstår sin samtid lite bättre efter en nyhetsändning osv.

Med hjälp av en datorstyrd mentometerteknik avger tittarna sina reaktioner på programmet medan de tittar, och efter avslutat tittande får de tillfälle att både genom sina svar på strukturerade frågor och med egna ord och funderingar ge sina synpunkter på det aktuella programmet. Tittarna som utgör testpubliken kan vara samlade i en särskild lokal för en programvisning eller sitta vid sin egen tv-apparat hemma och delta via telenätet.

Testpilot kan ge ett detaljerat underlag för bedömning av i vilken mån programmet ur tittarens synvinkel fungerar på det sätt som varit avsikten. Metoden används både när en programserie förbereds och vid utvärdering av program som redan är etablerade.

Under 1999 har Testpilot använts inom ett brett spektrum av Sveriges Televisions program och programtjänster. Kommunikation genom visuella medel har här stått i fokus för utveckling, bl.a. inom de tjänster som varit under mest intensiv utveckling: de digitala programtjänsterna, tjänsterna på Internet och ett nytt debattprogram inom Dövas TV. Härutöver har Sveriges Television inhämtat kunskaper om tittarnas

upplevelser av planerade nya drama- och underhållningsserier, ungdomssatsningar, fakta- och nyhetsprogram och program för minoriteter.

Dialog i andra former

Även andra former för dialog med publiken förekommer i kvalitetsutvecklingsarbetet; paneler av tittare med uttalat intresse för vissa temaområden har varit med om att bedöma programupplägg. Spontana och inbjudna reaktioner via Internet i anslutning till program ingår i den utvidgade dialog som programskaparna numera kan föra med sin publik kring programmets teman, men de kan även bidra till en kvalitativ utvärdering av själva programmet. Dessutom genomförs årligen ett antal interna undersökningar där slumpmässiga befolkningsurval bereds möjlighet att värdera programutbudet. Publiken får då möjlighet att betygsätta hur väl man tycker att Sveriges Television lyckas såväl med olika programområden som med enskilda program. I enkäterna görs också fördjupade studier av publikens åsikter inom olika specialområden. Det kan gälla seriedramatik, nyhetsförmedling eller sportbevakning men också exempelvis användningen av Sveriges Televisions programutbud i form av videospelningar eller utnyttjandet av text-TV. (Se vidare avsnitt 9.3).

5.12 Tillgodoser publikens olika intressen i skälig omfattning

- *Programmen skall utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet i skälig omfattning tillgodoser skiftande behov och intressen hos landets befolkning. Även mindre gruppers intressen skall i görlig mån tillgodoses vid tidpunkter då en stor del av befolkningen har möjlighet att se programmen. (9§ Sändningstillståndet)*

Det programschema som hösten 1999 låg till grund för sändningarna har i stort sett samma struktur som programschemat för hösten 1998. Programschemat gäller även under 2000.

Rapport morgon klockan 06.30 - 09.30 i SVT2 inleder vardagarnas sändningar i Sveriges Television. Nästa nyhetssändning är *Lunchnyheter* från SVT24 klockan 12.00, som också utgör startpunkt för Sveriges Televisions eftermiddagssändningar i SVT1. Tiden fram till 18.00 består huvudsakligen av servicerepriser och matinéfilmer. I SVT2 startar eftermiddagssändningarna måndag - fredag med nyheter klockan 16.00. Sveriges Television erbjuder nyhetssändningar från tidig morgon till sen kväll med de stora sändningarna av *Regionala nyheter* 19.10, *Rapport* 19.30, och *Aktuellt*, *A-ekonomi* och *Sportnytt* 21.00. Den sista sändningen av *Rapport* är lagd till 23.00.

Tiden mellan 18.00 och 20.00 inrymmer barn- och ungdomsprogram i SVT1 och program som vänder sig till en medelålders och äldre publik i SVT2. Här finns bland annat *Go'kväll* tisdag - fredag mellan 18.15 och 19.10.

Mellan 20.00 och 23.00 sänds program som tilltalar såväl små som stora publikgrupper. Syftet är naturligtvis att tillfredsställa olika behov och intressen hos publiken och för det tillämpas ett antal grundprinciper för tablåläggningen.

Sveriges Television sänder program i två kanaler och kan därmed erbjuda **program av olika karaktär vid samma tidpunkt**. På tisdagar sänds en utländsk dramaserie i SVT1 och *Reportrarna/Striptease* i SVT2. På onsdagar 22.00 sändes *under 1999 Seinfeld* i SVT1 och *Dokument inifrån/Dokument utifrån* i SVT2. På torsdagar 20.00 sänds *Rederiet* i SVT1 och svenska dokumentärer i SVT2.

Sveriges Television erbjuder **olikartade valmöjligheter från dag till dag i en och samma kanal**. Tablån för SVT2 vardagar mellan 21.00 och 22.00, mot nyhetstimmen i SVT1, är ett bra exempel på detta. Under hösten sänds *Plus* på måndagar, en

PROGRAMSCHEMA

HÖST 1999

	MÅNDAG		TISDAG		ONSDAG		TORSDAG		FREDAG		LÖRDAG		SÖNDAG	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
08.00														
08.30														
09.00														
09.30														
10.00														
10.30														
11.00														
11.30														
12.00														
12.30														
13.00														
13.30														
14.00														
14.30														
15.00														
15.30														
16.00														
16.30														
17.00														
17.30														
18.00														
18.30														
19.00														
19.30														
20.00														
20.30														
21.00														
21.30														
22.00														
22.30														
23.00														
23.30														
24.00														
00.30														
01.00														

BARN OCH UNGDOMSPROGRAM
  NYHETER
  SVERIGES UTBILDNINGSRADIO AB
  ÖVRIGA PROGRAM

historisk serie på tisdagar, en långfilm eller teateruppsättning på onsdagar, ett underhållningsprogram på torsdagar och deckare på fredagar.

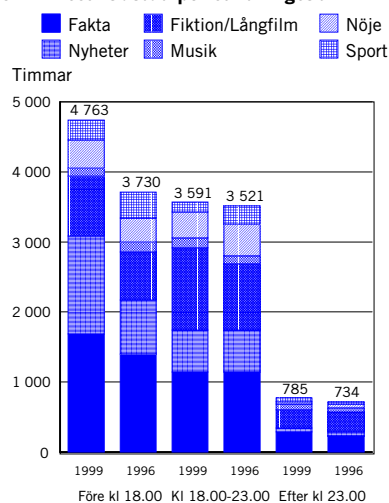
Dessutom erbjuds *program inom viss genre*, som till exempel reportagebaserade samhällsprogram, *vid olika tidpunkter på kvällen*. *Reportrarna* och *Striptease* sänds 20.00, *Norra Magasinet* 20.30 och *Dokument inifrån* 22.10.

Utbudet *efter 23.00* består till stor del av **servicerepriser**.

Helgutgivningen skiljer sig något från vardagsutgivningen. Sändningarna på lördag och söndag inleds 08.00 med barn- och ungdomsprogram i SVT1. Sedan följer servicerepriser i båda kanalerna till ca 17.00. Sändningarna tenderar också att pågå något längre in på natten under veckosluten.

Diagram 5.12.1

SVT rikssänt utbud per sändningstid

5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider

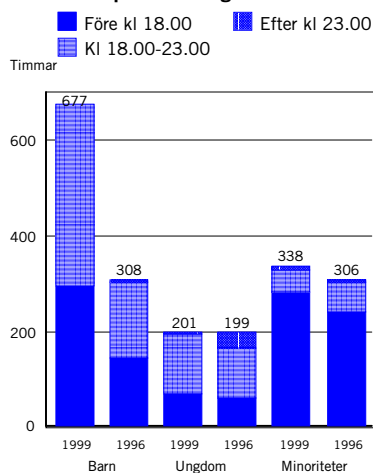
Förstasändning av program är, med undantag av nyheter, ofta placerat på kvällstid mellan 18.00 och 23.00. Totalt närmare 60 procent av alla förstasända program sänds under dessa fem timmar på "bästa sändningstid". Utbudet i tidsintervallet var under 1999 sammansatt ungefär som 1998.

På dagtid har antalet timmar nyheter ökat kraftigt sedan föregående år till följd av sändningarna av SVT24 analogt på dagtid. Nyhetsutbudet dominerar nu förstasändningarna på dagtid. Totalt sett dominerar faktaprogram (förstasändningar och repris) på dagen, var tredje dagsänd timme är ett faktaprogram. Sedan 1996 har dagsändningarna ökat med mer än 1 000 timmar. Införandet av lunchnyheter ledde till att tiden mellan 12.30 och nyhetssändningen klockan 16.00 tabblägs med nya servicerepriser. Det innebär att program som har sin förstasändning på sen kvällstid numera har kunnat göras tillgängliga för fler.

På sen kvällstid har antalet programtimmar minskat med ca 10 procent mellan 1998 och 1999. Förstasändningar har minskat med 120 timmar medan repriserna minskat med ca 50 timmar. Framförallt har fiktionsutbudet på sen kvällstid minskat. Under senare år att ett relativt stort antal sändningstimmar för inköpt fiktion haft rättigheter som löpt ut vilket lett till relativt mer fiktion på sen kvällstid än vad som är gängse.

Diagram 5.12.2

SVT rikssänt utbud - barn, ungdom och minoriteter - per sändningstid

5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider

Sveriges Television riktar sig med särskilt utbud till fyra målgrupper - barn, unga, språkliga minoriteter samt funktionshindrade. Dessa program förläggs till dag- eller kvällstid. Barn och unga har sitt fasta programblock måndag - lördag mellan 18.00 och 20.00 (SVT1) vilket på veckoslut och under längre lovperioder kompletteras med morgonsändningar (SVT1).

Programutbudet som är direkt riktat till funktionshindrade och språkliga minoriteter sänds i huvudsak före klockan 18.00. Sändningarnas tyngdpunkt ligger på vardagar klockan 17.45 - 18.00 (*Nyhetstecken* och *Utiset*), samt under lördag-söndag dagtid med teckenspråksprogram och finska program. Sedan 1996 har programmet *Nyhetstecken* fått en sändningstid som bättre ansluter till andra nyhetssändningar. Teckenspråkssändningarna innefattade under 1999 nyhetssändningar om 4-5 minuter måndag-fredag. Ambitionen är att under hösten 2000 utöka nyheterna till 8-9 minuter.

De program som sänds efter 18.00 är till större delen program som *Mosaik* och *Grannland*, dvs. program med ett mångkulturellt perspektiv. Ett litet antal programtimmar riktade till ungdomar har också sänts på sen kvällstid. Hit hör t.ex. programmet *P.S.*

5.12.3 Versionering

Sveriges Television tillämpar olika slags versionering av program av såväl inhemska som främmande ursprung för att göra dem tillgängliga för publiken.

Versionering kan bestå av översättningstextning, översättning för speakerkommentar eller berättare, dubbning samt text-TV-textning för hörselhandikappade. Program kan också versioneras genom att kommentator används. Det senare gäller så gott som undantagslöst sportprogram. Det förekommer också att bilder av främmande ursprung visas obearbetade.

Under 1999 omfattade det främmande utbudet totalt 2 499 timmar (nyhetsmaterial oräknat). Två tredjedelar av detta versionerades med översättningstext. Olika slags talad versionering förekom dessutom. För en mindre del av utbudet, närmare 254 timmar och i första hand utbud som vände sig till barn, förekom dubbning eller speaker. Ca 230 timmar av det svenska utbudet försågs dessutom med översättningstext under 1999. Det gäller t.ex. översättningar av intervjuer med utländska gästartister eller översättningstextning av sång, men också översättningar för att tillgängliggöra det finska eller samiska utbudet för en svenskspråkig publik (tabell 5.12.3). Sedan 1996 direkttextas Aktuellt 18.00 i SVT2 vilket gör att hörselhandikappade nu kan ta del av hela nyhetssändningen textad.

Till en mycket stor del består de program som förses med översättningstexter av Fiktions av olika slag. Ungefär två av tre översättningstextade timmar i utbudet rörde Fiktions under 1999. Därnäst största kategori är Fakta. Drygt 400 timmar Fakta hade översättningstext under 1999. Siffran är dock i realiteten för låg eftersom översättningstext även förekommer i de traditionella nyhetsprogrammen. Denna textning är inte inkluderad i statistiken och omfattningen har inte gått att mäta i tid.

En annan faktor som påverkar statistiken är att de svenska program som innehåller förvärvade utländska inslag inte särredovisar bearbetningen av dessa. Som exempel kan nämnas *8 dagar* och *Dokument utifrån*. Inte heller här har de delar som försetts med översättningstext eller speakerkommentar kunnat redovisas.

Talad svenska anpassas också i form av textning som stöd för hörselhandikappade och personer med annat modersmål än svenska. Oftast används text-TV-textning, (jfr. avsnitt 5.9). Vid s.k. servicereprisering av i första hand svenska program synliggörs ofta den text-TV-textning som legat dold i förstasändning. Egenproducerade program som innehåller inköpta utländska inslag (jfr. ovan) kan således innehålla såväl text-TV-textade som översättningstextade delar och översatta speakerkommentarer.

5.12.4 Serviceprogrammen i utbudet

Sveriges Television ger en omfattande information till publiken om kommande program - serviceutbudet eller serviceprogram. Denna service bedöms bli allt viktigare i takt med att det totala utbudet av program och kanaler ökar. Med den uttalade karaktär av allmänkanaler som SVT1 och SVT2 har är denna service ytterst viktig för att olika publikgrupper ska hitta fram till de program de finner angelägna och intressanta.

Sedan 1996 har tre procent av all programtid ägnats åt detta slags service till publiken. Största delen av denna tid avser *trailrar* för kommande program. Nivån har ökat något jämfört med 1996. Sedan omorganisationen av företaget 1996 sker nu denna information om det kommande utbudet konsekvent mellan kanalerna, dvs. trailing för kommande program i SVT1 sker inte bara i SVT1 utan också i SVT2 och vice versa. Informationen tar alltså sikte på Sveriges Televisions totala utbud. Härigenom kan den service till publiken som tvåkanals-systemet medger utnyttjas bäst.

Programutbudet i Sveriges Television presenteras på olika sätt i sändningarna. Under större delen av sändningstiden finns *programpresentatörer* som påannonserar och informerar om programmen. Denna tid har också ökat något under 1999 och uppgick till ca 60 timmar, motsvarande drygt 5 min/dag och kanal.

Totalt ägnades 184 sändningstimmar åt trailrar under 1999. Detta motsvarar 15 min/dag och kanal, vilket är en ökning med 2 min/dag jämfört med 1996. En del trailrar sänds flera gånger men bokförs inte som repriser i statistiken. Ökningen av trailrar sammanhänger med att sådana också sänds i programskarvarna i de utökade

sändningarna på dag- och eftermiddagstid. I ökad omfattning beskrivs i trailrarna generer eller olika teman i utbudet.

I programskarvarna förekommer också andra slags *kortprogram*. Det kan handla om myndighetsinformation i programmet *Anslagstavlan* eller om korta program som sätts in för att skapa smidiga övergångar mellan de längre programmen. Endast en mindre del av programskarvarna ägnas åt sådana kortprogram, 65 timmar per år (se tabell 5.12.4).

Sveriges Television har i *text-TV* en omfattande information om programutbudet. Informationen består dels av programtablåer för den kommande veckan, dels tilläggsinformation om de flesta programmen. Den kompletterande informationen är av två slag; information inför programmen för att locka till tittande samt serviceinformation efter programmet som t.ex. recept, adresser, boklistor etc. Vid större TV-satsningar, t.ex. Melodifestivalen och insamlingsgalor, avdelas särskilda sidor för utförligare information om programmet. Som en extra funktion finns en TV-guide som ständigt visar vilka program som pågår.

På Sveriges Televisions webbplats www.svt.se finns programtablåerna tillgängliga. På nätet finns dagens, veckans, månadens och säsongens utbud presenterat på ett överskådligt sätt. För de program som har en webbsida ges möjlighet till genrenavigation - att samla program inom en genre på en webbsida. Navigation kan då t. ex. ske för K - hela kulturutbudet, Bolibompa och 19.00. Under 1999 valde programredaktionerna att på www.svt.se presentera fördjupad information om 150 program där publiken också inbjuds att interagera med redaktionen, debattera och ställa frågor.

5.12.5 Myndighetsinformation

- *SVT skall kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Sveriges Television skall tillse att meddelandet ges lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten. (19§ Sändningstillståndet)*

Myndighetsmeddelanden sändes i Sveriges Television under programrubriken *Anslagstavlan*. Meddelanden kommer från svenska statliga myndigheter och är riktade till Sveriges befolkning. De rör huvudsakligen medborgerliga rättigheter och skyldigheter gentemot samhället och är bl.a. av varnande karaktär i syfte att skydda liv och hälsa. I likhet med tidigare år sändes varje meddelande flera gånger under olika veckor och vid olika tider på dygnet.

Anslagstavlan sändes tidigare totalt omkring 200 gånger under ett år. Variationen mellan 1996 och 1998 är obetydlig. Under 1999 har dock antalet sändningar minskat till drygt 120, en minskning med ca 70 från 1998. Förklaringen är att antalet ansökningar från myndigheterna om sändningsmöjlighet minskat.

En speciell form av myndighetsmeddelanden är kommunikéer från Granskningsnämnden för radio och TV. När ett program eller programinslag i Sveriges Television har fällts av nämnden kan denna ålägga Sveriges Television att "på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut". Det förfaringsätt som Sveriges Television tillämpar är att beslut om fällningar läses upp i sändning vid en tidpunkt då samma publik kan antas titta som den som såg det fällda inslaget. Under 1999 lästes sådana meddelanden i Sveriges Television vid 11 tillfällen gällande lika många fällande beslut.

För att stimulera valdeltagandet utökades under maj och juni 1999 möjligheterna att sända myndighetsmeddelanden om Europaparlamentsvalet. Dessa meddelanden sändes utanför *Anslagstavlan*. Tre olika huvudmeddelanden sändes sammanlagt 64 gånger, varav merparten mellan 18.00 - 23.00 (se avsnitt 6.5).

6. DEMOKRATI OCH YTTRANDEFRIHET

Sveriges Television ska medverka till att medborgarna kan delta i samhällets demokratiska processer i vid bemärkelse och därigenom främja de demokratiska värdena. Sveriges Television ska värna och utveckla yttrandefriheten genom ett oberoende förhållningssätt samt medverka till att många röster och meningssyftningar kan göra sig hörda.

6 Demokrati och yttrandefrihet

De allra flesta av Sveriges Televisions program kan sägas syfta till att främja utveckling av demokrati och yttrandefrihet i vårt samhälle. Det gäller de traditionella nyhetsprogrammen, liksom den samhällsdebatt som förekommer inom ramen för ett stort antal titlar i Sveriges Televisions utgivning. Men även programformer som satir, bevakning av konst- och kulturliv eller program som särskilt tar upp frågor med anknytning till språkliga etniska minoriteter kan sägas ha detta övergripande syfte. I föreliggande beskrivning av Sveriges Televisions verksamhet presenteras dock endast nyheter och delar av faktautbudet under fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet*. Skälet är att till de olika fokusområdena förts vad som kan uppfattas vara det huvudsakliga syftet med programmen. Faktaförmedlande program finns därmed också under fokusområdena *Kulturansvar* samt *Förströelse och underhållning*. Metoden att avgränsa tre fokusområden mot bakgrund av programmets inriktning och syften är dock inte enkel eller invändningsfri. Många satirprogram, drama och dokumentärer kan t.ex. helt klart uppfattas ha en given roll när det gäller att främja demokrati och yttrandefrihet.

På motsvarande sätt kan man hävda att nyhetsprogrammen också har en roll som förmedlare av bilder från kulturlivet. Framförallt i morgonsändningarna finns tid att diskutera och granska såväl film och litteratur som andra aspekter på kulturlivet. Denna aspekt redovisas i avsnitt 7.6.

Nyhetsförmedlingen är den centrala delen av programutgivningen som syftar till att främja yttrandefrihet och demokrati i vårt samhälle. Sveriges Television sänder nyheter från tidig morgon till sen kväll i båda kanalerna för att erbjuda medborgarna en god service under större delen av dygnet. En annan aspekt på yttrandefrihet och demokrati är att erbjuda publiken möjligheter att vid olika tillfällen under dygnet se reportage, samhällsdebatt och andra program som vidgar vyerna. En generös reprise- ring av just sådana program är en viktig del i detta.

6.1 Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram

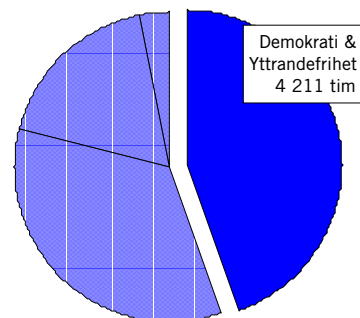
- *SVT skall meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. ... Sveriges Television skall sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som under verksamhetsåret 1996. (10§ Sändningstillståndet)*

45 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgörs av program inom rubricerade område, dvs. sådana program som av Sveriges Television uppfattas medverka särskilt till att främja demokrati och yttrandefrihet. Detta är en ökning jämfört med 1998. Under perioden 1996 - 1999 har andelen av utbudet ökat från 42 procent till 45 procent.

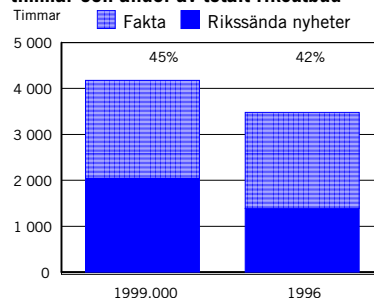
Av programtiden inom detta fokusområde är drygt 70 procent förstasändning. Ett ökat antal sändningstimmar för nyheter under 1999 innebär att andelen förstasändning inom området har ökat något. Av drygt 2 000 timmar rikssända nyheter under 1999 var endast 1 program att definiera som en repris. Nyhetsinslag återanvänds visserligen i sändningar, i såväl ett kort som lite längre perspektiv, men kommentarerna och sammanhangen ändras under processen. Återanvändning av nyhetsinslag under dagen är en självklarhet, varför den tittare som ser många nyhetsprogram kan möta samma inslag flera gånger.

Medan nyhetsprogram således endast i undantagsfall repriseras, förekommer en omfattande reprisering av det övriga faktautbudet. Ett undantag utgör olika evenemangssändningar som mer undantagsvis återutsänds. Det rör sig här om program med stark närvarokänsla och många gånger om långa sändningstider.

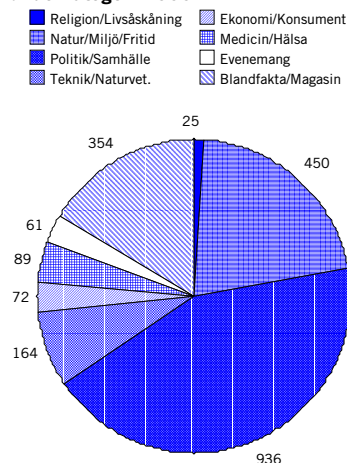
**SVT Fokusområde:
Demokrati & Yttrandefrihet**
Total sänd tid 9 448 timmar 1999

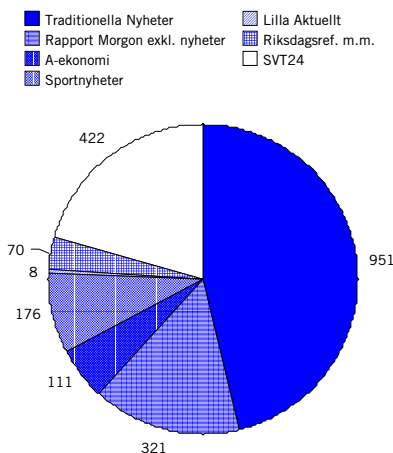
Diagram 6.1 a
SVT Yttrandefrihet/Demokrati rikssända timmar och andel av totalt riksutbud

Diagram 6.1 b
SVT sända timmar fakta per
underkategori 1999

SVT sända timmar nyheter per
underkategori 1999

Inom ramen för samhällsprogram används olika programutformning för att erbjuda bredd i speglingen. Många röster kommer till tals och området spänner över hela fältet med studiodebatter, intervjuer, granskande reportage och dokumentärer. Produktionen av faktagprogram sker på nästan alla produktionsorter i landet för att ge största möjliga bredd åt innehållet.

Totalt utgör fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* 45 procent av det samlade utbudet i Sveriges Television. Det är en ökning med sex procentenheter sedan föregående år. Den största delen av ökningen ligger på nyhetsutbudet. Sändningar av SVT24 på dagtid under våren 1999 i Sveriges Television är den främsta förklaringen. Totalt sände SVT24 på detta sätt mer än 400 timmar under 1999. En del av den tiden utgör sändningar som under hösten 1999 övertogs från *Rapport* (lunchsändningen från den 28 juni och de korta *nyhetssammanfattningarna* klockan 16.00 och 17.00 från den 23 augusti).

Den programtyp som ökat mest sedan 1996 inom fokusområde *Demokrati och yttrandefrihet* är Nyheter. Förutom sändningen av SVT24 ligger förklaringen främst i införandet av lunchnyheter och sommarsändningar av *Rapport Morgon*. Därnäst största ökning svarar program inom området natur/miljö/fritid för. Mellan 1998 och 1999 svarar området politik/samhälle emellertid för den enskilt största ökningen.

I takt med att sändningstiden ökat under de senaste åren kan man konstatera en förskjutning mellan dag- och kvällstidssändningar för fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet*. Sedan föregående år är ökningen av den del av utbudet som tablålagts på dagtid 6 procentenheter eller närmare 600 timmar. Den relativt kraftiga sändningstidsökning på sen kvällstid som kommenterades föregående år har emellertid stabiliserats på den nivån. Tyngdpunkten på sen kvällstid ligger nu på programutbud inom området politik/samhälle (tabell 6.1 c).

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sändningstiden för fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* har ökat med 725 timmar (21%) sedan 1996. Den största delen av ökningen förklaras av kraftigt utökade nyhetssändningar. Nyhetsutbudet har under perioden ökat med 641 timmar, faktautbudet med 84. Ungefär en fjärdedel av ökningen av faktautbudet svarar riktade minoritetsprogram för. Antalet förstasända timmar har ökat med totalt 581.

Produktionen av faktagprogram har minskat såväl i Stockholm som i enheterna utanför mellan 1996 och 1999. Ökningen av faktautbudet därför förklaras främst av förvärv från utlandet.

Den största ökningen av en enskild underkategori av utbudet sedan 1996 är effekten av dagsändningarna från SVT24. Därnäst största ökning svarar program inom ämnesområdet natur, miljö och fritid för. Programområdet Politik/Samhälle har minskat med 40 timmar under perioden vilket främst förklaras av att programmet *Kvällsöppet*, som genererade mycket sändningstid genom att det återkom flera gånger i veckan under sina sändningsperioder, nu har ersatts av ett mer varierat samhällsutbud från olika delar av landet och med olika programuppläggnin.

Sedan 1996 har program som tablåläggs till sen kvällstid ökat med knappt 50 timmar (22%) och utbudet före klockan 18.00 har ökat med totalt närmare 750 timmar. Sändningstiden mellan klockan 18.00 och 23.00 har minskat med 70 sändningstimmar 1999 jämfört med 1996.

6.1.1 De regionala nyhetsprogrammen

De regionala nyhetssändningarna sker i nio program som sänds samtidigt över nio olika delar av landet. Från norr till söder sänds och produceras nyhetssändningarna enligt följande: *Nordnytt* (SVT Luleå/SVT Umeå), *Mittnytt* (SVT Sundsvall), *Gävle-Dala* (SVT Falun), *Tvårsnytt* (SVT Örebro/SVT Karlstad), *ABC* (SVT Nyheter och Sport), *Västnytt* (SVT Göteborg), *Östnytt* (SVT Norrköping), *Smålandsnytt* (SVT Växjö) samt *Sydnytt* (SVT Malmö).

Volymen regionala sändningar är större 1999 än 1996 och en ökning har även skett sedan 1998. De tablålagda regionala nyhetsprogrammen har under 1999 haft samma omfattning i hela landet - 170 timmar per nyhetsområde. Därtill kommer övriga regionala utsändningar som omfattar vissa regionala valprogram som sändes i anslutning till valet till Europaparlamentet (se avsnitt 6.5).

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Produktionen från de regionala nyhetsredaktionerna har ökat från 1 494 timmar 1996 till 1 764 timmar 1999. Sändningstiden sedd ur ett publikperspektiv har ökat från 166 timmar i genomsnitt per sändningsområde till 196 timmar. Under perioden har insatser gjorts regionalt såväl i samband med riksdagsvalet 1998 som EU-valet 1999. Under 1997 prövades återkommande regionala magasinsprogram. Under 1998 och 1999 användes den resursen till valprogramsatsningar.

Förutom volymökningen så har det sedan 1996 skett en utveckling av den regionala identiteten vad gäller de regionala nyhetsprogrammen.

Sydneytt och *Smålandsnytt* har sedan maj 1996 arbetat mycket aktivt för att öka närvaron och kunskaperna om grannländerna i Östersjöregionen. Detta har bland annat resulterat i ett 80-tal reportage, i huvudsak gjorda i Polen, Kaliningrad, Litauen och Lettland. Dessutom planeras ett samarbete med nyhetsredaktioner i grannländerna i Östersjöregionen och en inventering pågår för att hitta lämpliga samarbetspartners. Sedan 1998 har *Sydneytt* och SVT Syd (den regionala digitala kanalen) en korrespondenttjänst i Köpenhamn. Uppdraget är att bidra till och stärka den regionala bilden. Denna tjänst har alltså ingenting med riksbevakningen att göra utan handlar strikt om det regionala perspektivet. *Nordnytt* har sedan 1996 ökat utbytet av material och fördjupat samarbetet med grannländerna i norr för att stärka bilden av Barentsregionen. Redaktionerna hjälper bl.a. varandra med redigering och tekniska resurser.

Under 1999 har de regionala digitala kanalerna beretts möjlighet till analog sändningar på dagtid genom s.k. opt out.

6.1.2 Text-TV

Redaktionen för *SVT Text* är bemannad dygnet runt årets alla dagar. Nyhetsarbetet sker fristående från övriga nyhetsredaktioner under eget utgivaransvar och med en bred definition av begreppet nyheter. Inrikes, utrikes, ekonomi, sport och väder har alla egna avdelningar i utbudet.

Den tekniska utvecklingen har möjliggjort nysatsningar som går utöver det traditionella text-TV-arbetet. Under en reportageresa till Bosnien publicerade t.ex. en text-TV-journalist egna, längre texter i text-TV-mediet. Reportaget utvecklades och kompletterades sedan med stillbilder, video och ljud på Internet.

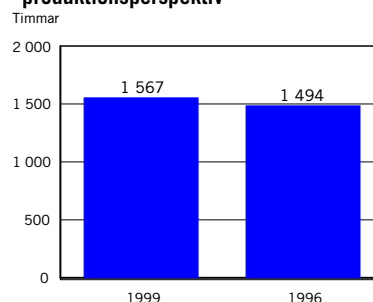
Bland större satsningar under 1999 kan nämnas en omfattande information inför EU-valet, liksom en utförlig resultatrapportering under valkvällen. Inför tusenårsskiftet summerades och beskrevs de största händelserna på såväl nyhets- som sportsidorna med bl.a. tittarnas medverkan.

6.1.3 Internet

Sveriges Televisions webbnyheter, svt.se/nyheter, lanserades hösten 1997 och har under 1999 fortsatt sin verksamhet med endast smärre förändringar. Webbnyheterna har en egen redaktion på www.svt.se.

Innehållet består av texter, stillbilder, videosekvenser och länkar. Texterna hämtas från nyhetsinslag, text-TV-sidor, tidigare egenproduktion samt andra källor. Stillbilderna, liksom videosekvenserna, tas ur Sveriges Televisions nyhetssändningar. För att ge användaren av tjänsten kontinuitet och sammanhang i nyhetsbevakningen finns ett omfattande arkiv.

Diagram 6.1.1
Regionalt utbud ur
produktionsperspektiv

Under året genomfördes projektet *Val-99*, med omfattande information inför EU-parlamentsvalet i juni, med material om valet och dess huvudfrågor. Förutom nyhetsmaterial, rena informationstexter och kommenterande texter av den typ webbplatsen alltid innehåller, innehöll *Val-99* bl.a. en valbarometer, Dagens fråga, diskussionsforum samt krönikor av "vanliga människor".

Sveriges Televisions digitala regionala kanaler har under 1999 svarat för utbud av olika omfattning på Internet (se avsnitt 5.1.3).

6.2 Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv.

Sveriges Televisions nyhetsförmedling och samhällsbevakning vänder sig till alla invånare i landet. Medborgarna ska garanteras en snabb, korrekt och mångsidig information om nuets händelser såväl utomlands som i Sverige samt ha tillgång till program som erbjuder dagsaktuella kommentarer, debatter och fördjupande analys kring viktiga skeenden i samhällsutvecklingen.

Under 1999 har Sveriges Television erbjudit publiken riksnyhetsmaterial i SVT1 och SVT2 från de sex sinsemellan självständiga nyhetsredaktionerna; *Rapport*, *Aktuellt*, *TV-sporten*, *Uutiset*, *Nyhetstecken* och *SVT Text*. Till detta kommer det regionala nätet som består av elva separata nyhetsredaktioner som svarar för nio olika regionala nyhetsprogram. Tillsammans täcker de regionala sändningarna hela Sverige.

Dessutom tillkom under året ytterligare en nyhetsredaktion, *SVT24*, som i mars 1999 inledde sändningar i det digitala marknätet, i digitala kabelnät och digitalt över satellit. För den samlade nyhetsverksamheten har *SVT24* inneburit en avsevärt förhöjd nyhetsberedskap som bl.a. underlättar möjligheterna att vid behov gå ut med extrasändningar i de analoga kanalerna. Sådana extrasändningar gjordes t.ex. om kriget i Kosovo och vid några tillfällen under hösten då det rådde svåra väderförhållanden i Sverige. Under sommaren övertog *SVT24* ansvaret för lunchsändningarna i de analoga kanalerna SVT1 och SVT2 och under hösten och resten av året ansvarade *SVT24* även för nyhetssändningarna kl 16 och 17 (se även kapitel 11).

Rapporteringen från kriget i Kosovo dominerade utrikesbevakningen i Sveriges Televisions riksnyhets-sändningar under 1999. Under en stor del av kriget gick det inte att komma in vare sig i Kosovo eller Serbien och Sveriges Television tvingades, liksom många andra företag, att rapportera från grannländerna Albanien, Makedonien och den jugoslaviska delstaten Montenegro. Det var först efter en och en halv månad som Sveriges Television fick komma in i Serbien. In i Kosovo kom nyhetsteamet först när kriget var slut. Det var när KFOR:s styrkor gick in i Kosovo som Sveriges Televisions utsända kunde ta sig in via Serbien och Makedonien. Därefter kunde Sveriges Television skildra händelserna, bl.a. den svåra flyktingsituationen, från både den serbiska och den kosovoalbanska sidan.

Utvecklingen mot **ökat samarbete mellan Aktuellt och Rapport** har fortsatt under 1999. En genomgripande omorganisation i syfte att skapa en gemensam centralredaktion, men med bibehållande av redaktionellt självständiga sändande nyhetsredaktioner, inleddes under året. Den nya organisationen kommer att börja verka under 2000.

De **regionala nyhetsredaktionernas leveranser av inslag till Aktuellt och Rapport** uppgick under 1999 till 1 454 inslag. Det är minskning med 358 inslag jämfört med 1998. Minskningen är inte effekten av någon förändring i riksnyhetsredaktionernas nyhetsvärdering. Nyhetsflödet är till sin karaktär föränderligt och variationer i volym upp och ner är naturligt. Som exempel kan nämnas att 1998 inträffade den svåra brandkatastrofen i Göteborg som på ett påtagligt sätt höjde distriktsandelen i riksnyhets-sändningarna.

Utvecklingen mot **ökad bevakning av den Europeiska unionen** har fortsatt och innebär en anpassning till medlemskapets betydelse för medborgarna i Sverige.

Under 1999 hölls allmänt val till Europaparlamentet vilket medförde en ökad andel EU-material i nyhetssändningarna (se avsnitt 6.5).

Gemensamt för de 18 nyhetsredaktionerna inom Sveriges Television är att de tillämpar en *redaktionell pluralism* som innebär att ett stort antal olika medarbetare, under utgivarens ansvar, utövar ett självständigt redaktörskap för sina sändningar. Detta, tillsammans med enheternas spridning över hela landet, syftar till att skapa bredd och perspektivrikedom i bevakningen.

Samhällsbevakningen vid sidan om nyhetsprogrammen har varit omfattande och präglas även den av många olika redaktionella uppdrag och perspektiv. Alla regioner inom Sveriges Television producerar regelbundet samhällsprogram vilkas mål är att ge publiken nya kunskaper och bättre möjligheter att självständigt orientera sig i politik, samhälls- och kulturliv. Exempel från 1999 års egenproducerade samhällsutbud i Sveriges Televisions kanaler:

Norra Magasinets (SVT Luleå) *Sjuk och rättslös* om patienter som anser sig felbehandlade, SVT Göteborgs *Summerat* om Fords köp av Volvo och SVT Evenemangs sändningar från de *kungliga akademiernas framtidsseminarium* - de senare en ny och av en stor publik uppskattad public service-utgivning.

I serien *Dokument inifrån* sände SVT Stockholm/Samhälle bl.a. *I skuggan av vårdkrisen* som med hjälp av en egen undersökning synade hur vårdkrisen slår mot olika grupper i samhället. *Striptease* granskade under hösten bl.a. vården av kriminellt belastade unga i Sverige.

Vid sidan av det varierade samhällsutbudet förekommer också då och då s.k. Storforum - debatter på eftermiddagstid en söndag då rejält med tid avsätts för att penetrera olika aktuella frågor. Under 1999 har fyra sådana debatter ordnas kring ämnen som Estonia-katastrofen, IT-frågor, millennieproblematiken och datorer samt vård i livets slutskede.

Även inköpta program från andra TV-företag, fria producenter, produktionsbolag, dokumentärfilmare etc. ger viktiga bidrag till en allsidig bevakning av samhällsutvecklingen. Några exempel från 1999 är *Todesspiel/Dödsspelet*, en intensiv dramadokumentär om Baader-Meinhof och kidnappningen av Hanns-Martin Schleyer, och serien *The Cold War/Kalla kriget* som i 24 delar gav en fullödig bild av efterkrigstidens stormaktskonfrontationer.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Nyhetsutbudet har utökats kraftigt under perioden. Nya sändningstider har tillkommit för såväl rikssända nyheter som regionala.. Totalt sändes drygt 600 fler timmar nyheter under 1999 i jämförelse med 1996.

Samhällsutbudet i Sveriges Television har sedan 1996 förskjutits från många traditionella debatter mot fler fördjupande reportage och samhällsdokumentärer, en helt ny titel som introducerades under 1999 är *Dokument inifrån*.

Genom stafettproduktionerna *Elbyl - Fittja Paradiso* har också en medveten förnyring i tilltalet skett. Programmet *Ikon* som lanserades under 1999 är exempel på att även dokumentärgenren nu förnygras.

Utrikesbevakningen har utökats genom att programmet *8 dagar* sänds varje vecka.

6.3 Opartiskhet och saklighet mm.

- *Sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i televisionen. (1§ Sändningstillståndet)*

Tillämpningen av radio- och TV-lagens och sändningstillståndets bestämmelser skapar grundvalen för trovärdigheten i Sveriges Televisions program och för

programföretagets integritet och självständighet. Särskilt betydelsefulla är kraven på att sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt. Att bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen efterföljs granskas i efterhand av Granskningsnämnden för radio och TV.

Totalt sett är det få av Sveriges Televisions alla program och programinslag som blir ifrågasatta vad gäller kraven på opartiskhet och saklighet och de övriga bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen.

Under 1999 behandlade Granskningsnämnden 225 ärenden som rörde Sveriges Television. Det innebär en minskning jämfört med 1998, då antalet ärenden uppgick till 329. Antalet är således lågt, men det bör noteras att betydande fluktuationer mellan åren förekommer.

Liksom tidigare år friades de flesta programmen utan att nämnden begärde in yttrande från Sveriges Television. Nämnden begärde att företaget skulle avge yttrande i 43 av de 225 fallen, att jämföra med 45 yttranden året innan. Antalet begärda yttranden minskade i betydligt lägre grad än antalet gjorda anmälningar.

Av de 43 fall där nämnden begärde yttrande ledde granskningarna till 16 fällande beslut.

Tabell 6.3 a

Sveriges Televisions ärenden i Granskningsnämnden

År	1999	1998	1997	1996	Förändring 1996-1999	Förändring 1998-1999
Totalt antal ärenden	225	329	283	324	-99	-104
varav begärda yttranden	43	45	59	45	-2	-2
Därav friade	207	314	260	308	-101	-107
Därav fällda	16	15	23	16	0	1

Av de 16 fall som ledde till fällande beslut rörde 8 kraven på opartiskhet och saklighet. Antalet fall under 1998 var 9. De fällda ärendena fördelade sig på de viktigaste kraven i radio- och TV-lagen och sändningstillståndet enligt följande.

Antalet fällningar i kategorin sponsring/gynnande/reklam är fler 1999 än 1998. Delvis är ökningen en följd av den tolkningstvist vad gäller sponsringsbestämmelserna som råder mellan Sveriges Television och Granskningsnämnden. I övrigt fördelar sig de fällande besluten under 1999 ungefär som tidigare år.

I enlighet med programföretagets skyldigheter har Sveriges Television publicerat de kommunikéer om fällningsbeslut som nämnden begärt.

Tabell 6.3 b

Fördelning av beslut om fällningar gällande

Sveriges Television

År	1999	1998	1997	1996	Förändring 1996-1999	Förändring 1998-1999
Opartiskhet och/eller Saklighet	8	9	11	11	-3	-1
Intrång i privatlivet	1	2	2	1	0	-1
Mediets genomslagskraft	0	2	3	0	0	-2
Beriktigande/Genmåle	1	(2) *	1	1	0	-1
Sponsring, gynnande, reklam	6	2	5	3	3	4
Övrigt	0	0	1	0	0	0
Summa	16	15	23	16	0	1

* ej som ensam fällningsgrund, programmet fälldes även för brott mot kravet på opartiskhet och saklighet och räknas därför under denna kategori

I flera av de fällningar som rör sponsringsbestämmelser har nämnden valt att hos domstol ansöka om påföljd i form av särskild avgift, ett slags böter. Sammantaget förekom under 1999 krav på Sveriges Television på 5.180.000 kronor. Sveriges

Television bestrider skyldighet att betala avgift i samtliga fall och i den utsträckning som målen hunnit avgöras har domstolarna godtagit Sveriges Televisions ståndpunkt. Sålunda har Sveriges Television i dom av Kammarrätten i Stockholm fått bekräftat att företaget har rätt att sända sponsringsmeddelanden vid kanalväxlingar (Friidrotts-VM i Aten 1997). Länsrätten i Stockholms län har inte godtagit nämndens påstående att Sveriges Television skulle vara förbjudet att sända sådana meddelanden i matchpauser (ishockey OS i Nagano 1998 samt Fotbolls-VM 1999). Nämnden har överklagat. Sändningen från Eurovision Song Contest 1999 sponsrades för tredje året i rad och nämnden har ansökt om att Sveriges Television skall betala särskild avgift för detta.

Vidare anser nämnden att Sveriges Television skall betala särskild avgift för att SVT24 sökt och erhållit bidrag avsatt till bland annat icke vinstdrivande företag (inklusive public service-företag) vid EU-kommissionens generaldirektorat för information, kommunikation, kultur och audiovisuella medier (DG X).

Den ökning av antalet fällningar mot sponsringsbestämmelserna som ägt rum 1998-99 respektive 1996-99 förklaras av den skillnad i tolkningen av bestämmelserna som råder mellan nämnden och företaget. Det är Sveriges Television uppfattning att nämndens tolkningar i nämnda fall utgör ogrundade regelpåbyggnader och medför mer långtgående förbud mot sponsring än vad lagstiftaren/statsmakterna angivit i radio- och TV-lagen och Sveriges Televisions sändningstillstånd. Om nämndens tolkningar skulle vinna gehör i domstolarna skulle det kraftigt inskränka Sveriges Televisions möjligheter att sponsringsfinansiera dyrare sportsändningar och EBU-arrangemang, t.ex. Eurovision Song Contest. Även om domstolarna hittills avvisat nämndens krav på särskild avgift avser Sveriges Television att aktualisera hithörande frågor inför den översyn av sändningstillståndet som kommer att ske inför den nya tillståndspanad som börjar 1 januari 2002.

6.4 Kravet på oberoende och granskning

- *SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna... (10§ Sändningstillståndet)*

Sveriges Television ska enligt sändningstillståndet bedriva verksamheten "självständigt i förhållande till staten, olika intresseorganisationer och andra maktgrupper i samhället". En konsekvens av denna grundsats liksom av ovanstående villkor är att Sveriges Television ska bedriva en granskande och undersökande journalistik. Enligt den praxis som utvecklats genom programmets utformning och beslut i Granskningsnämnden för radio och TV kan granskningen ha en kritisk infallsvinkel.

Det granskande uppdraget utövas i princip av alla nyhets-, fakta- och samhällsredaktioner inom Sveriges Television. Det politiska och ekonomiska livet i alla dess former utsätts för kontinuerlig granskning av såväl de rikstäckande nyhetsredaktionerna som av de elva regionala nyhetsredaktionerna. Särskilt omfattande har den politiska granskningen varit under 1999 eftersom allmänna val till Europaparlamentet ägde rum under försommaren (se avsnitt 6.5). Även den internationella utvecklingen granskas fortlöpande i riksnyhetsprogrammen men även i specialprogram som t.ex. *8 dagar* och *Dokument utifrån*, båda producerade av SVT Nyheter och Sport.

Inom samhällsområdet har några redaktioner tilldelats specialansvar för att kritiskt granska förhållanden i samhällslivet. Det gäller t.ex. de undersökande reportagemagasinen *Striptease* (SVT Stockholm/Samhälle), *Norra Magasinet* (SVT Luleå) och *Reportrarna* (SVT Malmö). Exempel från regionerna är *Reportrarnas* granskning av bristande rättsskydd för vittnen under rubriken *När vittnen tystnar* och *Norra Magasinet*s 14 år och brud om unga invandrarflickor i Sverige som tvingas bilda familj genom äktenskap arrangerade av föräldrarna. Även konsumentinriktade program som *Plus* (SVT Umeå), *Trafikmagasinet* (SVT Falun) m.fl. faktaprogram bedriver oberoende journalistisk granskning inom sina områden. *TV-Sportens*

redaktion intar ett granskande perspektiv när idrotten som samhällsföreteelse beskrivs.

Genom Sveriges Television når de konstnärliga, ofta kontroversiella, dokumentärfilmerna den stora publiken och ger därmed ett viktigt bidrag till den oberoende granskningen. Några exempel under 1999 är SVT Dokumentärs två filmer *Annika - ett brott, ett straff, ett liv* av Tom Ahland och Kåge Jonssons *Jag älskar dig, Natasja!* som är en annorlunda rysslandsbild. Bidrag från utomstående producenter är bl.a. frilansfilmarna Staffan Lindqvists och Birgitta Lagerlunds film *Första året*, ett porträtt av Daniel, ung, nyutexaminerad lärare som filmarna följt under hans första år som högstadielärare i Stockholmsförorten Rågsved och *Gottsunda woman*, en film av Richard Solarz om hur Alladin, en vilsen ung man, utvecklas till att vilja börja spela med i samhällets regler.

Sveriges Television söker stimulera den oberoende granskningen genom sättet att organisera verksamheten. Företaget är uppbyggt så att det finns en mångfald redaktioner som har möjligheter att bedriva egen research kring ämnen och företeelser man finner viktiga och intressanta för medborgarna. De programmässiga och journalistiska bedömningarna gör varje redaktion helt självständigt och utan någon annan publicistisk styrning än den som kommer av bestämmelserna i radio- och TV-lagen, sändningstillståndet och Sveriges Televisions interna policy. Denna redaktionella pluralism ger ett grundläggande bidrag till ansträngningarna att säkerställa en oberoende spegling och granskning av samhällslivet i programutbudet genom såväl egenproduktion som inköp eller utläggningar.

6.5 Sveriges Television och Europaparlamentsvalet 1999

Sveriges Television har till uppgift att ge medborgarna den allsidiga information de behöver för att kunna ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. Uppgiften ställer särskilda krav under ett valår.

Inför valet till Europaparlamentet den 13 juni 1999 beslöt Sveriges Television att sända ett brett utbud av program. Syftet var att, förutom genom nyhetssändningarna, erbjuda publiken ett stort antal informativa program och inslag i olika frågor med anknytning till EU och valet, presentera partiernas främsta kandidater i valet, samt vara ett naturligt forum för valdebatten. En viktig utgångspunkt för Sveriges Television var att behöva av folkbildning i EU-frågan inför valrörelsen framstod som angeläget. Inte minst det låga valdeltagandet 1995 och tecknen på ett fortsatt lågt väljarintresse inför EU-val talade för såväl en kvalitativ som kvantitativ satsning. Målet var att sammantaget ge publiken underlag för att ta ställning och att göra en gedigen uppföljning av resultatet under och efter valnatten.

Val-99-program

Basprogrammen rubricerades *Val-99-program* vilka alla sändes på bästa sändningstid kl 20.00. Valrörelsens slutspurt inleddes 17 maj med debatt och utfrågning av de sju riksdagspartiernas partiledare (2 tim). Den traditionella tidfördelningen på lika villkor var ersatt med en delvis programledarstyrd, delvis fri debattform utan krav på lika tidfördelning mellan partierna.

Gruppledarna i Europaparlamentet utfrågades och debatterade på plats i Bryssel (1 tim). Det var andra gången i svensk TV:s historia som detta skedde; första gången var i 1995 års val, också då i Sveriges Television.

I en serie om sju program framträdde vart och ett av riksdagspartiernas två främsta kandidater till Europaparlamentet (7 x 1 tim). Formerna växlade mellan utfrågning, telefonväkteri och politiskt samtal. Den stora valfinalen fredagen före valdagen utformades till ett möte, utfrågning och diskussion med alla de 14 kandidater som publiken tidigare kunnat möta i partiutfrågningarna (2 tim).

Som exempel på frågor som belystes i *Val-99*-programmen kan nämnas EU som fredsprojekt, maktförskjutningen från Stockholm till Bryssel, personvalet, valutaunionen, östutvidgningen, integrationspolitiken, skatterna samt jordbrukspolitiken.

Samtliga *Val-99*-program sändes direkttextade samt därutöver i både textade och teckentolkade repris. Stora delar av programmen publicerades som streaming video och som programutskrift på Sveriges Televisions Val-webbplats. Där fanns de tillgängliga under återstoden av valrörelsen och månaderna därefter. Sveriges Televisions Val-99-service genererade en omfattande publicitet med analyser och kommentarer i andra medier.

I anslutning till *Val-99*-programmen sändes även två *Valextra* i vilka olika kandidater gavs möjlighet att kommentera några aktuella frågeställningar i valet (2 x 0,5 tim).

EU-valet i faktaprogram

Utöver de nämnda basprogrammen sändes ett antal rikstäckande program som på olika sätt behandlade valfrågor. *Dokument utifrån* beskrev spelet om euron i tre program. Den gemensamma valutan var även föremål för granskning i *Summerat*. Förutsättningarna för investeringar och arbetstillfällen inom EU tillhörde de ämnen som togs upp i *Dokument inifrån*. *Reportrarna* granskade olika EU-bidrag och det framtida Europa diskuterades i *Bakom rubrikerna*. *Mosaik* behandlade EU-frågor i tre program. Sålunda granskades extremhögern i den franska kommunen Vitrolle och i Europaparlamentet. Icke-europeer gav sin syn på "Fästning Europa" och i det avslutande programmet ställdes frågan hur man skulle få svenskarna att rösta.

Program och inslag som behandlade valfrågor sändes på inhemska minoritetsspråk. Finskspråkiga nyhetsprogrammet *Uutiset* och magasinsprogrammet *Ekg* bevakade valet. Detsamma gjorde samiska magasinsprogrammet *Árran*.

EU-valet i riksnyhetsändningarna

De rikssända nyhetsprogrammen *Aktuellt* och *Rapport* hade en omfattande bevakning av EU och valet. Förutom ämnen som belystes ur det svenska perspektivet, som exempelvis EU-bidragen, maten och de svenska partiernas inställning i de olika frågorna, granskades den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken. Något som var högaktuellt bland annat mot bakgrund av krisen i Kosovo.

I *Rapport Morgon* sändes sammanlagt 15 minidebatter/valdueller inför valet. Ett antal av dessa debatter repriserades i *Rapports* lunchsändningar. Dessutom arrangerade *Rapport Morgon* telefonväkterier och gav publiken möjlighet att ställa sina frågor om EU-valet direkt till partiernas EU-kandidater.

EU-valet i regionala program

Sverige utgör en enda valkrets vid val till EU-parlamentet. Rapporteringen varierade därför mycket mellan de regionala nyhetsprogrammen, såväl avseende ämnesval som omfattning.

Vid ett tillfälle sändes en timmes regionala valprogram över hela landet. *Sydnytt* och *Smålandsnytt* gjorde en gemensam sändning över Skåne, Blekinge, Småland och Öland medan övriga regionala nyhetsprogram svarade för sändningar över respektive område. En del redaktioner, som *Mittnytt*, valde att göra traditionella valdebatter med representanter för samtliga partier medan andra, exempelvis *Tvärsnytt*, gjorde program om EU med bandade reportage och studiodiskussioner. De allmänna frågorna om EU:s bidragssystem, jordbrukspolitik och demokratifrågor fick i de regionala valprogrammen en stark lokal/regional vinkling. Exempelvis debatterades EU:s försvar med det nedläggningshotade regementet I 13 som utgångspunkt, i *Gävle-Dalas* valprogram.

Förutom specialsändningar om EU-valet tillkom rapporteringen i de ordinarie regionala nyhetssändningarna. Gemensamt för de flesta regionala nyhetsredaktionerna var

att de porträtterade de regionala EU-kandidaterna. Förutom reportage i det egna området gjorde exempelvis *Nordnytt*, *Mittnytt*, *Tvårsnytt* och *ABC* reportage om sina respektive regioners kontor i Bryssel. *ABC* gav två reportrar ett speciellt EU-uppdrag med syfte att dels förbättra de allmänna kunskaperna om EU, dels skildra EU ur *ABC*-områdets perspektiv inför valet och granska hur den egna regionens intressen bevakats av de sittande EU-parlamentarikerna. *Tvårsnytt* beskrev också hur EU representeras i det egna området genom ett nätverkskontor.

Återkommande teman i den regionala bevakningen var frågor som rörde de olika EU-bidragen. Det gjordes nedslag på en mängd orter, som kommit i fråga för stödpengar. *Östnytt* ägnade särskild uppmärksamhet åt de bidrag som berör arbetsmarknad/näringsliv. *Västnytt* och *Mittnytt* behandlade ämnet turism i flera reportage eftersom en stor del av glesbygdssatsningarna varit just turistprojekt. Vad EU inneburit för glesbygden skildrades också av *Nordnytt* med Tornedalen som exempel. Demokratifrågorna var, precis som i riksprogrammen, betydelsefulla i det regionala nyhetsutbudet och redaktionerna använde sig av lokala experter bland annat från universiteten runt om i landet.

EU-valet i SVT24

SVT24 startade sina sändningar endast några månader före valdagen men kunde ändå göra ett stort antal inslag inför valet. Nyheter och inslag med anknytning till valet förekom dagligen. I en särskild programserie belystes ämnen som Europaparlamentets funktion, IT i Europa, ungdom och EU, arbetslöshet och EU, EU:s östutvidgning, fusk och fiffel i EU-kommissionen, gentekniskt modifierade livsmedel, koldioxidutsläpp i EU, samt jordbrukare och konsument i EU. *SVT24* direktsände också under dagtid från partiernas valmöten där väljare och kandidater diskuterade valets huvudfrågor.

EU-valet på www.svt.se

På Sveriges Televisions webbplats www.svt.se gjordes - i likhet med 1998 års nationella val - en omfattande satsning med bl.a. dagligen uppdaterade valsidor. Stora delar var särskilt utformade för ungdomar och förstagångsväljare.

Det gjordes också speciella trailrar för att upplysa publiken om valsatsningen på webbplatsen.

EU-valet på text-TV

En av *SVT Texts* större satsningar under 1999 var en omfattande information inför EU-valet, liksom en utförlig resultatrapportering under valkvällen.

Information från valmyndigheten

För att stimulera valdeltagandet utökades valmyndighetens (Riksskatteverket) möjligheter att sända myndighetsmeddelanden under maj och juni (se avsnitt 5.12.5).

Valvakan

Den svenska *valvakan* sändes från Sveriges Televisions studio i TV-huset. I likhet med tidigare år redovisade Sveriges Television såväl prognoser som valresultat under sändningens lopp. Under kvällen intervjuades bl.a. parlamentskandidater och partiledare om valutgången, dess orsaker och följder.

För sjätte gången sedan starten 1991 genomförde Sveriges Television sin vallokalsundersökning Valu. Syftet med Valu är att anskaffa ett tillförlitligt underlag för analys av valutgången.

Materialet medgav även att Sveriges Television kunde publicera en prognos för Sverigevalet redan vid de svenska vallokalerens stängning kl 21.00. Prognosens träffsäkerhet var följande (procent; slutligt valresultat inom parentes): m 19,6 (20,7); c 5,4 (6,0); fp 14,7 (13,9); kd 8,1 (7,6); s 25,3 (26,0); v 16,6 (15,8); mp 9,7 (9,5);

övriga 0,5 (0,5). Konstaterade skillnader mellan prognos och resultat är mindre än vad som är normalt för denna typ av undersökningar. Allt Valu-material finns tillgängligt för kontroll och forskning hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst (SSD) vid Göteborgs universitet.

Genom samarbete med vallokalsundersökningar i övriga EU-länder kunde Sveriges Television kl 21.20 på valkvällen även publicera den första prognosen någonsin över mandatfördelningen i hela Europaparlamentet.

Sammanfattning

Sveriges Televisions publik kunde, förutom rapporteringen i nyhetsprogrammen, ta del av sammanlagt 75,5 timmar rikssända valprogram. Detta kan jämföras med riksdagsvalet 1998, då motsvarande siffra var 60,5 timmar. I tabellen redovisas program som sändes under perioden 27/4 - 13/6. Det har dessutom sänts UR-program om EU-valet i Sveriges Television under perioden, men dessa redovisas ej i tabellen.

Tabell 6.5 a
EU-valet 1999. Fördelning av valbevakningen
på olika slags program

	Antal timmar
Rikssända valprogram, varav:	75,5
Särskilda valprogram	13,0
Valet som huvudtema inom ordinarie utbud*	12,0
Repriser av ovanstående	50,5
Regionalt sända valprogram**	1,0
Rikssänd valvaka, varav:	4,5
Valvaka med teckentolkning	0,2
Valvaka på finska	0,8
Summa specialsatsningar på valet	81,0

*Bakom rubrikerna, Dokument inifrån, Dokument utifrån, Effekt, EKG (finska), Mosaik, Reportrarna, Speciellt, Summerat.

**1 tim vardera inom 8 olika regioner.

Sveriges Television stod för 98 procent av alla valprogram i de svenska kanalerna. Enligt publikmätningar tog Sveriges Television 97 procent av all den tid som de svenska TV-tittarna ägnade åt valprogram. Publikmätningarna visar dock på ett minskat intresse för utfrågningarna och valfinal/slutdebatt jämfört med motsvarande program vid EU-valet 1995.

Tabell 6.5 b
EU-valet 1999. Fördelning av valbevakningen 27/4-14/6
på olika slags program - ordinarie nyhetsbevakning

	Antal inslag
Rikssända nyhetsprogram	
Rapport	64
Aktuellt	86
Rapport Morgon*	16
Regionala nyhetsprogram	
ABC	19
Gävle-Dala	16
Mittnytt	30
Nordnytt	18
Smålandsnytt	15
Sydnytt	11
Tvärsnytt	38
Västnytt	30
Östnytt	9
Summa nyhetsinslag	352

*Inslag utanför nyhetsblocket.

För rapporteringen av EU-valet i nyhetsprogrammen gäller att inslag med samma innehåll redovisas bara en enda gång. Det innebär således att varje redovisat inslag kan vara sänt i en mängd olika versioner.

6.6 Jämställdhet

För Sveriges Televisions verksamhet fastställs årligen enligt Jämställdhetslagens krav en jämställdhetsplan. Utöver den traditionellt personalpolitiska aspekten har Sveriges Televisions jämställdhetsplan också en programpolitisk. Den programpolitiska aspekten innebär att en balans mellan könen ska eftersträvas i alla typer av program. I varje programkategori skall könsfördelningen ligga inom spannet 40-60, sett över ett år. Med balans avses såväl antal personer som roll och funktion i programmen.

Det program som bäst anses ha främjat jämställdheten belönas varje år med det av företaget instiftade priset Prix Egalia. År 1999 utdelades priset till dramaproduktionen *Den tatuerade änkan* i regi av Lars Molin. Priset delas ut bland egna och samproducerade program av en extern jury.

Sveriges Television är tillsammans med NRK, YLE, NOS och ZDF med i ett treårigt EU-projekt med namnet Screening Gender. Projektet påbörjades 1997 och ska avslutas vid halvårsskiftet 2000.

Första året ägnades till största delen åt en kvantitativ studie "Who speaks in television?". (Se public service-uppföljning 1998 för kort sammanfattning av resultatet.) Under 1999 har ett antal informationsmöten hållits i lednings- och producentgrupper där projektets erfarenheter och slutsatser diskuterats. Avsikten är att materialet skall användas vid utbildning och programutveckling. Genom att visa exempel hur alternativa förhållningssätt skapar intressantare och mer mångfacetterade program finns ambitionen att öka programkvaliteten.

7. KULTURANSVAR

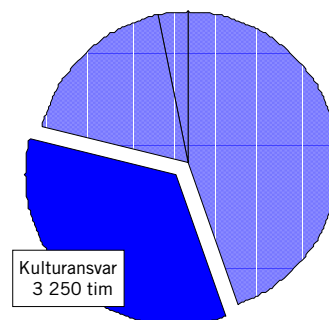
Sveriges Television ska levandegöra kulturarvet, medverka till utvecklingen av det mångkulturella Sverige och den nordiska identiteten samt samverka med och spegla det övriga kulturlivet i vid bemärkelse.

7 Kulturansvar

Sveriges Televisions kulturansvar är flerfaldigt. En television i allmänhetens tjänst speglar och granskar kulturlivet – runt om i landet, men även internationellt. Televisionen utgör också i sig en del av kulturlivet genom de uttrycksformer som är specifika för TV-mediet. En bred definition av kulturbegreppet skall tillämpas i Sveriges Televisions programutbud så att medborgarna har möjlighet att känna igen sig i det som public service-televisionen erbjuder, oavsett kulturell bakgrund. Public service-televisionen skall också via olika bearbetningsformer erbjuda tillgång till kulturevenemang som de flesta har små förutsättningar att bevista på plats. Detta kan ske genom att hel föreställningar från scen transmitteras eller transkriberas för TV-mediets förutsättningar eller att inom ramen för andra format belysa platser, företeelser och skeenden. Television är självfallet också kultur i sig. Med sina egna former och uttryck skapar televisionen alltså ett kulturutbud som inte existerar någon annan stans.

Under fokusområdet *Kulturansvar* ryms således de traditionella konstarterna, men också musik och fiktion i vid bemärkelse. Hit förs också det kulturorienterade faktautbudet samt förkunselprogram med utsändningar från olika samfund. Här återfinns också ett antal evenemang där Sveriges Television, på plats, förmedlat firandet av olika högtidligheter. Däremot finns inte kulturinslag eller kulturbevakning i nyhetsprogrammen med i utbudsstatistiken. Hela nyhetsområdet har definierats in under fokusområde *Demokrati och yttrandefrihet*. Det betyder dock inte att kulturinslag saknas i den dagliga nyhetsförmedlingen. En särskild analys har gjorts för att exemplifiera detta under 1999 (se avsnitt 7.6).

SVT Fokusområde:
Kulturansvar
Total sänd tid 9 448 timmar 1999

7.1 Utbudet av program med anknytning till kulturansvaret

- *SVT skall i sin roll som kulturbärare vidga och fördjupa sitt kulturansvar. ... SVT skall främja konstnärlig och kulturell förnyelse samt bedriva skapande verksamhet med konstnärliga uttrycksformer. Förnyelse av programinnehållet skall främjas. ... (11§ Sändningstillståndet)*

Sveriges Televisions kulturansvar innebär ett krav att förnya televisionen som egen kulturform. Denna ambition om utveckling och förnyelse gäller självfallet alla programgenrer.

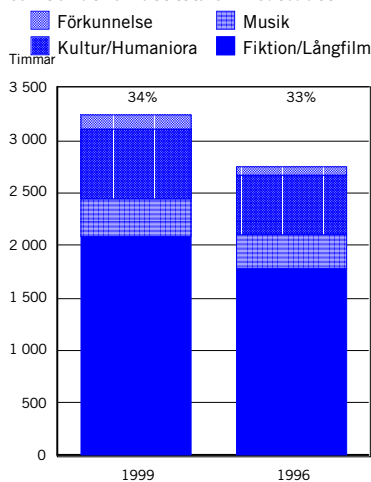
Sedan 1996 har *samhälls- och kulturfrågor*, ofta med mångkulturella utgångspunkter, beskrivits på nya sätt genom en stafett av program producerade på olika håll i Sveriges Television; *Elbyl* (SVT Stockholm/Barn och Ungdom), *Sefyr* (SVT Malmö) och *Propaganda* (SVT Göteborg). Nu befinner sig "stafetten" i stockholm-förorten Fittja, speglad genom *Fittja Paradiso* (SVT Stockholm/Samhälle).

Kulturutbudet tillfördes under 1999 ett antal *nya program* - *Nya Bibeln* och *Den stora berättelsen* - med anledning av den nya bibelöversättningen 2000. Vidare skildrades det gångna seklet i bild genom programserien *Hundra svenska år*. Ytterligare historiska perspektiv inför millennieskiftet erbjöds publiken såväl via programserien *Tusenårsresan* som genom nyinspelade avsnitt av *Hermans historia*. För att tydliggöra det förestående millennieskiftet i tablån samlades dessa historiska satsningar med svenskproducerade faktaprogram till en särskild slot hösten 1999.

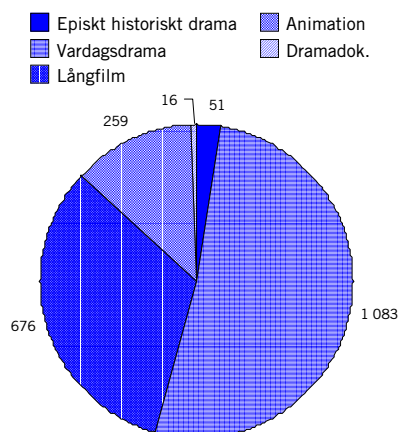
Under några sena sommarkvällar prövades programformen med samtal om känslor och existentiella frågor i programserien *Lusthuset*. I dokumentärens form har TV-publiken vidare fått stifta bekantskap med vinet och dess kulturlandskap - *Tio program om vin*. Vidare kan nämnas 100 stycken kortprogram om och kring kultur - *Russin* - som sänds återkommande under hösten.

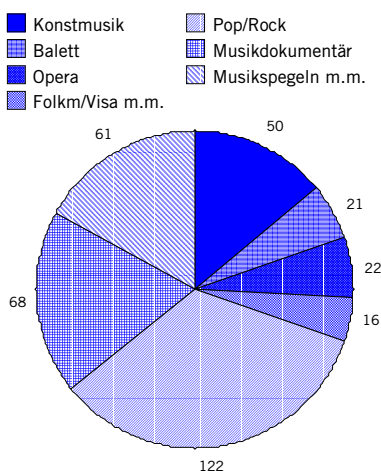
Diagram 7.1.a
SVT Kulturansvar - rikssända timmar
samt andel av det totala riksutbudet

Diagram 7.1 b
SVT sända timmar fiktion per
underkategori 1999

**SVT sända timmar musik per
underkategori 1999**

Inom *fiktionsområdet* sändes ett antal nya uppsättningar av klassiska verk; Shakespeares *Trettondagsafton* inledde året. Under hösten sändes en nyinstudering av Hjalmar Söderbergs *Gertrud*. Jubilerande August Strindberg uppmärksammades med ett antal återutsändningar från Sveriges Televisions arkiv. Men också nyskriven dramatik har sänts - från Malmö serien *Offer och gärningsmän*, från Stockholm *En dag i taget* om våra stora "folksjukdomar" och från Göteborg *Den sjätte dagen*.

Från Stockholmsoperan gjordes en överföring av *Carmen* och Cullbergbaletten presenterade en ny uppsättning - *Törnrosa*.

Under sommaren 1999 uppmärksammades också 60-årsjubilerande Gösta Ekman med såväl dokumentärfilm som kort- och långfilmer.

Drygt 40 procent av utbudet inom fokusområdet *Kulturansvar* är förlagt till dagtid. Fördelningen varierar dock mellan olika programtyper. Religionsprogrammen är till största delen förlagda till sändningstider före klockan 18.00 med hänsyn till att de följer gudstjänsternas tider. Även långfilm ligger i stor utsträckning på sändningstider före klockan 18.00 och består då i huvudsak av matinéfilmer av äldre årgång (tabell 7.1 c).

I kapitel 5 kommenterades att det totala fiktionsutbudet minskat sedan 1998. I sända timmar har dock det svenska kulturutbudet ökat något jämfört med 1998. Vardagsdrama har ökat med närmare 50 timmar.

Knappt 35 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgörs av program som inordnats under fokusområdet *Kulturansvar*. Det är en liten minskning jämfört med 1998. Under perioden 1996 - 1999 har andelen av utbudet ökat från 33 procent till 34 procent.

Flest programtimmar svarar singel- och seriedrama samt långfilm för. Sedan föregående år har en förskjutning skett från produktion till förvärv av fiktion såväl i Stockholm som i regionerna. Fiktionsproduktionen i Stockholm omfattade 94 sändningstimmar under 1999. Produktionen från regionerna utanför Stockholm utgjorde totalt 44 timmar. Till det skall läggas förvärv av svenska fiktionsproduktioner till en omfattning av totalt 92 timmar.

Den totala sändningstiden för fokusområdet *Kulturansvar* har ökat med drygt 500 timmar sedan 1996 även om en minskning med 23 timmar skedde mellan 1998 och 1999, främst till följd av minskat musikutbud riktat till ungdomar. Utländska program har ökat lika mycket som de svenska sedan 1996 - vardera kategorin svarar för utbudsökningar motsvarande ca 250 timmar.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sändningstiden för fokusområdet *Kulturansvar* har ökat med 503 timmar (18%). Fiktionsutbudet har expanderat med drygt 300 timmar sedan 1996, faktaprogram kring kultur och humaniora med drygt 100 timmar. Ökningar har också gjorts inom området föreläsning (ca 60 timmar) samt av musikprogrammen (25 timmar). Ökningen av sändningstiden ligger huvudsakligen på utökad service genom reprise-ring. Antalet förstasända timmar har ökat med 122 mellan 1996 och 1999. Den egna produktionen har minskat i hela landet till förmån för svenska förvärv. Jämfört med 1996 har volymen egenproducerade förstasändningar minskat med 32 timmar medan sändningstiden för svenska förvärv ökat med 77 förstasända timmar.

Ökningen av svenskt seriedrama har varit mycket måttlig under perioden. 1996 sändes 93 timmar seriedrama i förstasändning - år 1999 var nivån 98 timmar. Den seriösa dramatiken har däremot fått sin egen slot i tablån med möjlighet att sända såväl dramatik från olika delar av landet som från våra nordiska grannländer.

Det sänds mer långfilm i Sveriges Television. Sedan 1996 har långfilmsutbudet ökat med närmare 100 timmar. Det är huvudsakligen utbudet av svensk långfilm som ökat.

I det svenska musikutbudet har sedan 1996 skett en förskjutning från den seriösa konstmusiken, opera och balett emot populärare musikgenrer. Faktamagasinet *Musikspegeln* har sedan 1996 fått en mer kontinuerlig utgivning.

Sedan 1996 har program inom fokusområdet som tabbläggs till sen kvällstid minskat med 10 timmar (2%) och utbudet före klockan 18.00 har ökat med totalt närmare 250 timmar. Sändningstiden mellan klockan 18.00 och 23.00 innehåller närmare 270 timmar mer sändningstid från fokusområdet *Kulturansvar* 1999 jämfört med 1996.

7.1.1 Text-TV

Kulturbevakningen ingår i den löpande nyhetsrapporteringen i text-TV, sedan några år i förekommande fall under egen vinjett ("Kultur", sid 150 i text-TV).

Bland satsningar på kulturområdet märks Filmrutan (sid 530 i text-TV), där samtliga biofilmpremiärer recenserar. Därutöver specialbevakas större filmgalor och filmfestivaler.

7.1.2 Internet

Sveriges Televisions verksamhet på Internet har bl.a. som mål att ge mervärde och fördjupning inom olika programområden. Några exempel på webbsidor inom det aktuella fokusområdet är *Centrum*, *K* och *Millennium*.

Centrum, <http://www.svt.se/centrum/>, fick 1999 en egen webbplats där debatten står i fokus. De debatter som startar i TV-programmet, fortsätter sedan på nätet.

K, <http://www.svt.se/kultur/k/>, samlar hela Sveriges Televisions kulturutbud på ett ställe. På webbplatsen finns speciell kulturtablå med länkar till programmens egna webbplatser. Besökaren får också tips om veckans utbud i SVT1 och SVT2.

Millennium, <http://www.svt.se/millennium/>, var en stor satsning på nätet som bestod av flera delar. Bl.a. fanns speciell programinformation inför millennieskiftet, "Vintergatan" om livsåskådning inför det nya tusentalet och "Television" med filmade intervjuer med ungdomar om deras syn på framtiden.

7.2 Ett mångsidigt utbud på svenska språket

- *SVT skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse. (12§ Sändningstillståndet)*
- *SVT skall se till att språkvårdsfrågor beaktas i programverksamheten. (17§ Sändningstillståndet)*

Huvuddelen av Sveriges Televisions utbud är producerat i Sverige. Drygt 75 procent av de förstasända programtimmarna är producerade inom landet, eller som samarbete med utländsk part men på det svenska språket. Särskilt framträdande är detta för programtyper som Nyheter som till 100 procent producerats inom landet, men även för programinnehåll som Fakta eller Nöje där 78 respektive 90 procent av sändningstiden är inhemsk produktion. Även merparten av musikutbudet i förstasändning har inhemskt ursprung (tabell 5.6.2).

Sveriges Television erbjuder ett utbud av svenska produktioner – egna eller förvärvade – inom alla sex huvudprogramområden. För programkategorin Nyheter är den inhemska anpassningen av bildmaterial fullständigt genomförd. De inhemska programmen dominerar över de främmande förvärven i förstasändning. Vägs repri-serna in blir dominansen än tydligare.

Under hösten 1999 startade en ny programserie om det svenska språket - *Som sagt*.

Sveriges Television servicerepriserar främst svenska program, men återutsänder också program efter en tid. Så kan till viss del en ny publik få möjlighet att ta del av dem. De egna arkiven ger också stora möjligheter att med kort varsel ordna återut-sändning av program i form av minnesprogram eller exposéer, som på olika sätt uppmärksammar aktuella händelser.

Sveriges Television har ett allmänt ansvar för hur det talade och skrivna svenska språket utvecklas och samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio och Utbildningsradion i språkvårdsfrågor. En grupp språkvårdare ger löpande information till redaktionerna i alla tre bolagen. Bland annat utges en skrift, "Språkbrevet", som syftar till att ge svar på aktuella språk- och uttalsfrågor. Under 1999 utgavs ett specialnummer på temat "Vår språksyn" som tar upp vikten av det *begripliga, levande och korrekta* språket som ledstjärna för medarbetarna i företaget.

I syfte att främja det talade och skrivna språket samt stimulera intresset för språkbehandling utdelar Sveriges Television sedan 1994 ett *språkpris*. Priset utdelas för föredömlig behandling av svenska språket. Pristagaren kan vara tillsvidareanställd eller frilansmedarbetare med långvarig relation till Sveriges Television.

7.3 Spegla kulturlivet i olika delar av landet

- *SVT skall bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samspel med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter. Programutbudet skall spegla kulturlivet i olika delar av landet. (11§ Sändningstillståndet)*

Sveriges Television har f.n. sex olika kulturbevakande magasinsprogram – *Bildjournalen*, *Centrum*, *Filmkrönikan*, *Musikbyrån*, *Musikspegeln* och *Röda Rummet*. *Bildjournalen* speglar konstlivet nationellt och internationellt och produceras i Malmö. *Musikspegeln* har ett motsvarande uppdrag rörande det seriösa musiklivet och produceras i Örebro. *Filmkrönikan*, en programform nästan lika gammal som televisionen själv, produceras i Göteborg. Det sänds fr.o.m. 1998 varje vecka under filmsäsong, med en kortversion varannan vecka och ett fördjupande magasin varannan. På samma sätt produceras *Musikbyrån* från Växjö, ett program som bevakar den nyaste populärmusiken i ett längre, fördjupat magasin som varvas med en kortversion varannan vecka. Det program som speglar och diskuterar litteratur, *Röda Rummet*, produceras i Sundsvall. De i Stockholm producerade *Nike* och *Centrum* har under hösten 1999 integrerats till ett program, *Centrum*, där allmän kulturbevakning kombineras med debatt.

En ökande spegling av kulturlivet sker också i nyhetsprogrammen, inte minst i morgonsändningarna (se avsnitt 7.6).

Genom att redaktioner med olika uppdrag i kulturbevakningen finns på olika orter är förutsättningarna för en spegling av kulturlivet i olika delar av landet goda. Redaktionernas primära uppgift är dock att svara för ett utbud som är relevant för landet som helhet.

Antalet sändningstimmar för kulturmagasinen har minskade något under 1999 och befinner sig nu på den nivå som rådde 1996. En förklaring är olika satsningar på millennieskiftet (se avsnitt 7.1 och tabell 7.3).

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sändningstiden för de kulturbevakande magasinen i Sveriges Television är i stort sett oförändrad mellan 1996 och 1999. Däremot har en omfördelning av tiden skett genom att ett helt nytt kulturdebatterande program startat (*Centrum*). De musik-, film- och konstspeglade programmen har fått sändningstiden i förstasändning utökad med nio timmar och i form av servicerepriser med 17 timmar. Tiden för

bokanmålningar i *Röda Rummet* har däremot minskat med fem timmar i förstasändning och 14 timmar servicerepriser om man jämför 1996 med 1999.

7.4 Det mångkulturella Sverige

- *SVT skall tillhandahålla program som speglar det mångkulturella Sverige. Programutbudet skall spegla olika länders kulturkretsar. (13§ Sändningstillståndet)*

Sedan länge återspeglas i Sveriges Televisions utbud att allt fler boende i Sverige har anknytning även till andra kulturer än den traditionellt svenska. Det mångkulturella samhället är en angelägenhet för alla och därför söker Sveriges Television systematiskt stimulera alla redaktioner att anlägga ett mångkulturellt perspektiv i programarbetet.

Ämnen med mångkulturella dimensioner behandlas regelbundet i *nyhetsprogrammen* och inom programområden som Samhälle, Drama, Underhållning, Dokumentär etc. Exempel från 1999 års utbud är *Östnytt*s reportageserie *Till Banja Luka eller Hemma är borta* om en grupp bosniska flyktingar. Reportageserien är nu under omredigering för att sändas som ett dokumentärprogram i rikssändning. Ett annat exempel är SVT Göteborgs dramaproduktion *Mamma flyttar hemifrån* om kulturkrocken mellan det svenska och det iranska.

Det mångkulturella perspektivet i *utbudet för barn och ungdomar* tar sig uttryck såväl i valet av inköp och samproduktioner, som i det egenproducerade materialet. *Bullen*, som vänder sig till ungdomar 12-15 år, speglar i varje program det mångkulturella Sverige bl.a. genom urvalet av de intervjuade ungdomarna. Ungdomar från olika kulturer uttalar sig om vardagliga saker på samma villkor, oavsett kulturell bakgrund. Samma förutsättningar gäller för de medverkande barnen i *Abrakadabra*. Bland enskilda program/programserier med specifikt mångkulturellt perspektiv kan nämnas *Drakar på Nepals himmel* och *Malawi* som vänder sig till små barn (4-7 år). För barn 8-11 år sändes bl.a. *Guinea-Bissau* och för tonåringarna brasilianska *Surfavela*.

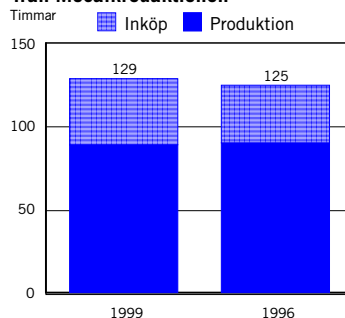
Speglingen av andra länders kulturkretsar sker inom de flesta programområden, inte minst genom *inköp från andra länder*. Exempel på fiktionsserier som sändes 1999 är *Prästen i Barbiana* (Italien) och franska *Havets skördar*. Tysklands 1900-talshistoria bildade bakgrunden i serien *Svinet*. I anslutning till att Günter Grass fick nobelpriset i litteratur sändes Volker Schöndorffs långfilm *Blecktrumman*. Andra exempel på långfilmer är de som sänds på söndagar klockan 22.00 under vinjetten Söndagsbio. Under 1999 visades där, förutom ett antal italienska, franska och tyska filmer, bl.a. *Kvinnorna från själarnas sjö* (Kina) och *Brända av solen* (Ryssland).

Under 1999 delade Sveriges Television för tredje gången ut *Prix Mosaik* som årligen tillfaller den/de medarbetare som bedöms ha gjort den främsta insatsen för att främja speglingen av det mångkulturella samhället. Priset tillföll redaktionen för programserien *PS* (SVT Växjö) där flera invandrarungdomar fick möjlighet att skildra sitt liv i Sverige med hjälp av lätt videoteknik.

7.4.1 Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv

Redaktionen Mosaik har ett särskilt ansvar för program som skildrar det mångkulturella samhället. Inom redaktionens ansvarsområde finns också *Granmland*, *Gränslöst* och *Cityfolk*. Exempel på ämnen som behandlats i veckomagasinets *Mosaik* under 1999 är flyktingfrågor, främlingsfientlighet i Europa, nynazismen och brandkatastrofen i Göteborg sedd ur det mångkulturella perspektivet, men även positiva inblickar i möten mellan människor med olika bakgrund förekommer.

Diagram 7.4.1
SVT rikssänd programverksamhet från Mosaikredaktionen

Programserien *Grannland* har under 1999 sänt filmer och reportage från Estland, Lettland och Litauen. Bland annat visades unika bilder från kärnkraftverket i Ignalina i Litauen och reportage som speglade kultur, näringsliv, hantverk och vardagsliv i de baltiska länderna.

Gränslöst och *Cityfolk* är två programserier som drivs under EBU:s paraply och som bygger på programutbyte med bl.a. ORF i Österrike, NOS i Holland, FR3 i Frankrike och WDR i Tyskland.

Mosaik-redaktionen svarar för egna filminköp och har särskild visningstid. Under 1999 visades bl.a. *Odysssevs blick* (Grekland), *På spaning efter Mwana* (Belgien/Kongo), *Någonstans på jorden* (Argentina) och *Gabbeh* (Iran). Flera av filmerna är regisserade av respektive lands främsta regissörer.

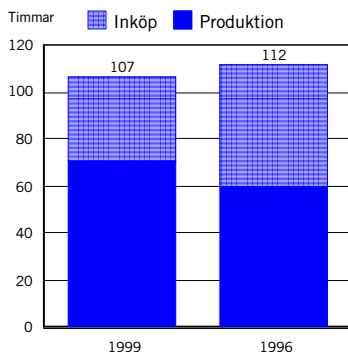
Den totala volymen i utbudet som redaktionen *Mosaik* svarar för var oförändrad 1999 jämfört med 1998.

I december 1998 sändes för sista gången barnprogramserien *Språka*, som de senaste åren gjorts på farsi, turkiska och bosniska/kroatiska/serbiska. Tidigare ingick också grekiska som språk. Sveriges Television kunde inte längre motivera att barnprogram sändes enbart på dessa språk, när det i ett mångkulturellt Sverige talas och kan höras över 100 olika språk. Parabolerna och satellitsändningarna har dessutom gjort det möjligt för barn med utländsk bakgrund att ta in sina respektive språk den vägen. För att synliggöra världen och andra kulturer ersattes *Språka* under 1999 med barnfilmer från länder utanför den anglosaxiska språksfären. Filmer med Iran, Frankrike/Nya Guinea, Tjeckien, Venezuela och Thailand som ursprungsland har visats.

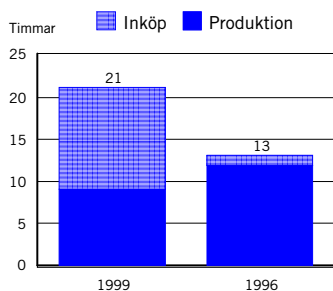
Omorientering av veckomagasinet *Mosaik* har skett successivt. Tydlig blev den när servicen med nyheter på tre olika språk lades ner fr.o.m. 1996. Det mångkulturella perspektivet kom i fokus, integrationstankarna i samhället sattes i centrum, och detta ändrade programinriktningen. Konkret innebar det en blick in mot Sverige och Europa. Fokus var inte längre att ge service för tittare med sitt ursprung i Grekland, Turkiet eller Jugoslavien. Reportrarna, som framför allt hade sitt ursprung i dessa tre länder, utökades med frilansare som ger redaktionen en mer varierad bakgrund. Under perioden har fler inköp än tidigare gjorts från frilansfilmare.

Mosaik-redaktionen har under 1999 inlett ett nytt samarbete med de nordiska public service-bolagen som förväntas leda till att fler program med mångkulturell prägel kan sändas under 2000.

Diagram 7.4.2
SVT rikssänd programverksamhet
för den finska minoriteten

SVT rikssänd programverksamhet
för den samiska minoriteten

Program på tornedalsfinska
1999 totalt 5 timmar

7.4.2 Etniska minoriteters ställning i programutbudet

- *SVT är skyldigt att beakta språkliga och etniska minoriteters behov. Samiska, finska och tornedalsfinska skall inta en särställning. (14§ Sändningstillståndet)*

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har sedan 1993 tillämpat en överenskommelse gällande programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. Utvecklingen mot expansion av *nyheter på finska* och *Mosaiks* inriktning mot att spegla det mångkulturella samhället har successivt genomförts inom Sveriges Television. Åtagandet att i första hand svara för ett utbud av finsk- och samiskspråkiga program kvarstår. Den totala volymen på båda programområdena har även under 1999 ökat något.

Med den dagliga nyhetssändningen *Utiset* belyses förhållandena i Sverige och andra länder från ett svenskt-finskt perspektiv. Vidare sänder Sveriges Television aktualitetsmagasinet *EKG* omväxlande med finskspråkiga dokumentärfilmer samt för barnpubliken *Moi mukulat* och *Juttu*. Inslagen textas till svenska respektive finska.

På samiska sänds magasinet *Àrran* för vuxna och *Uldá* för samisktalande barn. Under 1999 började Sveriges Television sända magsinsprogram på meänkieli, dvs. tornedalsfinska. Tre rikssända program textade till svenska sändes. Programmen

behandlade det specifika med att leva och bo i Tornedalen och gjordes av programledare, reportrar, fotograf och redigerare som alla har sitt ursprung i den tornedalsfinska kulturen

7.5 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen

- *SVT skall samarbeta med kultur- och musikinstitutioner i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar och evenemang. Det årliga antalet samarbetsprojekt skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. SVT skall bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. (11§ Sändningstillståndet)*

7.5.1 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

Sveriges Television sänder varje år program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner. Dessa program bygger på föreställningar (motsvarande) vid institutionerna. Genom programmen från Sveriges Television erbjuds den publik som inte personligen kan närvara vid olika scenföreställningar en möjlighet att ta del av dessa föreställningar och evenemang.

Utöver denna form av samarbete samverkar olika redaktioner inom Sveriges Television på flera andra sätt med kulturinstitutioner i vid mening. Samverkan kommer till uttryck i de kulturbevakande och kulturspeglade programmen och i program med en folkbildande inriktning. Ett aktuellt exempel på det sistnämnda är satsningen *Kunskapens Krona* under mellandagarna vid jul och nyår 1999. I samarbete med Kungliga Hovstaterna och Kungliga Musikaliska Akademien direktsände Sveriges Television nio diskussioner från Rikssalen och Bernadottebiblioteket på Stockholm Slott. Här inbjöds TV-publiken till ett evenemang av det ovanliga slaget. I de traditionsrika lokalerna inbjöd de nio akademierna till populärt hållna diskussioner kring många olika ämnen - ett möte mellan historia och tradition och vetenskapens ställning inför ett nytt millennium. Där avhandlades konst, miljö, språk och försvar för att nämna några exempel.

Millenniedygnet i sig blev också ett stort internationellt kulturutbyte. Under 25 timmar fick TV-publiken i direktsändning följa nyårsfirandet när tolvslaget rullade från öst till väst på vår jord.

I det följande redovisas det samarbete som har form av sändningar av olika scenföreställningar m.m. Sändningarna kan klassificeras som överföring utan bearbetning av föreställning och evenemang, *transmission*, eller överföring med bearbetning av föreställning och evenemang, *versionering*. Redovisningen avser förstasändningar. En stor del av programmen har sedan repriserats.

Det totala antalet samarbeten uppgick under 1999 till 33, vilket innebar 54 sända timmar. Under 1999 visade Sveriges Television bland annat *Törnrosa* i samarbete med Cullbergbaletten, *Maskeradbalen* i samarbete med Musikteatern i Värmland, *Macbeth* i samarbete med Roma Teater på Gotland, och *Art* i samarbete med Hovteatern i Växjö. Sveriges Television har ett samarbete med Sveriges Radios symfoniorkester och Berwaldhallen. Fem konserter sändes under 1999.

Tabell 7.5.1

Samarbeten med kultur- och musikinstitutioner.

Antal samarbeten samt sändningstid i förstasändning

År	1999		1998		1996		Förändring 1996-1999		Förändring 1998-1999	
	Antal	Timmar	Antal	Timmar	Antal	Timmar	Antal	Timmar	Antal	Timmar
Musik	17	24	19	29	20	25	-3	-1	-2	-5
Dans	2	3	1	1	3	2	-1	1	1	2
Teater	7	13	7	13	11	16	-4	-3	0	0
Övrigt	7	14	12	18	4	8	3	6	-5	-4
Summa	33	54	39	61	38	51	-5	3	-6	-7

Den typ av samarbete som här redovisas har under perioden 1996 - 1999 legat på en i stort sett oförändrad nivå. Omfattningen styrs bl.a. av möjligheterna att träffa avtal om samarbete och att göra TV-program som motsvarar de kvalitetskrav som Sveriges Television sätter upp.

7.5.2 Samarbete med filmbranschen

Sveriges Television har varit part i 1993 års filmavtal och är även part i det avtal som ingicks 1999 och som börjar löpa 2000. Enligt avtalet 1993 skulle Sveriges Television lämna ett rent ekonomiskt bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet på 15 miljoner kronor per år (ca 18 miljoner kronor i 1999 års prisläge). Sveriges Television åtog sig också att årligen med minst samma belopp samverka med filmbranschen genom samproduktion, samfinansiering och köp av visningsrätt i filmer som erhåller stöd från SFI. Samverkan avser såväl långfilm som kortfilm och dokumentärfilm.

Sveriges Televisions samverkan med filmbranschen under 1999 i form av samproduktioner, samfinansieringar och köp av visningsrätter uppgick totalt till drygt 78 miljoner kronor. Under 1999 samverkade Sveriges Television på angivet sätt i mer än 60 filmer. Ca 65 miljoner kronor avsåg långfilm och medverkan på något sätt skedde i 20 långfilmer. Sveriges Television medverkar därmed i en stor andel av den svenska långfilmsproduktionen.

Långfilmer där Sveriges Television under 1999 svarade för ett betydande ekonomiskt engagemang var *Där regnbågen slutar*, *Det blir aldrig som man tänkt sig*, *Födelsedagen* (SVT Malmö), *Den bästa sommaren*, *Under solen*, *Tillsammans* (SVT Göteborg), *Trolösa*, *Pelle Svanslös*, *Puder*, *Vit som snö*, *Vuxna människor* och *Dancer in the dark* (SVT Drama). Filmerna har ännu inte visats i Sveriges Television då visning i allmän-TV föregås av visning på biograf, distribution som köp- och hyrfilm samt visning i betal-TV.

Tabell 7.5.2

Filmsamarbete inom 1993 års filmavtal (långfilm, dokumentärfilm och kortfilm)

Ekonomisk insats och antal projekt för Sveriges Television

År	1999		1998		1997		1996		Totalt 1996 - 1999	
	Löpande priser	Antal projekt	Löpande priser	Antal projekt	Löpande priser	Antal projekt	Löpande priser	Antal projekt	Löpande priser	Antal projekt
Stockholm	54,1	47	12,6	26	24,2	18	14,5	23	105,4	114
Distrikten	24,2	15	9,7	16	11,1	17	30,1	2	75,1	50
Summa	78,3	62	22,3	42	35,3	35	44,6	25	180,5	164

Förändringar under perioden 1996-1999

Under perioden 1996-1999 har SVT sammanlagt till Svenska Filminstitutet betalat fasta avgifter om 68,8 miljoner kronor (löpande priser). Ekonomisk medverkan i filmer, varav den avgörande delen har avsett långfilm, har uppgått till 180,5 miljoner kronor och antalet filmer har varit 164.

Enheter över hela landet har svarat för medverkan. Långfilmssamarbetet har SVT Drama i Stockholm, SVT Göteborg och SVT Malmö i princip svarat för. SVT Dokumentär i Stockholm har svarat för en betydande del avseende kortfilm och dokumentär film. Ökningen från 1998 till 1999 i antal projekt och ekonomiska resurser återspeglar de särskilda medel (75 miljoner kr) Sveriges Television tilldelats för s.k. kvalitetsproduktion.

7.6 Kultur i Rapport Morgon

Den begreppsapparat som fokusområdena utgör kan aldrig bli helt konsekvent vad gäller olika programformer. Liksom satiren kan främja yttrandefriheten kan nyhetsbevakningen också gälla kulturområdet. Även om Sveriges Television under 1999 inte har haft något rubricerat dagligt kulturnyhetsprogram, så betyder inte det att kulturen inte har sin plats i nyhetsbevakningen. Ett överslag som gjorts tidigare år visade på att ett par tre timmar i veckan är den volym inom vilken nyhetsprogrammen speglar eller granskar kulturområdet.

Under 1999 har en studie gjorts av programmet *Rapport Morgon* under de perioder som kan betecknas som högsäsong. *Rapport Morgon* sänds mellan 6.30 och 9.30 varje vardag och innehåller nyhetsläsning, regionala nyheter, särskild sport- och ekonomirapportering samt intervjuer med gäster och minidebatter. Sommarperioden, 28 juni till 6 augusti, ingår inte i studien eftersom programmet då har andra sändningstider och delvis ett annat innehåll.

Studien är en totalundersökning av de sammanlagt 1 200 inslag som förekommit i *Rapport Morgon* (de programdelar som innehåller intervjuer med gäster i soffan eller minidebatter). Drygt 25 procent av dessa inslag kan klassificeras som kultur med en inte alltför snäv kulturdefinition, 68 procent av inslagen utgör traditionell fördjupning av dagsaktuella politiska nyhetshändelser och 6 procent av inslagen har en mer underhållande karaktär.

En närmare analys av kulturdelen visar att fyra ämnesområden svarar för drygt 80 procent av innehållet - film och filmbevakning, litteratur och bokanmälningar, inslag kring musik och fonogram samt bevakning av massmedier. Massmedier förekommer i 26 procent av samtliga kulturinslag och det är inte ovanligt att man då gett kommande program i Sveriges Television en fördjupad presentation. Det kan gälla dramaföreställningar, dokumentärserier eller nya samhällsmagasin. Inom massmedieområdet förekommer också debatter om dags- och veckopressen.

Rapport Morgon innehöll också inslag kring konst och arkitektur (3% av inslagen), religion (2%) samt teater, dans och opera (6%). Ytterligare 6 procent av inslagen som klassats som kultur tar upp ämnen som faller inom en något vidare definition. Det kan t.ex. handla om seder och bruk, vinkunskap och matkultur (se tabell 7.6).

7.7 Folkbildning

- *Programutbudet skall som helhet präglas av folkbildningsambitioner. (9§ Sändningstillståndet)*

Särskilt nyhetsprogrammen och de granskande och debatterande samhällsprogrammen i Sveriges Televisions utbud har en folkbildande karaktär. Genom att spegla nuets händelser på många olika sätt kan alla som så önskar informera sig. Vid ett antal tillfällen per år produceras också olika former av hearingar. I dessa program ges en fråga eller ett frågekomplex en extra grundlig belysning. I faktautbudet i Sveriges Television finns också ett brett spektrum av titlar som på ett populärt och lättasamt sätt erbjuder tittaren ny kunskap och nya erfarenheter. Även inom de lättare genrerna förekommer program som inte enbart erbjuder publiken förströelse utan också nya erfarenheter och kunskaper.

Eftersom många titlar har fått en fast plats i programutgivningen kan man se dem som en regelbunden möjlighet till ökad kunskap och bildning på många olika områden. Programmen är till stor del inhemska produktioner och de repriseras något mer än det genomsnittliga programmet genom att varje programtimme visas 2,4 gånger.

I utbudet finns alltså många återkommande titlar med folkbildande ambitioner. En del har vetenskaplig inriktning som t.ex. *Dokument utifrån*, *Nova och Vetenskapens värld* men också *E-fekt* om miljöfrågor, *Hjärnkontoret* för den yngre publiken och *Livslust* för den mognare.

Det finns vidare folkbildande programserier som har ett mer avspänt förhållande till det bildande/utbildande perspektivet, nämligen vardagsfakta. Hit hör konsumentprogrammet *Plus*, *Gröna rum*, om växter och trädgård, resemagasinet *Packat och klart*, men också program om marint och motor som *Latitud* och *Trafikmagasinet*. För de unga tittarna finns det nya konsumentprogrammet *Rea* och *Myror i brallan*, ett naturprogram för barn.

Kulturmagasinen utgör en programkategori med klart folkbildande karaktär (jfr. avsnitt 7.3). Hit kan också räknas det nystartade programmet *Som sagt*, med teman som svenska för invandrare eller språket i kyrkan.

Folkbildning kan också ske under mindre faktabetonade förhållanden. Så fungerar t.ex. *Otroligt antikt*, ett program kring gamla föremål och deras användningsområden. Ett annat exempel är *Vi i femman*. Till folkbildande program kan också räknas de 100 kortprogrammen *Russin* eller *Svenska Krusbär* där tittaren ges inblickar i den svenska dikt- och viskonsten eller *Antikrundan*, som på ett populärt sätt berättar om gamla ting. *Seklets idrott - den allvarsamma leken* var ett tillbakablickande program om svensk idrott.

På spåret är ytterligare exempel på en publikstark programserie på bästa sändningstid med ambitioner utöver att underhålla.

www.svt.se och text-TV bidrar med sina fördjupningssidor till att vidga kunskaperna hos tittaren (se avsnitt 5.1.4 och 5.1.5).

8. FÖRSTRÖELSE OCH UNDERHÅLLNING

Sveriges Television ska erbjuda en mångfald, både bredare och smalare, program för underhållning och nöje. Med sin förankring i hela landet och med sin fristående ställning gentemot kommersiella intressen har Sveriges Television en självklar uppgift att också underhålla och roa.

8 Förströelse och underhållning

Att ge publiken upplevelser genom nöjes- och underhållningsprogram har alltid varit en viktig uppgift för public service-televisionen. Mediets utomordentliga förutsättningar att erbjuda TV-tittarna engagerande förströelse har skapat många klassiska TV-program som fått hela nationen att skratta och ha roligt och utgör en del av public service-televisionen som självfallet även i fortsättningen skall finnas där. Sveriges Television betraktar humor och underhållning som viktiga instrument för att stärka kulturell och social gemenskap. Publiken har också alltid önskat och uppskattat underhållning och förströelse i TV.

TV skall spegla och förmedla det som roar och underhåller tittarna, men också skapa och visa upp nya programformer och talanger som tittarna kan ta till sig. Det är en uppgift för public service-televisionen att erbjuda de kommersiella TV-kanalerna konkurrens på detta område.

Att de flesta tittare önskar och söker underhållning och förströelse innebär emellertid inte att underhållande program alltid måste vara detsamma som publikt breda program. Tycke och smak varierar mellan enskilda människor, mellan större och mindre grupper beroende på uppväxt och erfarenheter, men växlar också över tiden. Därför är det Sveriges Televisions ambition att erbjuda ett varierat underhållningsutbud präglad av kvalitet och bredd.

Under fokusområde *Förströelse och underhållning* beskrivs det mer renodlade underhållningsutbudet i utgivningen fördelat på olika programkategorier. Det bör dock understrykas att begrepp som underhållning och förströelse inte enbart karakteriserar de programkategorier som tagits med här. Tittarna har aldrig tyngts av några definitions- och sorteringsproblem som sätter information mot underhållning, fakta mot förströelse.

Vid sidan av de program som mer uttalat syftar till att underhålla sänder public service-televisionen därför ofta information på nöjsamt vis eller, omvänt, underhållningsprogram som är allmänbildande och ger kunskaper. Drama och kultur är ofta underhållande och underhållning är ofta kultur eller drama. I gränsdragningen mellan fokusområden har emellertid dessa båda programområden, liksom musik, inordnats under Kulturansvar. Det finns dock ett undantag - komedigenren - som har förts till fokusområde *Förströelse och underhållning*. Under 1999 sände Sveriges Television bl.a. *Sally*, *Mitt i livet*, *Reuter & Skoog* och *Browalls*.

Till fokusområdet har också förts sportprogram till de delar det rör sig om evenemang, tävlingar eller dokumentära program som behandlar enskilda personer eller idrottsgrenar. Slutligen har också inordnats underhållningsfakta vilket betyder att programtitlar som *Go kväll*, och de tidigare Café-programmen återfinns här.

8.1 Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla

SVT skall tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse. (11§ Sändningstillståndet)

Knappt 20 procent av det samlade utbudet under 1999 kan hänföras till fokusområdet Förströelse och underhållning. Nöjesprogrammen utgör knappt hälften av denna programtid. Den näst största utbudskategorin är Sport. Eftersom 1999 inte var ett s.k. "sportår" är sändningstiden avsevärt mindre än 1998.

Nöjesutbudet har minskats mellan 1998 och 1999 både vad gäller förstasända nöjesprogram som repris. Produktionen av nöjesprogram har minskat både i Stockholm som i distrikten. Däremot kan en viss ökning noteras av den tid som ägnats

SVT Fokusområde:
Förströelse & Underhållning
Total sänd tid 9 448 timmar 1999

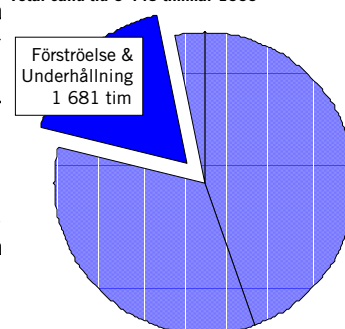

Diagram 8.1 a
SVT Förströelse/Underhållning rikssända
timmar samt andel av totalt riksutbud

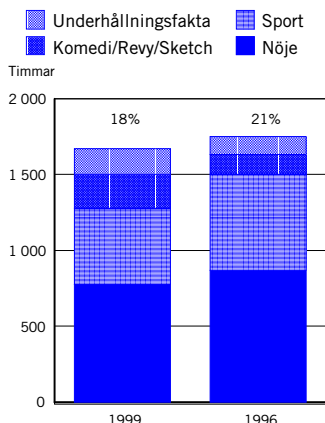
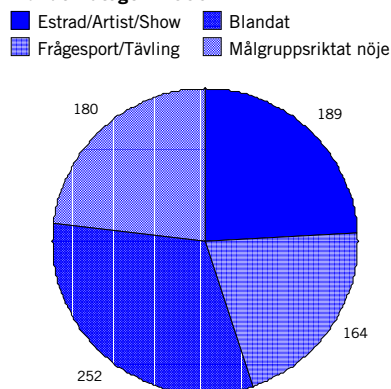
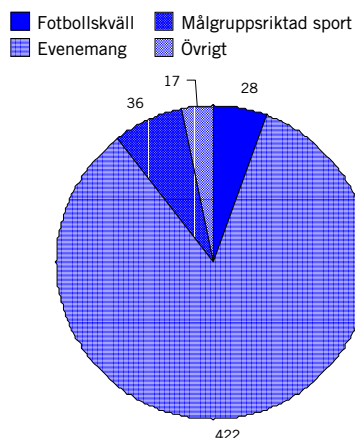

Diagram 8.1 b
SVT sända timmar nöje per
underkategori 1999

SVT sända timmar sport per
underkategori 1999

komedier. Ökningen ligger visserligen främst på inköpta program, men i jämförelse med föregående år då distrikten endast svarade för en komeditimme har distriktsproduktionen ökat genom serierna *Browalls* (SVT Malmö) och *Sally* (SVT Göteborg).

Huvuddelen av programutbudet inom fokusområde *Förströelse och Underhållning* sänds före klockan 18.00. Drygt 40 procent av sändningarna är förlagda till kvällstid. På sen kvällstid återfinns 50 timmar sportevenemang och närmare 50 timmar komedi. Betonningen av den tidiga sändningstiden sammanhänger dels med att en stor del av sportevenemangen äger rum på dagtid, dels på servicerepriser av nöjesprogram (tabell 8.1 c).

I Sveriges Televisions uppdrag ingår att producera underhållningsprogram som på olika sätt tillfredsställer publikens olika intressen och önskemål, och som hjälper till att förnya och utmana. Bland underhållningsprogrammen som sänts under 1999 finns en rad exempel på att många program förenar dessa syften.

I program som *Så skall det låta* och *Allsång på Skansen* tar man fasta på den rika musikskatten och omvandlar den till underhållning där de medverkande verkligen förmedlar den glädje de känner inför sin förmåga att behärska den egna konstarten. *På spåret* gör ämnen som allmänbildning och geografi lättillgängliga och stimulerande. *Otroligt antikt* och *Antikrundan* (det senare dock inordnat som faktaprogram) förmedlar värdet i att veta mer om sin historia och föremålen runt omkring oss både på lokal och nationell nivå. *Bumerang* har som mål att göra samtidshistoria underhållande. *Upp till bevis* ger tittarna en möjlighet att själva ifrågasätta sina fördomar och förutfattade meningar. *Festfixarna* försöker på ett lekfullt sätt uppmuntra till kreativitet och fantasi i samband med fest och *Söndagsöppet* speglar aktuella företeelser och presenterar personligheter från det breda svenska nöjesutbudet och *Anna på nya äventyr* intervjuar kända svenskar på ett nytt och mångbottnat sätt.

Sveriges Televisions roll att förnya underhållningsutbudet uppfylls också i program som *Expedition:Robinson*. Programmet ligger i linje med publikens intresse för vanliga människor och deras relationer och formatet som vidareutvecklats av produktionsbolaget och Sveriges Television sprids nu till andra länder. Komediserien *Sally* och sketchunderhållningen *Reuter & Skoog* har hjälpt till att lyfta fram diskussionen om kvinnor som drivande karaktärer i svensk underhållning. *Två som oss* och *Jävla Kajsa* visar på ett sätt att förnya en traditionell genre genom sin berättarstil. I programmet för litet äldre barn, *Mosquito*, används den senaste tekniken för att stimulera, roa och bredda barnens musikintresse. Den geografiska mångfalden speglades under 1999 i serier som *Pistvakt* och *Peters pärlor*.

Mellan 1996 och 1999 har såväl antalet timmar som ägnas Nöjesproduktioner som tiden för sport minskat, medan underhållningsfakta och komediserierna ökat något. Minskningen totalt utgör 69 programtimmar mellan dessa år. Uttryckt i andel av hela programutbudet har fokusområde *Förströelse och underhållning* minskat från 21 procent till 18 procent av all sändningstid. Mest har den förstasända programtiden minskat, sedan 1996 med sammanlagt 326 timmar. Antalet reprimstimmar har i gengäld ökat med 257.

Även om de flesta timmar nöjesprogram produceras inom Sveriges Television kan man i jämförelse med 1996 notera att tiden för produktionsutläggningar, samproduktioner och svenska förvärv har ökat. År 1996 visades totalt 25 programtimmar förstasändning av denna typ medan 1999 hade 71 timmar nöjesproduktion som inte var egenproducerad. Egenproduktionen uppgår emellertid också 1999 till mer än 250 timmar förstasändning. Utländska nöjesprogram förekommer sällan. Under 1999 var det endast 37 förstasända timmar nöje som var förvärv från andra länder. Motsvarande timmar 1996 var 92.

Underhållningsfakta produceras så gott som uteslutande i regionerna utanför Stockholm (103 av totalt 141 programtimmar). Ett tjugotal timmar har under 1999 köpts från utlandet vilket inte förekommit tidigare.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sändningstiden för program som räknas till fokusområde *Förströelse och underhållning* har minskat något mellan 1996 och 1999. Framförallt gäller det program i förstasändning som minskat med 328 programtimmar. Effekten uppvägs dock av repriser på väletablerade nöjessatningar från tidigare år.

Nöjesproduktionen i regionerna utanför Stockholm har minskat från 184 timmar 1996 till 128 timmar år 1999. Även i Stockholm har nöjesproduktionen minskat, om än inte fullt så mycket, från 226 timmar till 180. Till en del kompenseras denna minskning genom att förvärv av nöjesprogram från utomstående svenska produktionsbolag ökat. Av 784 timmar nöjesprogram under 1999 var 27 timmar köpta från utomstående. År 1996 uppgick förvärven till 6 timmar i förstasändning.

Den underkategori av nöjesprogram som minskat kraftigast är de blandade underhållningsprogrammen. Minskningen av denna programtyp uppgår till drygt 200 timmar på årsbasis under perioden. Beroendet av utländska inköp för att fylla nöjesutbudet har minskat, men även den egna nöjesproduktionen och den typ av mer standardiserad frågesport som tidigare förekom är nu i det närmaste helt ersatt av mer genomarbetade nöjessatningar. Resurserna som frigjorts när den egna nöjesproduktionen minskat har också använts bl.a. för att öka egenproduktionen av komedi. Komediserier och program av typ underhållningsfakta har ökat med vardera ca 70 timmar mellan 1996 och 1999.

På bästa sändningstid sändes 1999 väsentligt mindre antal program från detta fokusområde. År 1996 var nivån 862 timmar medan den 1999 var 727 timmar vilket motsvarar en minskning med 16 procent.

8.1.1 Text-TV

I en vid bemärkelse kan sportutbudet i *text-TV* hänföras till begreppet förströelse och underhållning. Sportsidorna har under senare år utvecklats mot att ännu starkare ge en utförlig resultatredovisning. Det gäller såväl resultat och tabeller som matchfakta och övrig statistik, dvs. den typ av fakta som lämpar sig särskilt väl i text-TV-mediet. Antalet sporter och divisioner som redovisas varierar med tiden, men utökas kontinuerligt i takt med det ökade antalet användares förväntningar och krav.

En uppskattad service som utvecklats vidare är Målservicen (sid 377 i text-TV), där snart sagt alla matcher av vikt följs mål för mål under matchens gång. Målservicen har under 1999 kompletterats med uppgifter om bl.a. målgörare. Större idrottsevenemang tilldelas egna avdelningar i utbudet med särskild satsning på "inför-material", nyhetssidor och resultat. Under 1999 skedde det bl.a. under VM i friidrott.

De särskilda spelsidorna i text-TV utvecklas mot att dra fördel av mediets möjlighet till ständig direktsändning med särskilt fokus på spelformer som bygger på just snabbt föränderlig information, som t.ex. trav- och Oddset-service.

8.1.2 Internet

Utbudet av förströelse på Sveriges Televisions hemsida är brett och erbjuder programsidor för olika åldrar och intressegrupper. Ett gott exempel på webbplats med mervärde och interaktivitet är *Mosquito*, <http://www.paregos.se/mosquito/>. En annan publikfavorit återfinns på <http://www.svt.se/noje/robinson/index.html>, dvs. *Expedition: Robinson* med information om tävling och deltagare, men där webbsurfaren också kan skicka vykort, tävla och spela memory.

För de sportintresserade har *Fotbollskväll* varit en populär webbplats med det mesta om Allsvenskan och svensk fotboll. För de yngre har *Lilla Sportspegelns* hemsida fyllt ett behov.

8.2 Sport med bredd och mångfald

Televisionen har som medium unika förutsättningar att förmedla det som sker i sportens värld. I Sveriges Televisions kanaler erbjuds en omfattande bevakning - ofta i direktsändning - av evenemang och tävlingar. Samtidigt bereds plats även för dokumentära program om enskilda sportutövare och olika idrottsgrenar. Sportprogrammen förmår skänka spänning, dramatik och engagemang till en mycket stor och kunnig publik. Det är en given uppgift för Sveriges Television att erbjuda ett brett och kvalitativt utbud på detta område.

I likhet med nyhetsutbudet styrs emellertid sportutbudet av faktorer som ligger utanför företagets kontroll. Då svenska idrottare eller lag utmärker sig ökar intresset för en sportgren som tidigare kan ha haft en relativt undanskymd plats. Utbudet påverkas också av de ekonomiska förutsättningarna. Ett evenemang skall vara möjligt att sända och dessutom överkomligt till ett rimligt pris (köp av visningsrätt). Vissa sportgrenar har en tydlig TV-mässighet medan andra har svårare att nå ut till publiken genom TV-rutans begränsande ramar. I utbudet från Sveriges Television förekommer ca 40 olika sportgrenar i varierande omfattning som evenemang. Inom ramen för nyhetsprogrammen bevakas ytterligare några.

Jämna år betyder stora sportår. Vart fjärde år infaller de stora sommarolympiaderna och de jämna åren däremellan vinterolympiader samt VM i fotboll. Ett vinter-OS kan generera drygt 200 timmars tittarfest för publiken, ett sommar-OS ytterligare ca 100 timmar. Men det betyder inte att tittarna är lottlösa åren däremellan.

Under 1999 sändes mer än 400 timmar sportevenemang fördelade på ett 30-tal sportgrenar. Mycket tid ägnades fotboll, men även bilsport fick mycket sändningstid. Sveriges Television sände för första gången alla VM-deltävlingar i speedway och kunde därmed till en stor publik förmedla dramatiken och spänningen när Tony Richardson blev världsmästare och sedan fick Bragdguldet 1999.

Friidrott är ett annat område med omfattande sändningstid. Sveriges Television kunde därifrån visa en annan sorts bragd från VM i friidrott när Ludmilla Engqvist, trots sin sjukdom, blev bronsmedaljör på 100m häck.

Alpint, skidor och skidskytte är tre sportgrenar som tillsammans svarar för nästan var femte timme sportevenemang. Tittarna fick se Pernilla Wiberg vinna guld och silver vid alpina-VM och Magdalena Forsberg ta totalsegern i skidskyttets Världscup. 1999 blev överhuvudtaget den kvinnliga idrottens år. Segrarlistan kan fyllas på med Anna-Karin Kammerling som segrade på 50m fjärl i simningens Europamästerskap.

Bredden i TV-sportens utbud är en stor tillgång. Utöver de stora internationella sportevenemangen, de dagliga nyhetsprogrammen *Sportnytt* och *Sportspegeln* samt *Lilla Sportspegeln* varje måndag producerar Sveriges Television också återkommande dokumentärer med sporten i fokus. *När applåderna tystnat* - en skildring av livet efter idrottskarriären - är ett exempel, *Den allvarsamma leken* - berättelser om svensk idrott från det gångna seklet - är ett annat.

Variationen mellan de etablerade och de nya idrotterna blir också allt tydligare i Sveriges Televisions sportutbud. VM i mountainbike som sändes från Åre är bara ett exempel. I takt med att en del idrotter försvinner och nya uppstår förändras också det utbud som Sveriges Television erbjuder TV-publiken på sportområdet (tabell 8.2).

Till övervägande delen produceras de inhemska sportprogrammen i Stockholm. Endast ett 10-tal timmar evenemang förekommer från distrikten. Andelen samverkan inom produktionen är också relativt liten även om det förekommer ett stort antal samarbeten på inslagsbasis. Som produktionstyp betraktad är emellertid sportsändningarna oftast utländska förvärv och närmast egenproduktioner från Stockholm. Mönstret har inte förändrats mellan 1996 och 1999 annat i den variation som stora utländska evenemang har motiverat.

8.3 Formatproduktion

Köp och försäljning av internationella programformat började på allvar i mitten av 1980-talet. Innan dess förekom en mer informell marknad där man lånade programkoncept från andra länder utan att ekonomiskt ersätta originalproducenten. Den ekonomiska aspekten tillkom då man, istället för att endast titta på utländska förlagor och försöka gissa sig till hur produktionen genomförts, började betala originalproducenter för att de sålde kompletta uppläggningar av programproduktioner och delade med sig av erfarenhet av publika reaktioner.

På en internationell programmarknad erbjuds idag, förutom program till försäljning, även programformat. Programformatsköp innebär att man köper *rätten att adaptera en programidé* för den lokala marknaden med det stöd från originalproducenten som tillgång till dokumentation, produktionslösningar samt allmän kunskap och erfarenhet innebär. Man kan på så sätt undvika misstag som originalproducenten gjort och därigenom begränsa de egna produktionskostnaderna.

Köp av formaträttigheter är ett sätt för de svenska produktionsbolagen att försäkra sig om god hushållning, men också potentiella kunders uppmärksamhet. Man förvärvat programformat från utländska kanaler, distributions- eller produktionsbolag och anpassar dem till en svensk publik. Ett förvärvat format kan i många fall uppfattas som en konkurrensfördel produktionsbolagen emellan. Program som lyckats väl internationellt och som bedömts passa en svensk publik resulterar ofta i att formatet förköps av något av de stora produktionsbolagen. Värt att beakta är också att genom en ökad internationalisering av ägandet av produktionsbolag - något som också påverkar den svenska marknaden - är det i praktiken svårt att avgöra huruvida ett format är ett förvärv eller en utveckling från ett syster- eller dotterföretag inom en internationell bolagsbildning. Flera av de svenska produktionsbolagen ingår numera i större koncerner eller idkar ett kreativt samarbete med andra produktionsbolag på en internationell marknad. Även public service-företagen i Europa har idkat utbyte eller försäljning av lyckade programkoncept.

Sveriges Television har sedan 1997 avdelat personal som följer denna formatmarknad. Tanken är att företaget skall kunna förvärva rätten att producera det allra bästa som erbjuds. Sveriges Television ges också, genom att själv förvärva rättigheter, möjligheten att kunna välja om programmet skall produceras med egna resurser eller med utomstående produktionsbolags hjälp. Genom att bevaka marknaden för programformat kan företaget försäkra sig om att intressanta programformat kommer Sveriges Televisions publik till del till lägsta möjliga kostnad.

Formatförsäljning är idag vanligt när det gäller nöjesprogram och drama, men även lättfakta och s.k. "dokumentärsåpor" förekommer nu i inhemsk tappning av en idé som saluförts på en internationell marknad.

Formatprogrammen är i ett internationellt perspektiv ingen omfattande del av Sveriges Televisions utbud. Under 1999 var ett tiotal förstasända programtitlar bland drygt 1 500 som förekommit under året grundade i ett programformat. Merparten av dessa titlar var nöjesprogram, en var en komediserie och en ett faktaprogram. Tre av serierna producerades av olika fristående produktionsbolag. Programserierna motsvarade sammanlagt 66 sändningstimmar av totalt drygt 5 700 förstasända timmar. I jämförelse med 1998 har formatproduktionerna minskat något bl.a. beroende på att programserien *Snacka om nyheter* legat nere under året efter den tidigare programledarens bortgång.

Det bör också noteras att program som görs med utgångspunkt från "format" aldrig är kopior av det ursprungliga konceptet. I flertalet fall har betydande förändringar gjorts.

9. PUBLIKEN

Sveriges Television ska erbjuda ett programutbud med hög teknisk kvalitet och tillgänglighet, som tillgodoser skiftande behov och intressen hos befolkningen och som bibehåller publikens förtroende.

9 Publiken

9.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken

Sveriges Television skall ha en bred utgivning av program. Genom möjligheten att programlägga parallellt i två kanaler ökas valfriheten för publiken och bredden tydliggörs. Sveriges Television strävar efter att bibehålla och stärka publikens förtroende för företaget. Sveriges Television vill stå för trovärdighet, mångfald och kvalitet. Medborgarnas attityd till företaget är därför viktigt att följa. Men det är inte tillräckligt att public service-tanken som sådan har stöd eller att utbudet till sin sammansättning av olika bedömare uppfattas ha public service-prägel. Programutgivningen blir ytterst public service först då publiken väljer att titta på de program som erbjuds. Därför är det viktigt att följa i vilken utsträckning tittarna tar del av utbudet. Det sker genom mätning av publiken till enskilda program och programserier. Det sker också genom återkommande mätning av uppskattningen av olika programsatsningar.

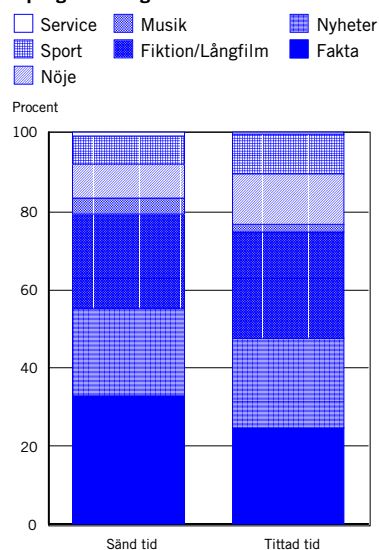
Det enskilda programmet ger sitt bidrag till den samlade bilden av publikens relation till TV-företaget. Genom mått på intresset för tusentals programtitlar får företaget detaljerad kunskap om publikens val. Dessa mått kan i sin tur sammanfattas i de båda måtten räckvidd och tittartidsandel. De visar på ett enkelt sätt hur företaget som helhet lyckats nå publiken. Även om dessa mått är kvantitativa och bygger på hur lång tid publiken ser på Sveriges Television, eller i vilken omfattning de tittar in i programmen, kan de ges en kvalitativ tolkning. Befolkningen väljer att titta på TV då man har fri tid att disponera och man lägger denna tid på de program som vid den tidpunkten bäst stämmer överens med vad man definierar som "ett bra program". Därför måste hög räckviddsandel tillsammans med hög tittartidsandel tolkas som ett mått på publikens kvalitativa värdering av utbudet. Sveriges Television menar att det är ett mått på utbudets kvalitet att en stor andel av TV-tittarna väljer att titta in i SVT1 och SVT2 och att lägga en avsevärd del av sitt tittande på de program som erbjuds. Det hindrar inte att det enskilda programmet kan ha en relativt liten publik.

I följande avsnitt beskrivs publiken till Sveriges Televisions utbud ur olika perspektiv. En kortfattad beskrivning av de olika förekommande undersökningarna finns i kapitel 14 Källor och definitioner.

Utbudets fördelning på olika programkategorier kan kopplas till hur publiken fördelat sin tid mellan samma programkategorier. När de båda procentfördelningarna samlas i ett gemensamt mått får vi en beskrivning av överensstämmelsen mellan Sveriges Televisions och publikens fördelning av tid på olika utbudskategorier. Sveriges Television har valt att kalla måttet (kvoten mellan två procentvärden) för samstämmighetsindex. Om publiken lägger ungefär lika stor andel av sin tittartid på ett slags programutbud som Sveriges Television avsatt för detta utbud i tablån kan en slags samsyn anses råda och måttet ligger nära 1. Jämförelsen gäller utbudet ur ett tittarperspektiv. Utbudet har rensats från sändningstid som inte ingår i publikmätningarna som exempelvis trailer och hallå.

Av den tid publiken ger Sveriges Televisions båda kanaler lägger den drygt 23 procent på Nyheter. I och med den utökning av nyhetsutbudet som gjorts under 1999 uppgår även nyhetsprogrammets andel av sändningstiden till ungefär denna nivå. Det är en ökning med 4,5 procentenheter sedan 1998. Samstämmighetsindex för Nyheter låg 1999 på nära nog 1. Jämfört med 1998 betyder det att utbudets fördelning på nyheter och publikens fördelning av motsvarande tittartid närmast sig varandra. Nöje däremot efterfrågas mycket mer av publiken än vad som speglas i utbudsprofilen och samstämmighetsindex hamnar därför på en nivå som är avsevärt högre än 1 vilket innebär "överefterfrågan" från publiken. Program, som riktar sig till särskilda målgrupper, kan inte förväntas ha en lika stor andel av den totala befolkningens genomsnittliga tittartid som de har i de grupper programmen riktar sig till. Samstämmighetsindex för program riktade till språkliga minoriteter skulle t.ex

Diagram 9.1
SVT sänd och tittad tidsandel per programkategori

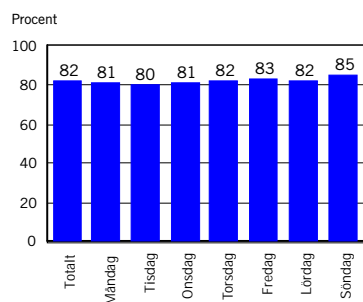
uppvisa en nivå som kraftigt understiger talet 1 i relation till den totala befolkningens tittande.

Den största enskilda programkategorin i Sveriges Televisions utgivning är Fakta. Fakta, tillsammans med Fiktion, upptar också de största delarna av publikens tittande. Var fjärde tittartimme på Sveriges Television läggs på Fakta, var fjärde på Fiktion. Jämför man dessa andelar med fördelningen i utbudet finner man av samstämmighetsindex att det finns en överefterfrågan på fiktionsprogram medan det råder underefterfrågan på fakta. Jämfört med 1998 har publikens samstämmighetsindex ökat i båda fallen.

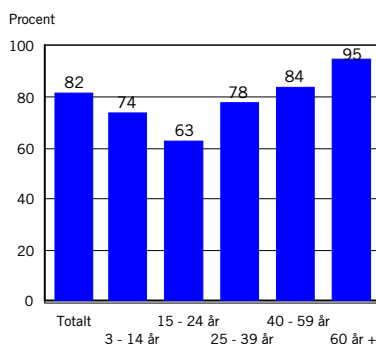
Ambitionen med utgivningen och utformningen av programtablåerna är att publiken skall ha intresse och möjlighet att välja många olika typer av programinnehåll ur Sveriges Televisions utbud. Public service-televisionen kan inte begränsas till att tillgodose endast vissa intressen eller behov. För att beskriva hur väl Sveriges Television lyckas vara relevant och angelägen inom alla programområden måste man studera hur publiken väljer inom dessa områden i det totala svenskspråkiga eller för svensk publik tillrättalagda utbudet, dvs. utbudet från Sveriges Television, TV4, TV3, Kanal 5 m.fl. kanaler. En betydande del av utbudet i dessa andra kanaler utgörs av Fiktion. Publikundersökningar visar att en stor del av det utbud som publiken väljer från dessa kanaler också är Fiktion.

Fördelningen av publikens tittande på olika programkategorier har hittills kunnat beskrivas med avseende på nyheter. Drygt 60 procent av all sändningstid för nyheter i de fem svenskspråkiga TV-kanalerna svarar Sveriges Television för. Av all tid som den svenska TV-publiken lägger på nyheter har Sveriges Television emellertid en ännu starkare ställning - drygt 70 procent av all tid som publiken ser nyheter väljer den Sveriges Televisions nyhetsprogram. Även om samstämmighetsindex för Nyheter har minskat sedan 1998 finns det således ett starkt intresse från publiken för nyheter från Sveriges Television. Det förhållandet är särskilt tydligt vad gäller regionala nyhetsprogram. 5,2 procent av all tid som innehåller nyheter i det svenska TV-utbudet utgörs av public service-företagets regionala nyheter och 11,3 procent av all tid som publiken väljer att lägga på nyheter ägnas regionalnyheterna från Sveriges Television.

Diagram 9.1.1 a
SVT räckviddsandel per veckodag

Diagram 9.1.1 b
SVT räckviddsandel per åldersgrupp

9.1.1 Räckvidd

För att vara angelägen för alla måste Sveriges Television sträva efter att varje dag på året ha ett utbud som lockar olika grupper av människor. Bara då kan man påstå att den bredd och mångfald som präglar utbudet också anammats av publiken. Alla människor tittar dock inte på TV varje dag. Ungefär tre av fyra svenskar tittar någonting på TV en genomsnittlig dag. Det är bland TV-tittarna Sveriges Television bedömer utbudets förmåga att intressera många olika grupper i publiken och tillgodose olika önskemål. SVT1 och SVT2 har båda en räckviddsandel på mer än 50 procent. Tillsammans hade kanalerna en räckviddsandel på 82 procent under 1999.

Att uppnå en hög räckviddsandel är en kvittering på att Sveriges Television är angelägen för befolkningen oavsett ålder. Ung som gammal hittar något att titta på i någon av de båda kanalerna. Programutbudet vänder sig till såväl män som kvinnor. Olika intressen tillgodoses. Sedan 1990-talets början har räckviddsandelen för Sveriges Television minskat till följd av ökad konkurrens.

Räckviddsandelen har under perioden ökat för den yngsta åldersgruppen, men successivt minskat bland ungdomar. Under 1999 ökade räckviddsandelen kraftigt i alla åldersgrupper under 40 år. Kvinnor och män har räckviddsandelar på ungefär samma nivå, drygt 80 procent av TV-tittarna oavsett kön ser något på Sveriges Television varje dag.

Mellan 1996 och 1999 har räckviddsandelen t.o.m. ökat. Det är framförallt på veckosluten som Sveriges Television lyckats stärka sin ställning hos TV-publiken.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sedan 1996 har den andel av *TV-tittarna* som nås av Sveriges Televisions utbud en genomsnittlig dag ökat från 79 procent till 82 procent av TV-publiken. Sveriges Television har stärkt sin ställning bland barnen under de gångna åren. Vid periodens början valde två av tre barn i TV-publiken något från Sveriges Television medan motsvarande andel 1999 var tre av fyra barn i TV-publiken. Den minskande andelen unga TV-tittare som väljer att se något på Sveriges Television har tillika stoppats upp och under 1999 kan en ökning i räckviddsandelen med 7 procentenheter bland unga noteras. Även bland unga vuxna TV-tittare har Sveriges Televisions ställning stärkts. I den del av befolkningen som är 40 år och äldre har uppmätts en stabil räckviddsandel under perioden. Mer än åtta av tio TV-tittare i åldern 40-59 år ser på Sveriges Television en genomsnittlig dag och 95 procent av TV-tittare som är 60 år och äldre besöker Sveriges Television.

9.1.2 Tittartid

Befolkningen har i takt med att nya TV-kanaler introducerats på marknaden ökat sin tittartid. Under samma period har också den del av dygnet som TV-sändningar är tillgängliga ökat. Morgon-TV erbjuds nu året runt och lunchnyheter har introducerats. Sena kvällssändningar har blivit betydligt vanligare än för tio år sedan. Idag förefaller tittandet ha nått en stabil nivå. Det innebär att förändringar sker mellan kanalerna inom en i stort sett oförändrad totalnivå på i genomsnitt närmare 2,5 tittartimmar om dagen. Fluktuationer mellan åren förekommer, men förklaras i stor utsträckning av de stora, återkommande sportevenemangen.

Tittartiden varierar mellan olika veckodagar. Sveriges Televisions konkurrenskraft varierar över veckan. Under veckosluten ägnas televisionen relativt mycket tid och konkurrensen om tittartiden är hård. Lördagar har under flera år varit den dag då Sveriges Television haft svårast att erbjuda ett utbud som svarar mot tittarnas intresse. Sveriges Televisions lördagsutbud under 1999 har brutit detta mönster. Det yttrar sig i och för sig inte i ökad tittartid, men i en större nyfikenhet på vad kanalerna har att erbjuda.

Alla åldersgrupper har, i ett längre tidsperspektiv, minskat andelen tid som ägnas Sveriges Television till följd av ökat utbud från andra TV-företag. Bland personer som är 60 år och äldre har Sveriges Television en fortsatt intresserad publik. Denna grupp lägger 60 procent av sin tittartid på SVT1 och SVT2.

För tredje året i rad stärker också Sveriges Television sin ställning bland barnen. Svagast ur tittartidssynpunkt är Sveriges Television bland ungdomar 15-24 år. Bland de unga fortsatte tittartidsandelen att minska även under 1999. Den främsta orsaken till att de yngre i stor utsträckning föredrar andra kanaler än Sveriges Televisions är de andra kanalernas stora utbud av fiktion. Sveriges Television får bland de unga drygt en fjärdedel av tittartiden.

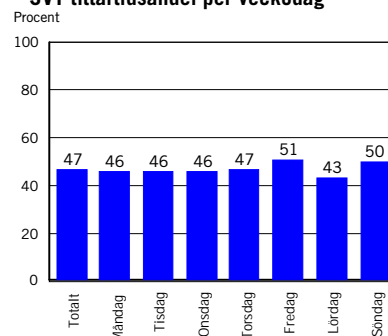
Män och kvinnor fördelar sin tittartid på samma sätt mellan Sveriges Television och övriga TV-kanaler.

Förändringarna under perioden 1996 - 1999

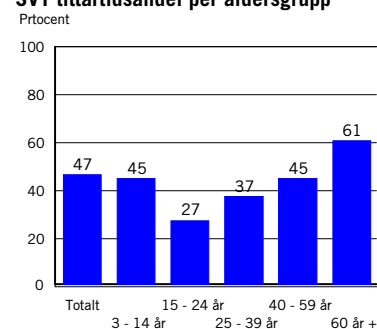
Tittartiden förhåller sig mycket stabil mellan 1996 och 1999. Variationen mellan de olika åren är 4 minuter. Genomsnittssvensken lägger drygt 2 timmar och tjuvminuter på sitt TV-tittande. Av dessa går närmare 70 minuter till Sveriges Televisions programutbud. Under perioden har olika veckodagar fått stärkt eller försvagad ställning, något som påverkas av såväl den egna som konkurrerande kanalers programutbud.

Barnen är den grupp som ökat sin tittartidsandel för Sveriges Television från 41 till 45 procent av all tittartid under perioden. Alla övriga åldersgrupper har minskat sin tittartidsandel för SVT1 och SVT2 med några procentenheter. Mest märks detta bland ungdomar som dragit ner 6 procentenheter på den tid som läggs på Sveriges Television. Redan 1996 var ungdomarna den grupp som la minst av sin tittartid på

Diagram 9.1.2 a
SVT tittartidsandel per veckodag

Diagram 9.1.2 b
SVT tittartidsandel per åldersgrupp

public service-företagets båda kanaler. Var tredje tittarminut bland de unga gick till Sveriges Television och två av tre minuter till konkurrenterna. År 1999 hade andelen av tittartiden bland de unga minskat till 27 procent av tittartiden.

9.1.3 Tittandet på kvällstid

Av tradition är kvällen den tid till vilken de flesta förlägger sitt tittande. Mellan klockan 18 och 23 finns mellan 1,5 och 3,5 miljoner TV-tittare framför sina apparater. På dagtid eller sen kvällstid handlar det i regel om mellan 150 000 och 350 000 tittare, en tiondel så många. Andra kanaler än Sveriges Television som vänder sig till den svenska publiken har kraftigt ökat sitt utbud genom sändningar under en större del av dygnet och det finns också publik vid i princip alla sändningstider över dygnet.

Sveriges Television har sändningar på dagtid men den största delen av nyproduktionen, nyhetsprogrammen undantagna, programläggs till 18.00 - 23.00. Eftermiddagstider och sena kvällstider används i stor utsträckning till servicerepriser. För publiken innebär det att närmare 75 procent av den tid man lägger på Sveriges Television läggs på de program som sänds efter klockan 18.

På kvällstid är också tittartidsrelationerna mellan Sveriges Television och övriga kanaler annorlunda än vid jämförelser som grundar sig på dygnet som helhet. Sveriges Television har under tidsintervallet 18.00 - 23.00 en högre andel av den samlade tittartiden en genomsnittlig dag än under dygnet som helhet. Mellan 1996 och 1998 låg nivån för Sveriges Television tittartidsandel på 54 procent. Under 1999 har andelen minskat med en procentenhet. I tid räknat betyder det att den genomsnittlige tittaren lägger ca 50 minuter på program från Sveriges Television under vad som brukar kallas "bästa sändningstid". Måndagar - som tidigare år varit en publikt stark dag på kvällstid - har försvagat sin ställning under 1999. Tittartidsandelen har minskat med fem procentenheter. Den svagare ställningen på lördagar syns också här, men en betydande stärkning på sex procentenheter kan noteras sedan 1996.

En jämförelse mellan de olika åldersgrupperna visar i princip samma mönster som bilden över tittartidsandelen under hela dygnet, men andelarna är exempelvis avsevärt högre bland barn - en skillnad med tio procentenheter.

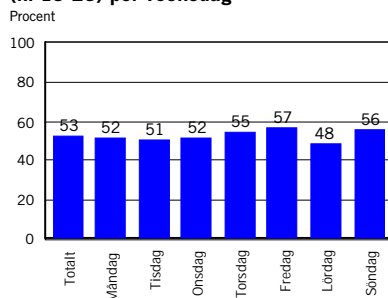
Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sedan 1996 har TV-publiken minskat sitt tittande på Sveriges Television på bästa sändningstid klockan 18.00 till 23.00 med 2 minuter till totalt 49 minuter. Samtidigt har det totala TV-tittandet minskat med lika mycket under perioden 1996 till 1999. Uttryckt i tittartidsandel innebär det en minskning av denna med två procentenheter, men sett över veckan läggs mer än hälften (53%) av tittartiden under dessa kvällstimmar på SVT1 och SVT2. Lördagarna uppvisar dock en relativt svagare ställning hos publiken. Mellan 1996 och 1999 har dock Sveriges Television hämtat igen tittandet även på lördagar. Från den tittartidsandel som uppmättes 1996, 42 procent, har en ökning skett med sex procentenheter. På kvällstid lägger de äldsta och de yngsta i publiken mer än hälften av sin tittartid på Sveriges Television (65% respektive 55%). Gentemot de yngsta, 3-14-åringarna, har Sveriges Television ställning t.o.m. stärkts från 50 procent till 55 procent. Bland ungdomar 15-24 år lades endast en tredjedel av tittartiden 1999 på SVT1 eller SVT2, en minskning från 1996 då motsvarande andel var 37 procent.

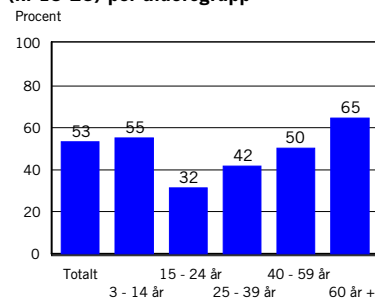
9.2 Publikens val bland samhällsprogrammen

Under ett år sänder Sveriges Television inom varje utbudskategori många olika titlar varje vecka. Har detta någon betydelse för publikens val? Om *samma* publik ser de flesta program inom ett programområde blir servicegraden mycket hög för just dem, men låg för befolkningen som helhet. Om *olika* grupper i publiken ser olika program eller väljer att utnyttja de olika sändningstiderna för ett program kan servicegraden sägas vara bredare eftersom fler nås av den aktuella programkategorin. Med

Diagram 9.1.3 a
SVT tittartidsandel under kvällstid
(kl 18-23) per veckodag

Diagram 9.1.3 b
SVT tittartidsandel under kvällstid
(kl 18-23) per åldersgrupp

samhällsprogrammen som exempel görs här ett försök att beskriva betydelsen av bredden och mångfalden i programutbudet.

Sveriges Televisions samhällsutbud omfattar många olika titlar. De titlar som förekommer i en tablå varierar mellan olika säsonger. Det förekommer också att två program varvas under en säsong med utgivning varannan vecka. Varje samhällsprogram servicerepriseras också minst en, ofta två gånger, inom en sjudagarsperiod. Sammantaget betyder det under högsäsong att publiken varje dag har tillgång till åtminstone något samhällsprogram vid någon tidpunkt i Sveriges Televisions kanaler. Men de program som erbjuds har inte bara olika sändningsbetingelser med avseende på sändningstidpunkt eller veckodag. Genom att tablå omfattar två kanaler kan också koordinationen varieras så att samhällsprogram i en kanal läggs emot olika programinnehåll i den andra SVT-kanalen. Programmen är också sinsemellan olika med avseende på form och infallsvinklar. Det förekommer både intervjuprogram, debatt och reportage. Produktionsorterna varierar likaså från Malmö i söder till Luleå i norr.

Sammantaget betyder detta att Sveriges Television erbjuder ett brett och varierat samhällsutbud i syfte att involvera så många TV-tittare som möjligt i samhällsdebatten. Publiken till de enskilda programmen ligger ofta på ca 5 procent av befolkningen. Men betyder det att intresset för samhällsprogram endast är begränsat till en mindre grupp? Om man studerar publikutfallet för enskilda program ser det ut som om intresset bland de unga för samhällsprogrammen i Sveriges Television är svagt. Den riktiga bilden av publikens förhållningssätt fås emellertid när man studerar hur många som utnyttjat något eller några av alla de programtillfällen som bjuds under en vecka. (Totalt finns det 15 möjligheter att se samhällsprogram.)

En analys avseende veckorna 41 - 50 hösten 1999 visar att totalt nio olika samhällsprogram sändes. Utrikesmagasinet *8 dagar*, *Bakom rubrikerna*, *Fittja Paradiso*, *Nattöppet*, *Speciellt* och *Summerat*, är program som sändes med en servicerepris under veckan medan *Norra Magasinet*, *Reportrarna* och *Striptease* sändes med två servicerepriser.

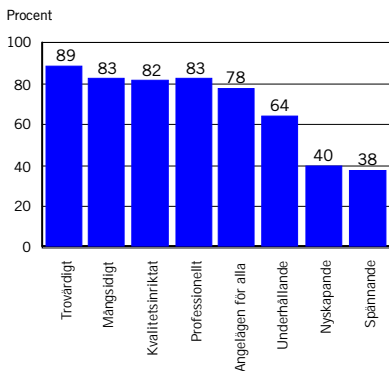
Genomsnittspubliken till huvudsändningen för vart och ett av de uppräknade programmen varierade mellan två och tio procent av befolkningen med variationer mellan veckor och enskilda programserier. De olika servicerepriserna samlade var och en små publik, men erbjöd i gengäld många olika tillfällen att se något av de nio programmen.

Analysen visar att närmare 30 procent av befolkningen såg *minst ett* samhällsprogram under en genomsnittsvecka. Tittardefinitionen är relativt sträng. För att räknas måste man ha sett minst en tredjedel av programmets sändningstid. Män och kvinnor tittade i samma utsträckning, men beroende på ålder varierade publikstorleken i ett veckoperspektiv. Personer över 60 år, som också är de som rent allmänt tittar mest på TV, hade i mycket stor utsträckning sett något av samhällsprogrammen. Drygt 55 procent av personer i eller i närheten av pensionsåldern såg minst ett av dessa program. Bland ungdomar, som i regel inte avsätter kraftiga spår i publikbilden till de enskilda programmen, var andelen som sett minst ett program under en vecka tio procent (tabell 9.2).

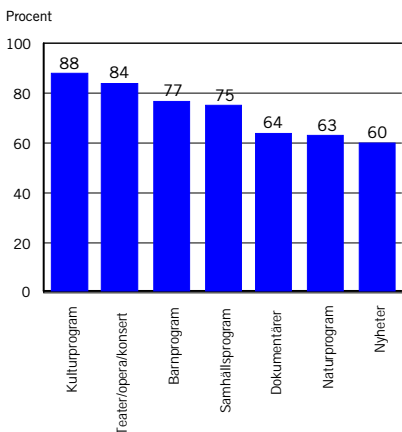
Slutsatsen är att den bredd och mångfald som erbjuds publiken genom de olika samhällsprogrammen också tas till vara. Nästan var tredje person i befolkningen valde ett av dessa program under en genomsnittlig vecka.

Små spår av unga tittare för enskilda samhällsprogram ger alltså inte en riktig bild av hur det samlade utbudet utnyttjas i ett veckoperspektiv. När veckan gått till ända har var tionde ung person tagit del av något i den samhällsdebatt som förs i Sveriges Television.

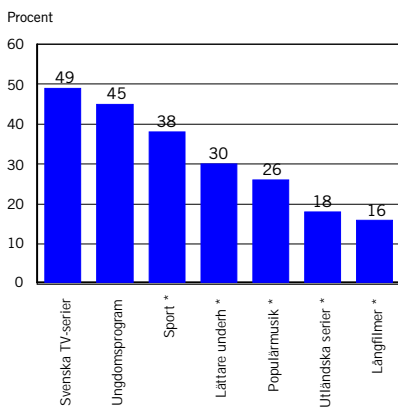
Diagram 9.3 a
Andel av befolkningen som instämmer i nedanstående uttryck om SVT

Diagram 9.3 b
Programområden där de flesta bedömare föredrar SVT

Programområden där de flesta bedömare föredrar andra kanaler än SVT

9.3 Publikens värderingar av Sveriges Televisions program

Sveriges Television ger återkommande utomstående undersökningsinstitut i uppdrag att genomföra utvärderingar bl.a. av publikens attityder till TV-programmen samt studier av hur publiken mer allmänt uppfattar utbudet i såväl Sveriges Television som andra TV-kanaler. Under åren 1996 till 1999 har uppdraget genomförts av Svenska Gallupinstitutet samt Mediamätning i Skandinavien, MMS. I sådana undersökningar återkommer egenskaper som mångsidigt, trovärdigt, professionellt och kvalitetsinriktat i topp i värderingen av Sveriges Televisions utbud. Däremot uppfattar flertalet i publiken inte i första hand Sveriges Televisions programutbud som spännande eller nyskapande.

I samtliga variabler som ingår i undersökningen kan en positiv utveckling konstateras mellan 1996 och 1999. Mellan 1998 och 1999 är utvecklingen fortfarande positiv vad beträffar TV-publikens bedömning av Sveriges Television som *trovärdig*. Andelen av TV-publiken som bedömer företaget som *nyskapande* eller *spännande* minskade. Däremot uppgav två av tre tittare att man fann Sveriges Televisions utbud *underhållande*.

I SOM-undersökningen (Samhälle, Opinion, Massmedia), som årligen genomförs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, ställs frågor till allmänheten om TV-utbudet och hur man värderar de olika TV-företagen. Sveriges Television profilerar sig i dessa undersökningar sedan sex år tillbaka som det främsta företaget inom flera programområden. Samtliga hör till public service-televisionens verkliga kärnområden såsom barnprogram, kulturprogram, förmedlade kulturupplevelser i form av teater, opera och konserter, dokumentärer, samhällsprogram, naturprogram och nyheter.

För det slags bedömningar som redovisas för hela befolkningen bör man hålla i minnet att alla människor inte har en åsikt om eller relation till alla slags program. Medan så gott som alla tillfrågade har en åsikt om nyhetsprogrammen har två av tre tillfrågade överhuvudtaget inte någon åsikt om exempelvis programtyperna teater, opera, konsert. Som komplement till svarsfördelningen i hela befolkningen redovisas därför i tabellen också svarsfördelningen bland dem som haft en åsikt och avgivit en bedömning. Programmen är rangordnade efter denna fördelning. Med tanke på att Sveriges Television har många olika program inom respektive område är det också troligt att bedömarna sett olika delar av utbudet och lagt dessa erfarenheter till grund för sin värdering.

Olika programområden kan, liksom de enskilda programmen, väcka stort intresse bland TV-publiken. SOM-undersökningen ger inget mått på detta, utan relaterar de olika TV-kanalerna till varandra. Intressant i det perspektivet är därför om någon annan kanal bedöms som bättre än Sveriges Television i någon av programkategorierna. I de fall detta förekommer har värdet i tabellen och diagrammet försetts med en asterisk.

Tidigare år har tretton programområden varit föremål för publikens bedömning. Fr.o.m. 1999 har man i undersökningen delat upp bedömningen av TV-serier på svenska och utländska. Av fjorton olika programområden bedöms SVT1 och SVT2 vara bäst inom nio områden. För fem programområden bedöms något annat svenskspråkigt TV-företag som bättre.

Sveriges Television har befest sin ställning som bästa kanal inom flera programområden sedan 1998. En stor attitydförändring märks i publikens värdering av naturprogrammen. Här har satsningen på en tydlig profilering av naturprogrammen, med den svenska naturen å ena sidan och wild life å den andra, givit resultat. Barnprogrammen har stärkt sin ställning, vilket också avspeglar sig i publikstatistiken. Också för samhällsprogram, dokumentärer, ungdomsprogram och lättare underhållning har ställningen stärkts. Nyhetsprogrammen behåller sitt starka fäste hos publiken genom att 55 procent av befolkningen väljer någon av Sveriges Televisions kanaler som

bäst på nyhetsförmedling. Även de svenska TV-serierna i Sveriges Television har en stark position hos publiken.

Även om Sveriges Televisions ställning beträffande ungdomsprogrammen är svagare än för andra programområden är ingen svensk TV-kanal starkare än SVT1 och SVT2 tillsammans.

Starka programområden för den publik som väljer att bedöma utbudet ifråga är kulturprogram och det programområde som samlar teater, opera och konsert. Närmare nio av tio bedömare anser att Sveriges Television är ledande när det gäller kulturprogram och mer än åtta av tio bedömare menar att det är i Sveriges Television man hittar bäst teater, opera och konsertprogram. De båda programområdena hör dock till dem där företaget fått en svagare ställning i hela befolkningen vilket måste tolkas som att färre personer bedömt dessa programområden 1999 jämfört med 1998.

De fem programområden där något annat svenskspråkigt TV-företag bedömts som bättre än Sveriges Television är lättare underhållning, sport, populärmusik, utländska TV-serier och långfilmer.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Sverige Television har sedan 1996 stärkt sin ställning vad gäller publikens värdering av viktiga egenskaper som trovärdighet, mångsidighet, kvalitetsinriktning och professionalitet.

Publiken värderar flera programområden fortsatt högt eller högre än 1996. Inte på något programområde har andelen som bedömer Sveriges Televisions kanaler som de bästa försvagats med mer än en eller två procentenheter. På programområdet ungdomsprogram har ställningen stärkts från 12 procent av befolkningen, som menade att Sveriges Television hade de bästa programmen 1996, till 18 procent som gör samma bedömning 1999.

Samarbete med Sveriges Radio och Utbildningsradion

Enligt Anslagsvillkoren 1998 punkt 20 skall Sveriges Television, i samarbete med de båda andra public serviceföretagen, utforma indikatorer på kvalitet som beskriver hur publiken upplever programmen. Vid två tillfällen har överläggningar skett och programföretagen har tagit del av varandras erfarenheter. Parterna är överens om att en total samordning av dessa kriterier skulle innebära stora problem med hänsyn till företagens olika verksamheter.

Diskussionerna har under 1999 koncentrerats på planeringen av en gemensam undersökning som syftar till att skaffa mer information om vanor och intressen inom de största invandrargrupperna i landet. Vissa resultat bland svensktalande invandrare har redan samlats in, men ännu inte analyserats. En undersökning på några av de största hemspråken planeras bli genomförd under år 2000.

9.4 Text-TV-utnyttjandet

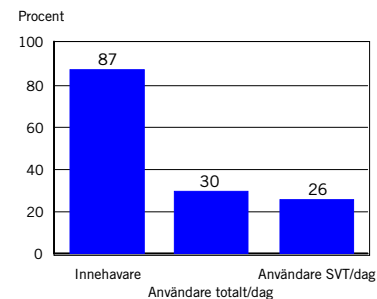
De allra flesta TV-innehavare har åtminstone en apparat med text-TV-funktion. Tillväxttakten för innehavet av TV med text-TV har ökat med tio procentenheter sedan 1996. Det betyder att närmare nio av tio personer idag har en TV-apparat med text-TV-funktion.

De allra flesta som använder text-TV-mediet en genomsnittlig dag använder sig också av Sveriges Televisions text-TV-sidor. Kanäljämförelser visar att Sveriges Television svarar för den text-TV-tjänst som utnyttjas mest.

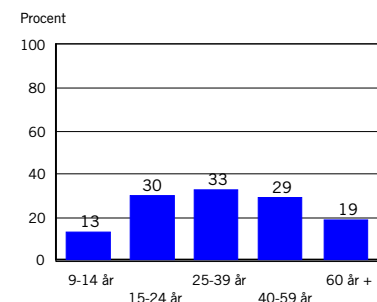
Under 1996 uppmättes att 23 procent av befolkningen mellan 9 och 99 år utnyttjade Sveriges Televisions text-TV en genomsnittlig dag. År 1999 har denna andel ökat till 26 procent. Liksom för TV-tittandet förläggs merparten av tittandet på text-TV till kvällstid (18.00 – 24.00). De sidor som oftast används förutom Löpsedeln är

Diagram 9.4

Andel av befolkningen som innehar och använder text-TV

Andel av befolkningen per åldersgrupp som använder SVT-Text

Inrikesnyheter, Sportnyheter, Utrikesnyheter och Dagens SVT-program. Den dagliga nivån för användningen av dessa sidor varierar mellan 15 och 19 procent av befolkningen mellan 9 och 99 år. I ett längre tidsperspektiv - en vecka - tillkommer bl.a. Nyhetsbakgrunder och Börssidor bland de mest sedda.

Den ökade text-TV-användningen ger genomslag i alla åldersgrupper. Störst är ökningen bland medelålders tittare där användningen ökat med sju procentenheter sedan 1996.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

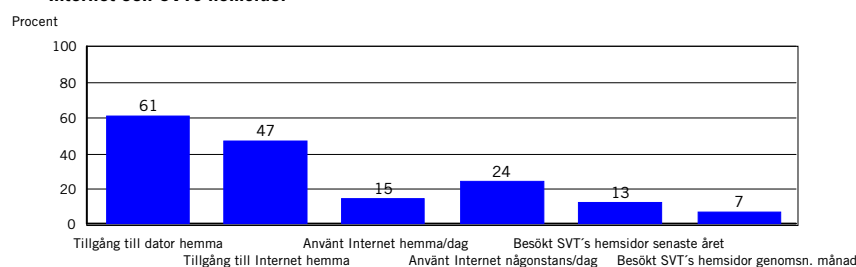
Den andel av befolkningen som kan ta emot text-TV-sändningar har ökat kraftigt sedan 1990 och ligger nu på 87 procent av TV-innehavarna. Användningen av text-TV har också ökat, men relativt mindre. År 1999 använde 30 procent av befolkningen text-TV och så gott som alla dessa utnyttjade Sveriges Televisions text-TV-sidor (26% av befolkningen). Det innebär att användningen av företagets text-TV-sidor ökat med tre procentenheter sedan 1996. Den största ökningen har registrerats bland personer 40 år och äldre medan barn mellan 3 och 14 år har minskat sin text-TV-användning sedan 1996. Under en vecka använder 47 procent av befolkningen Sveriges televisions text-TV-tjänster någon gång.. Det är två procentenheter fler än 1996.

9.5 Internet

Hem datorerna fortsätter att öka i de svenska hemmen, men innehavet växer inte lika raskt som tidigare. Detsamma kan sägas om Internetanslutning i hushållen. Hemmen har nu klart etablerat sig som den plats varifrån svenskarna kan ge sig ut på nätet (och gör det). I oktober 1999 hade nästan hälften av befolkningen tillgång till Internet, en ökning från 33 procent till 47 procent jämfört med oktober 1998. Fortfarande är det fler män än kvinnor som har Internet hemma, 52 resp 42 procent. Åldersmässigt är spridningen av Internettillgången ganska jämn upp till 60 års ålder, därefter faller den snabbt till en relativt låg nivå.

Diagram 9.5

Andel av befolkningen med tillgång till och användning av Internet och SVTs hemsidor

Att faktiskt ta vara på möjligheten att söka sig ut på nätet gör allt flera svenskar. I oktober 1999 gjorde 15 procent det hemifrån (11 % ett år tidigare), 10 procent från arbetsplatsen (7 %) och 4 procent i skolan (3 %). Siffrorna visar att hemmet är den dominerande platsen för Internetsökningar.

Det är männen som dominerar denna aktivitet, både totalt och i hemmiljö. Allra mest aktiva är ungdomar mellan 15-24 år (45 % gör det en genomsnittlig dag), tätt följda av folk i åldrarna 25-39 år, 41 procent. Den stora skillnaden mellan dessa två stora användargrupper av Internet är att ungdomarna surfar hemifrån och i något mindre grad från skolan, medan de något äldre gör det från arbetsplatsen nästan lika ofta som hemifrån.

Både vad gäller tillgång till Internet och användningen av nätet är det mycket stor skillnad mellan hög- och lågutbildade.

Sveriges Television är ett populärt mål på Internet. Det är både nyheter och programinformation som lockar. I oktober 1999 var det knappt 1 procent av befolkningen som sökte upp Sveriges Televisions hemsida en genomsnittlig dag, på en vecka ökade andelen till 3,5 procent. Enligt SIFO/Relevant Knowledge Internetpanel i november 1999 hade Sveriges Television 565 000 unika besökare under månaden på *svt.se*. Flest unika besökare hade *SVT Texts* sidor.

Trenden i Sverige bekräftas av utvecklingen i andra länder. Internet är ett stort och etablerat medium för stora delar av befolkningen. Användarna befinner sig i allt högre utsträckning i sina egna hem när de söker sig ut till olika hemsidor och portaler. Bland de mest uppsökta målen för Internetbesöken hör de etablerade massmedierna med sina kända och uppskattade varumärken. Det finns en mycket stark trend f.n. bland de stora massmedieföretagen att stärka sin position genom att utnyttja de naturliga synergieffekterna mellan den traditionella utgivningen och Internetpublicering.

Sveriges Television är ett väletablerat varumärke och ett massmedium med mycket hög trovärdighet. Det faktum att Internet och dess innehåll ännu är ojämnt spridd i den svenska befolkningen innebär både risker och fördelar för public service. Sveriges Television når genom TV-sändningarna i första hand en äldre befolkning. Men genom Internet kommer även yngre i kontakt med innehåll från Sveriges Television, något som visar sig i antalet besökare på programmets hemsidor på nätet. Den del av befolkningen som har god utbildning använder Internet mycket oftare än andra, något som ger förutsättningar att nå dem med kompletterande information från och om företaget.

9.6 Publikkontakt

Sveriges Television är ett öppet företag och strävar efter att svara upp mot publikens förväntningar inte bara i programutbudet utan även i deras kontakt med företaget. Förutom genom speciellt publikorienterade avdelningar hålls en omfattande direktkontakt med publiken genom programredaktioner, chefer, VD-kansli och medarbetare inom företaget. Med en telefonväxel bemannad dygnet runt kan den som önskar alltid få kontakt med någon i företaget.

Publikens frågor om programinnehåll, sändningstider, medverkande, tittarsiffror, musik i programmen etc. besvaras oftast av Programupplysningen inom Sveriges Television. Då denna inte är bemannad kan tittarna genom ett talsvarssystem dygnet runt få dagens TV-tablå uppläst och lämna synpunkter i en röstbrevlåda. På företagets webbplats, www.svt.se, erbjuds motsvarande tjänster.

Till Sveriges Televisions Informationsavdelning vänder sig tittarna med företagsövergripande frågor om organisation, innebörd av public service, digital-TV etc. Fördjupande samtal och specifika synpunkter hänvisas i många fall direkt till berörd chef eller redaktion.

Den del av publikkontakten som Programupplysningen har haft under 1999 ger följande genomsnitt per dag:

- Antal telefonsamtal: Vardagar 150-180, lördagar/söndagar 40-60
- Antal meddelanden i röstbrevlåda: 20-30
- Antal brev/fax: 5-15
- Antal e-brev: 30-50

Fördelningen är ganska jämn över de senaste åren med en reservation för telefonsamtalen som tenderar att minska något i antal. Internet blir istället allt vanligare i kontakten med tittarna. På Sveriges Televisions webbplats finns bland annat svaren på de vanligaste frågorna sammanställda. Där kan publiken även lämna önskemål om repriseringar av program och finna e-post-adresser till företagets programredaktioner och chefer. Publikens möjlighet att via e-post ta direkt kontakt med berörd person/redaktion utnyttjas allt mer.

Publikkontakten är tät för många av Sveriges Televisions avdelningar och ger på så sätt ett ömsesidigt utbyte. Mellan redaktion och tittare kan t.ex. programmets innehåll diskuteras, mellan tablåredaktionen och tittare ett programs sändningstid och mellan sändningsledning och tittare tekniska problem i mottagningen eller utsändningen av programmen.

Det senaste året har publiken i allt större utsträckning vänt sig till Sveriges Television med tekniska frågor. Dessa har ofta koppling till inköp av ny TV-utrustning och åskådliggör en viss osäkerhet hos konsumenter och radiohandlare beträffande den digitala tekniken och bredbildssändningar. Sveriges Television kan i detta avseende hjälpa till genom att beskriva företagets egna planer på området.

Publikens synpunkter på programmen framförda till Programupplysningen sammanställs och distribueras internt och tjänar som en inspirationskälla för Sveriges Televisions tablåläggning. En övervägande andel av de personer som hör av sig söker information av något slag. Övriga vill lämna synpunkter på programmen, positiva eller negativa. Tablåändringar, avbrutna sportsändningar o.dyl. är den vanligaste orsaken till klagomål från tittarna.

9.7 Teknisk kvalitet och tillgänglighet

- *SVT skall samtidigt sända två TV-program samt text-TV till hela landet. Att sända till hela landet innebär att minst 99,8% av den fast bosatta befolkningen skall kunna ta emot sändningarna. (2§ Sändningstillståndet)*
- *Den tekniska kvaliteten på sändningarna skall vara hög. Sändningarna skall ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. Verksamheten skall utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 1996. (5§ Sändningstillståndet)*

9.7.1 Kvalitet i sändningarna

Publiken förväntar sig att de TV-program de vill se sänds på utlovade klockslag, utan störningar i bild eller ljud, och med textning när det så skall vara. Det är alltså en viktig kvalitet att den planerade programläggningen kan genomföras i sändning utan för många ändringar, förseningar, tekniska brister eller avbrott.

Sedan 1998 har avvikelser från sändningsplanerna noterats på ett mer systematiskt sätt. Förändringar i organisation och rutiner har gjorts för att säkra hanteringen av sändningsband och förbättra information och tidshållning. Ett nytt rapportsystem har införts.

Få svåra störningar inträffade under 1999. Totala avbrott är mycket sällsynta och beror då oftast på svårkontrollerbara yttre faktorer. Efter incidenter med elavbrott har en översyn av reservkraftsförsörjning gjort att ytterligare felrisker har eliminerats. Inträffade avbrott i ordinarie elkraft inom Sveriges Television har däreför endast i sällsynta fall givit bildstörningar i pågående sändningar.

Av de mer än 20 000 TV-program, motsvarande närmare 10 000 programtimmar, som sänds under 1999 har endast ett fåtal drabbats av problem i samband med utsändningen.

Försenad programstart har skett endast vid 23 tillfällen. Akuta tablåändringar har registrerats vid 14 tillfällen varav två på bästa sändningstid. I några fall har tablåändringen orsakats av nyhetsläget i världen. Vid nio tillfällen har tablåerna ändrats

beroende på att extrasändningar satts in. Med ett undantag är det nyhetsläget som påkallat extrasändningar.

Små förskjutningar i tablån kan också uppstå då program är för korta eller för långa. Vid 68 tillfällen under året stämde inte den förannonserade programlängden med den faktiska. Ofta finns marginal i programskarvarna för att kompensera detta.

Vid 24 tillfällen har sändningsavbrott förekommit. Textningen har helt eller delvis uteblivit vid totalt 88 tillfällen. Såväl översättningstexter som text-TV-textning har drabbats.

9.7.2 Kvalitet i mottagningsförhållandena

Genom årliga undersökningar som görs för att skatta den potentiella TV-publiken får TV-branschen en gemensam statistik över hur många tittare som kan se de olika TV-kanalerna. Undersökningarna grundar sig fr.o.m. 1998 på intervjuer med ca 16 000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta av hushållen besöks hemma för en kontroll av mottagningsförhållandena.

Undersökningen fungerar därför indirekt också som en återkommande kontroll av att TV-hushållen verkligen kan ta emot Sveriges Televisions båda kanaler utan problem. Vid samtliga mättillfällen sedan 1996 har andelen hushåll, som kan se Sveriges Television problemfritt, redovisats vara nära nog 100 procent.

För en mindre del av de svenska hushållen är mottagningsförhållandena dock sådana att en fullgod bildkvalitet inte kan erhållas med normal antennutrustning. Den andel av befolkningen som är berörd kan räknas i delar av procent. Exakt storlek på denna grupp kan dock inte skattas från statistiska undersökningar utan en bedömning görs utifrån geografiska faktorer och befolkningsstatistiken.

Enligt sändningstillståndet skall Sveriges Televisions sändningar kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen.

Emellertid kan kvaliteten på mottagningsförhållandena för den enskilde tittaren variera inom ett och samma område. Inte sällan beror detta på antennenläggningar eller kabelsystem inom bostadsområden eller enskilda fastigheter. En över sändarna i Teracom's nät distribuerad signal av god kvalitet är således inte en garanti för att mottagningsförhållandena i de enskilda hushållen blir de optimala.

Ca 40 procent av befolkningen tar emot TV, inkl. SVT1 och SVT2, via kabelnät. Den tekniska tillgängligheten till Sveriges Televisions kanaler samt signalens kvalitet i kabelnäten kan företaget inte påverka. Kontakter från publiken visar att sändningsavbrotten kan vara betydande i en del fall. Kritik förekommer också av den tekniska kvaliteten.

Den tekniska kvaliteten och tillgängligheten i sändningarna i marknätet regleras i avtal mellan Sveriges Television och Teracom som äger och driver nätet. Utfallet motsvarar uppsatta krav.

För att öka tillgängligheten för den lilla grupp hushåll som har bristfälliga eller inga mottagningsmöjligheter alls sänds SVT1 och SVT2 (liksom även SVT24) sedan mars 1999 över satellit. Sändningarna sker digitalt över satellitpositionen 5° öst (Nordiska Satellit Aktieföretaget, Sirius-satelliten). Sveriges Televisions kanaler ingår i det grundutbud som operatören Canal Digital erbjuder. Vid utgången av 1999 var antalet hushåll som tog emot SVT1, SVT2 och SVT24 från satellit ca 60 000. Flera av dessa har valt mottagning från satellit, även om fullgod mottagning av analoga marksändningar av SVT1 och SVT2 är möjlig. Skälet torde vara bättre bildkvalitet samt tillgång till ett totalt sett större utbud av kanaler.

10. EKONOMI

Sveriges Television ska kontinuerligt öka sin effektivitet och produktivitet så att de använda resurserna inom alla program- och utvecklingsområden utnyttjas på ett sätt som optimalt förenar effektivitet och kvalitet.

10 Ekonomi

- *SVT skall inom tillgänglig ekonomisk ram göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla målen för verksamheten. Verksamheten skall bedrivas rationellt. Utvecklingen av verksamheten skall bl.a. syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet. (Anslagsvillkoren 1999 punkt 1)*

10.1 Sveriges Televisions ekonomi

Sveriges Televisions verksamhet finansieras till övervägande del med TV-avgiftsmedel. Grundläggande villkor för Sveriges Televisions ekonomi är de anslagsvillkor som regeringen årligen fastställer i anslutning till riksdagens beslut om nivån för medelstildelningen.

Radiotjänst i Kiruna AB (Radiotjänst) har statens uppdrag att ombesörja uppbörd och kontroll av TV-avgifter samt ansvara för förvaltningen av den s.k. rundradiorörelsen. Avgiftsskyldigheten för innehav av TV-mottagare regleras i lag om TV-avgift (SFS 1989:41 senaste ändrad 1998:1711). TV-avgiften fastställs årligen av riksdagen och uppgick 1999 till 1 608 kronor per år.

De insamlade avgiftsmedlen placerar Radiotjänst på rundradiokontot hos Riksgäldskontoret. Rundradiokontots medel finansierar förutom Sveriges Televisions verksamhet även Sveriges Radios och Utbildningsradions verksamheter. Även delar av Granskningsnämnden för radio och TV finansieras med medel från rundradiokontot.

Medelstildelningen till public service-företagen justeras årligen, utöver de av riksdagen beslutade ökningarna eller minskningarna, enligt ett särskilt index, radio- och TV-index. Justeringar utgör kompensation för kostnadsökningar. Beräkningen av radio- och TV-indexet svarar SCB för enligt uppdrag av regeringen. Det beräknas på grundval av konsumentprisindex och lönestatistik.

En utförlig beskrivning av Sveriges Televisions ekonomi återfinns i årsredovisningen för 1999.

10.1.1 Verksamhetens intäkter

Sveriges Television äger tillsammans med Sveriges Radio och Utbildningsradion dotterbolagen Radiotjänst i Kiruna AB och Sveriges Radio Förvaltnings AB. Dessa dotterbolag finansieras gemensamt av public service-företagen med avgiftsmedel.

De avgiftsmedel som redovisas i tabell 10.1.1 inkluderar de medel som Sveriges Television bidrar med för finansiering av dotterbolagen. Beloppet uppgick 1999 till 226 miljoner kronor.

Vid omräkningen till 1999 års prisnivå har radio- och TV-index använts.

Tabell 10.1.1
Verksamhetens intäkter

År	1999		1998		1996		Förändring 1996-1999		Förändring 1998-1999	
Mkr, 1999 års prisnivå										
Avgiftsmedel, brutto	3433,5	92%	3 353,7	93%	3 477,1	94%	-43,6	-1%	79,8	2%
Övriga intäkter	308,4	8%	260,6	7%	236,6	6%	71,8	30%	47,8	18%
Summa intäkter	3 741,9	100%	3 614,3	100%	3 713,7	100%	28,2	1%	127,6	4%
Skuldförda avgiftsmedel*	83,8		179,2		191,3					
Summa disponibla medel	3 825,7		3 793,5		3 905,0					

Anm. En specifikation av avgiftsmedlen framgår i årsredovisningen för 1999 (Not 1).

Riksdagens besparingsbeslut för perioden 1995-1998 har inneburit en minskad medelstillsättning på knappt 300 miljoner kronor i 1999 års priser. För perioden 1996-1998 har besparingen inneburit en minskad tillsättning på ca 225 miljoner kronor (prisläge 1999).

Under åren 1997, 1998 och 1999 har företaget tillförts särskilda medel för digitala satsningar. 1998 erhöll företaget även en stadigvarande höjning av medelstillsättningen för särskilt kvalificerad programproduktion. Dessa tillskott ingår i summa Avgiftsmedel i tabell 10.1.1. Effekterna av riksdagens besparingsbeslut redovisas därmed netto.

10.1.2 Verksamhetens kostnader

Kostnadsstruktur

Produktionskostnader, fördelade, är de kostnader som har en direkt koppling till programverksamheten.

Följande kostnader ingår i begreppet;

- De sju programproducerande enheternas totala kostnader inklusive overhead
- Sändningsenhetens kostnader, inklusive overhead, för den egna programproduktionen, inköp av visningsrätter samt repriser
- Kostnaderna för de för företaget gemensamma stödfunktionerna programtextning, översättning, förhandling och TV-arkivet
- Ersättningar till rättighetsorganisationerna STIM, NCB, SAMI samt IFPI

Samtliga kostnader har fördelats på programproduktionen.

Produktionskostnader, ej fördelade, utgörs i huvudsak av kostnader för kontributionen dvs. överföring av program mellan olika produktionsställen och sändningsorten. Kostnaden är i sin nuvarande form ej möjlig att bryta ner på programverksamheten. I diagram 10.1.2 redovisas de båda produktionskostnadstyperna gemensamt. En mer detaljerad kostnadsnedbrytning finns i tabell 10.1.2.

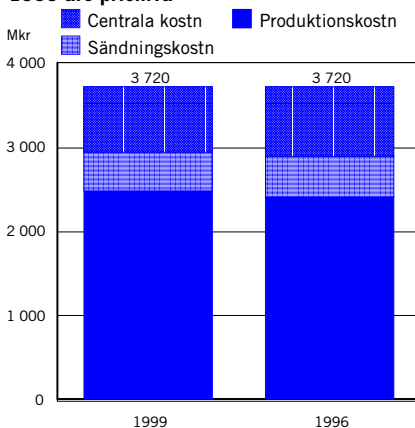
Sändningskostnaderna utgörs dels av de distributionstjänster som Sveriges Television köper av Teracom och NSAB, dels interna kostnader för programavvecklingen.

De centrala kostnaderna utgörs av kostnaderna för centrala staber och enheter samt Sveriges Televisions andel av finansieringen av Radiotjänst och SR Förvaltnings AB. Vidare ingår företagets fasta bidrag till Svenska Filminstitutet enligt 1993 års filmavtal med ca 18 miljoner kronor (1999 års prisläge). Som centrala kostnader redovisas även tillfälliga åtaganden som ej har direkt anknytning till programverksamheten och kostnaderna för den digitala verksamheten, samt kostnader av mer finansiell karaktär. Dessa kan variera kraftigt mellan åren.

Sveriges Televisions kostnader för distribution och kontribution minskade under perioden 1996-1999 till följd av att avtal med Teracom omförhandlades med hänsyn till nyssnämnda besparingsbeslut av riksdagen. Kostnaderna ökade något under 1999. Ökningen av kontributionskostnaderna hänger främst samman med tillkomsten av SVT24 och programverksamheten i samband med millennieskiftet. Distributionskostnadsökningen beror på en eftersläpning i indexomräkningen och är alltså ej reell. Distributionskostnader för digitala sändningar i det digitala marknätet har inte belastat företaget under 1999.

Nivån på de centrala kostnaderna sjönk 1997 men steg igen 1998. 1996 uppstod en kostnadstopp till följd av att tillfälliga kostnader för avgångsvederlag och avtalspensioner uppkom genom minskningen av antalet tillsvidareanställda. Detta var i sin tur en följd av riksdagens besparingsbeslut. Ökningen från 1997 till 1998 beror bl.a. på att Sveriges Television 1998 hade betydande kostnader för förberedelserna av de nya digitala kanalerna. Minskningen mellan 1998 och 1999 återspeglar nettoeffekten av

Diagram 10.1.2
Verksamhetens kostnader
1999 års prisläge

en kostnadsökning för den digitala verksamheten samtidigt som kostnaderna för avgångsvederlag och avtalspensioner minskade (tabell 10.1.2).

10.2 Kostnader för programverksamheten fördelade på typ av programproduktion

Med programproduktion förstås i den ekonomiska redovisning som lämnas här kostnader som uppkommer för program som producerats internt eller på annat sätt förvärvat för visning. I kostnaderna under året ingår kostnader för ren egenproduktion, kostnader för utläggningar och samproduktioner, kostnader för visningsrätter för program som visas under året, samt kostnader för reprisering av program. I de senare kostnaderna ingår t.ex. särskild bearbetning (textning), och reprisersättningar till medverkande. Se i övrigt kapitel 14 Definitioner.

Prestationer

Med prestation förstås i det följande det antal programtimmar som under året dragit kostnader i produktion enligt nyss nämnda avgränsning. Det innebär för egenproduktion, samproduktioner och utläggningar att programmen (programtimmarna) ej behöver ha sänts under året ifråga. Så kan vara fallet med t.ex. fiktion, vissa faktagenrer och dokumentärer.

I uppgifterna om producerade programtimmar ingår all egenproduktion i distrikten, dvs. alla regionala nyhetsprogramtimmar har räknats in. För att ge en korrekt bild av vilka prestationerna är i relation till förbrukade medel är denna redovisningsprincip nödvändig. Den skiljer sig dock från det sätt att redovisa utbudet som tillämpats i de föregående kapitlen.

De redogörelser som lämnas för programverksamheten i kapitel 5-8 beskriver alltså vad som sänts. Sveriges Television tillämpar dock inte kostnadsföring av program i samband med sändning. Kostnadsföring sker när produktionen sker. Produktion och sändning sammanfaller för stora delar av programverksamheten under ett år, t.ex. är så fallet när det gäller nyheter. För andra programområden, som t.ex. egenproducerad och samproducerad fiktion, uppstår ofta ett tidsmässigt glapp. Sett över tiden har dock detta ingen betydelse för beskrivningen av företagets verksamhet i termer av sänd och producerad tid. Redovisningen av producerad tid hänförs till de program som producerats och sänts (eller avses sändas senare, t.ex. fiktion) i Sveriges Televisions analoga kanaler SVT1 och SVT2.

Med den innebörd programproduktionen har i denna redovisning, så producerade Sveriges Television under 1999 ca 10 500 timmar, vilket är en minskning med två procent eller 200 timmar jämfört med 1998 (tabell 10.2 a). Minskningen hänförs nästan helt till volymen inköpta visningsrätter. Under 1998 var denna nivå väsentligt högre än under 1999 till följd av de omfattande sändningarna från *OS i Nagano* och *VM i fotboll*. Motsvarande sportevenemang förekom inte under 1999.

Drygt 400 timmar från den digitala kanalen SVT24 vidareändades analogt i SVT1 och SVT2 under 1999. Några av de regionala digitala kanalerna sände på motsvarande sätt delar av sitt utbud analogt i SVT2 (knappt 200 timmar). Dessa timmar redovisas inte som producerade timmar i den här redovisningen, eftersom timmarna prestationsmässigt i Sveriges Televisions redovisning hänförs till den digitala verksamheten.

Repriseringen av både egenproduktion och inköpta visningsrätter ökade något mellan 1998 och 1999. Förskjutningen mellan produktionstyperna kan delvis förklaras med att de dyrare inköpen ersatts av repriser till lägre pris.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Antalet producerade timmar enligt nyssnämnda definition har under perioden 1996-1999 ökat 8 procent. Egenproduktionen har ökat något. Enskilt största ökningen

Diagram 10.2 a
Prestationer per produktionstyp

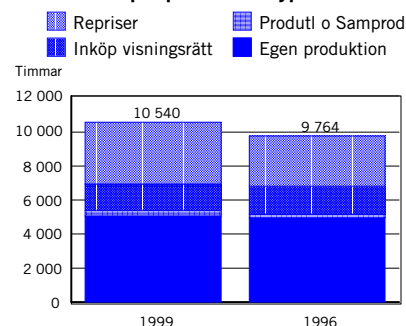
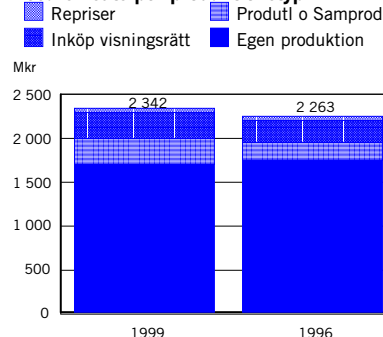

Diagram 10.2 b
Resursinsats per produktionstyp

svarar represseringen för. Under perioden har represseringen av egenproduktion, främst faktaprogram, ökat under eftermiddagstid (vardagar). Ökningen motiverades av en tablåomläggning som en följd av lunchnyheternas start hösten 1997 och behovet av fortsatt kontinuerliga sändningar under eftermiddagstid. Samtidigt försvann vissa egenproducerade program.

Resursinsatser

Resursinsatsen är de kostnader Sveriges Television haft för att uppnå prestationen. Dessa kostnader utgörs av de fördelade produktionskostnaderna.

Mellan 1998 och 1999 skedde betydande förskjutningar av resursinsatserna i de olika produktionstyperna. Insatsen i produktionsutläggningar och samproduktioner ökade med 62 procent. Samtidigt minskade antalet producerade timmar med 10 procent. Orsaken är en medveten satsning på dyrare dramaproduktioner och ökad dokumentärfilmproduktion.

Förskjutningen programmässigt i utläggningar och samproduktioner har lett till ökad timkostnad inom dessa produktionstyper. Drama- och dokumentärproduktion ger relativt lite programtid jämfört med t.ex. enklare underhållning.

Timkostnaden för samproduktioner och utläggningar beror också på vilken nivå Sveriges Television varit med och finansierat enskilda produktioner. Förändringar i resursinsats och antalet resulterande timmar avspeglar även hur samarbetsavtal kunnat utformas vid olika tillfällen. Enstaka särskilt kostsamma produktioner åstadkommer också stora skillnader mellan åren.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

Resursinsatsen i egenproduktion har ökat något under perioden. Resursinsatserna för utläggningar, samproduktioner och visningsrätter har ökat kraftigt utan motsvarande volymökning i producerad tid. Detta till följd av ambitiösare och kostsammare extern produktion samt kraftigt ökade kostnader för visningsrätter (tabell 10,2. b)

Produktivitet

Med begreppet produktivitet avses förhållandet mellan producerad tid och resursinsats. Produktivitetsmättet visar alltså hur mycket tid Sveriges Television får ut av varje nedlagd krona i produktionen.

Att redovisa mått på produktivetsförändringar innebär inte att företaget finner ett sådant mått användningsfritt. Produktivitet uttryckt som prestation i förhållande till ekonomisk resursinsats lämpar sig som mått i homogen produktion som i liten utsträckning förändras över tiden. Det gäller också om måttet återspeglar prestation i förhållande till personella resursinsatser. TV-programverksamhet uppfyller inte de angivna förutsättningarna. Produktionen eller utbudet spänner över många olika typer av program med vitt skilda kostnadsnivåer för produktion och förvärv. Sammansättningen av program i utbudet förändras över tiden. Skälet kan vara skeenden i omgivningen som företaget inte råar över men måste hantera i verksamheten; valrörelser, stora idrottsevenemang, dramatiska händelseförlopp som måste bevakas. Det kan också vara fråga om medvetna förskjutningar i den egna produktionen och utbudet med t.ex. en större andel kostsammare fiktionsprogram med färre producerade timmar som följd istället för enklare programformer.

Produktivitetsmättet återspeglar därför endast i ringa grad om verksamheten bedrivs på ett rationellare eller effektivare sätt jämfört med tidigare år eller omvänt. Förändringarna beskriver istället i högre grad förskjutningar i programverksamheten av det slag som redovisats samt andra förhållanden, som t.ex. andelen förstasändningar respektive reprisar i utbudet eller sammansättningen av reprisutbudet. I de anslagsvillkor regeringen fastställt för Sveriges Television anges att företaget ska redovisa bl. a. resursförbrukningen för olika programkategorier. Sveriges Television har valt att göra denna redovisning uppdelad på de fyra olika produktionsformerna. Beskrivningen av hur resursinsatserna och prestationerna inom dessa fyra kategorier

utvecklas återspeglar enligt företaget på ett ändamålsenligt sätt förändringar som tillmätts stor betydelse i de villkor som statsmakterna angivit för företaget. I första hand gäller det samarbetet med utomstående i forma av utläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter.

En ekonomisk redovisning som bygger på traditionellt använda programkategorier eller de fokusområden Sveriges Television formulerat skulle enligt företaget ha ett begränsat informations- och förklaringsvärde. Förändringar i resursinsatserna skulle i en del fall i betydande grad återspegla de förskjutningar i programinriktningen med kostnadskonsekvenser som följd och inte återspegla vad som skulle kunna tolkas som en ekonomisk prioritering av olika programkategorier eller fokusområden. Inom vissa programområden skulle en detaljerad ekonomisk redovisning tillsammans med utbudsstatistik ge underlag för att externt göra ingående beräkningar av kostnadsnivån för olika verksamheter. Detta skulle enligt Sveriges Television inte vara rimligt av konkurrensskäl. Vid en fördelning av programkategorier på olika produktionsformer med uppgifter om prestation och insatser skulle det kunna vara möjligt att beräkna prisnivån i Sveriges Televisions samproduktioner och utläggningar.

Den redovisning som Sveriges Television lämnar är alltså resultatet av de avvägningar mellan olika intressen som kan göras och där ansvaret för hur redovisningen sker slutligt ankommer på företaget att göra. Formerna för att följa upp Sveriges Televisions verksamhet är en av de frågor som ska studeras av utredningen om en radio och TV i allmänhetens tjänst. Sveriges Television avser att till utredningen närmare redovisa sina erfarenheter av och synpunkter på de principer som gällt under de tre år företaget haft att lämna en s.k. public service-uppföljning.

Sveriges Television använder mot bakgrund av vad som redovisats f.n. inte produktivetsmått för styrningen av verksamheten. Trots det begränsade förklaringsvärdet och att produktivetsmått inte används operativt redovisas dock sådana i public service-uppföljningen. Enligt Sveriges Televisions mening bör dock de redovisade förändringarna inte tas som intäkt för andra slutsatser än de kommentarer rörande förändringar i programverksamheten som lämnas.

Förändringar under perioden 1996 - 1999

För att åskådliggöra produktivetsförändringarna under perioden på ett enkelt sätt uttrycks dessa i form av ett index där basåret 1996 satts till 100.

Tabell 10.2 d
Indexerad produktivitet

År	1999	1998	1996
Totalt	104	107	100
Egenproduktion	106	103	100
Produktl o Samprod	61	110	100
Inköp visningsrätt	88	91	100
Repriser	144	137	100

Företagets totala produktivitet har ökat sedan 1996, men mellan 1998 och 1999 har en viss återgång skett.

Produktiviteten för den *egna produktionen* har ökat i förhållande till basåret (1996). Ökningen under perioden 1996-1999 beror till övervägande del på att den ökade nyhetsverksamheten har genomförts till en genomsnittligt sett låg timkostnad.

Variationerna i produktivitet avseende *produktionsutläggningar* och *samproduktioner* återspeglar programinriktning och företagets finansieringsmedverkan. Årets stora produktivetsminskning beror på satsningarna på dyr drama- och dokumentärproduktion under 1999.

Trots att kostnaderna för dyra sportförvärv minskar kraftigt mellan 1998 och 1999 försämras produktiviteten för *inköpta visningsrätter*. Detta är en effekt av de ständigt stigande priserna för inköpta visningsrätter. Företagets lager av relativt sett billiga visningsrätter börjar ta slut och i stället sänds fler nya och dyrare program.

En kraftig ökning av antalet *reprises* har skett under perioden 1996-1999. En stor del av repriserna avser egenproducerade program med låga eller obefintliga reprisningskostnader vilket innebär lägre timpris, dvs. bättre produktivitet.

10.3 Programproduktionen fördelad på programkategorier

Fr.o.m. årets public service-uppföljning utökas den ekonomiska redovisningen av Sveriges Televisions produktionsinsatser till att även omfatta fördelning av prestationer på programkategorier. En redovisning av hur insatser fördelar sig på programkategorier och produktionsformer sker inte med hänvisning till de skäl som anförts i det föregående (avsnitt 10.2).

Jämförelser med tidigare år görs ej utan redovisningen inriktas på att beskriva fördelningen av producerad tid under 1999 (se tabell 10.3).

Tabell 10.3
Prestationer per programkategori och produktionstyp

År 1999	Egenprod		Prod.utlägg		Samprod		Inköpt visn.rätt		Reprises		Summa	
Producerade timmar												
Fakta	1 012	20%	54	49%	66	43%	393	25%	1 711	48%	3 236	31%
Nyheter	3 209	63%									3 209	30%
Fiktion/Långfilm	112	2%	18	16%	75	49%	772	49%	1 282	36%	2 259	21%
Musik	88	2%	1	1%	3	2%	112	7%	159	4%	363	3%
Nöje	267	5%	37	34%	9	6%	61	4%	348	10%	722	7%
Sport	161	3%					220	14%	61	2%	442	4%
Hallå, trailer m.m.	275	5%					3	0%	31	1%	309	3%
Summa	5 124	100%	110	100%	153	100%	1 561	100%	3 592	100%	10 540	100%

Egenproduktionen utgörs till ca 80 procent av nyheter och fakta. Utläggningar och samproduktioner domineras i huvudsak av drama- dokumentär- samt nöjesproduktion.

10.4 Programproduktion för funktions hinderade

- *I fråga om program om och för funktionshinderade ..... får SVT, SR och UR sina emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 1999, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996” . (Anslagsvillkoren 1999 punkt 9)*

Sveriges Televisions särskilda insatser för att göra utbudet tillgängligt för hörselhandikappade utförs av flera programredaktioner. Den resursmässigt största insatsen görs av Sändningsenhetens avdelning för Programtextning. Den svarar för textningen av svenska program i form av både dold och öppen text-TV-textning.

Tabell 10.4
Redaktioner för funktionshinderade - kostnader

År	1999	1998	1996	Förändring 1996-1999	Förändring 1998-1999
Mkr, 1999 års prisnivå					
Programtextning	13,3	12,0	11,0	2,3	1,3
Nyhetsstecken - redaktion för teckenspråk	4,2	3,7	1,9	2,3	0,5
Summa	17,5	15,7	13,0	4,5	1,8

De ökade kostnaderna för programtextning mellan 1998 och 1999 beror dels på att avtalet för frilanstextning inneburit ökade kostnader, dels på helårseffekt av textningen av Aktuellts 18-sändning. Driftsättandet av ett nytt undertextsystem under 1999 har vidare inneburit engångskostnader för bl.a. utbildning.

Ökningen av resurser under 1998 avseende *Nyhetsstecken* är till stor del ett resultat av att den interna redovisningen för detta år även innehåller utnyttjande av personal från SVT Faluns nyhetsredaktion. I kostnaderna ingår även del av overheadkostnaderna för Region Mellansverige där redaktionen organisatoriskt är placerad. Dessa två förändringar svarar tillsammans för ca 80 procent av den ökade kostnaden under 1998. Ökningen 1999 beror på EU-valet och är således en tillfällig ökning.

10.5 Programproduktion på minoritetsspråk

- *I fråga om ..... verksamhet på invandrar- och minoritetsspråk får SVT, SR och UR sins emellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 1999, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996". (Anslagsvillkoren 1999 punkt 9)*

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har träffat överenskommelse gällande inriktningen av programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. Sveriges Television har koncentrerat sin verksamhet till sändningarna på finska och samiska. Fr.o.m. 1999 sänder Sveriges Television även program på tornedalsfinska.

Tabell 10.5

Minoritetsspråksredaktioner

År	1999	1998	1996	Förändring 1996-1999	Förändring 1998-1999
Mkr. 1999 års prisnivå					
Finska redaktionen	15,2	15,2	13,2	2,0	0,0
Samisk produktionsgrupp	3,0	3,0 *	3,1	-0,1	0,0
Tornedalsfinska	0,8	0,0	0,0	0,8	0,8
Summa	19,0	18,2	16,3	2,7	0,8

* Anm. Beloppet korrigerat jämfört med Public Service-uppföljningen 1998 till följd av en kostnadsomföring.

I kostnaderna ingår del av overheadkostnaderna för enheten Nyheter och Sport (finska redaktionen) samt Region Nord (samiska produktionsgruppen).

I finska redaktionens kostnader ingår overhead för enheten Nyheter och Sport under hela perioden. För den samiska produktionsgruppen har det först fr.o.m. 1998 varit möjligt att inkludera overheadkostnader för Region Nord.

Den ökade resursinsatsen avseende den finska redaktionen beror bl.a. på att kostnaderna för de inköpta finska barnprogrammen ökat kraftigt.

Med hänvisning till vad som ovan redovisats beträffande overheadkostnader för den samiska redaktionen har resursinsatsen reellt minskat mellan 1997 och 1998. Orsaken till detta är att engångsvis satsning gjordes i samband med Sametingsvalet 1997.

11 Digital-TV

Sedan årsskiftet 1998-1999 sänds SVT1 och SVT2 via det digitala marksändningsnätet i de fem områden där de digitala sändningarna inlets. Genom en komplettering av programkontrollerna hos Sveriges Television kan dessa automatiskt hantera utsändningarna för såväl de analoga som de digitala. De digitala sändningarna tillhandahålls även i bredbildsformat för de hushåll som valt att skaffa sådan mottagarutrustning i den mån programmen producerats i detta nya bildformat. En ökande andel av programmen produceras eller förvärvas för sändning i bredbildsformatet.

Den nya nyhetskanalen, SVT24, startade sina sändningar den 15 mars 1999. Verksamheten inom SVT24 bygger på en helt ny generation av digital teknik och förändrade metoder för produktion och utsändning av nyheter.

Sedan den 1 april 1999 sänds SVT1, SVT2 och SVT24 även via satellit. Sveriges Television har tecknat avtal med Nordiska Satellitaktiebolaget, NSAB, om satellitkapacitet och med Canal Digital om kundhanteringen. Genom de digitala satellitsändningarna erbjuds hushåll med dåliga mottagningsförhållanden ett efterlängtat alternativ till de analoga marksändningarna.

SVT24 distribueras med stöd av must carry-reglerna även digitalt i de kabel-TV-nät (under 1999 Telia) som utnyttjar digital teknik. Sveriges Television medger inte analog vidaresändning av SVT24 i kabelnät.

Ca 100 000 hushåll i landet hade vid slutet av år 1999 skaffat utrustning för att ta emot de digitala sändningarna från Sveriges Television, huvudsakligen via satellit eller kabel-TV. Enbart cirka 2 000 hushåll hade anskaffat mottagarutrustning för digitala marksändningar. Det är långt ifrån de prognoser som Teracom, SENDA och andra aktörer utgått ifrån för tillväxten av antalet abonnenter i det digitala marknätet.

De fem regionala digitala kanalerna från Sveriges Television distribueras än så länge enbart via det digitala marknätet och nådde under 1999 således en mycken liten publik. Sveriges Television har inlett diskussioner med NSAB om satellitsändningar av de regionala kanalerna, som när sådana startar, kommer att kunna tas emot över hela landet. Sveriges Television har avstått från att tillåta analog vidaresändning av de regionala kanalerna i kabelnät.

Det klena intresset hos hushållen att skaffa nödvändig mottagarutrustning för digitala marksändningar orsakas av en kombination av att utbudet inte varit tillräckligt attraktivt och att tillgången till mottagare varit begränsad. Ännu vid slutet av år 1999 hade inte alla de TV-bolag som erhållit tillstånd startat sina sändningar. Dessa TV-bolag har hänvisat till de striktare regler för annonsering som gäller i marksändningar jämfört med de distributionsformer bolagen redan använder (satellit och kabel).

Den långsamma utvecklingen av marksänd digital-TV gjorde att Sveriges Television hösten 1999 beslutade att begränsa de regionala sändningarna till en miniminivå eftersom företaget inte ansåg det ekonomiskt försvarbart att bedriva verksamheten på den nivå som ursprungligen planerats. Samtidigt avbröt Sveriges Television utvecklingen av interaktiva tjänster i digital-TV. Anledningen till detta senare beslut var att den europeiska TV-branschen arbetat med en gemensam standard för interaktiva tjänster i digital-TV. Distributörerna av digital-TV har valt olika tekniska system vilket skapar en osäkerhet hos konsumenterna och försvårar utvecklingen av interaktiva tjänster hos TV-bolagen. Den gemensamma europeiska standarden fanns inte inom räckhåll då de digitala marksändningarna förväntades starta. Nu räknar Sveriges Television med att mottagningsutrustning för den nya standarden finns färdig från flera tillverkare i slutet av år 2000.

Sveriges Television har varit pådrivande i det europeiska standardiseringsarbetet för digital-TV, dels genom sitt medlemskap i standardiseringsorganet Digital Video Broadcasting, DVB, men framför allt genom arbetet i Nordig. Nordig-projektet har samlat alla viktiga aktörer inom digital-TV i Norden och har till syfte att

åstadkomma en gemensam standard för mottagningsutrustning. Standarden skall omfatta alla distributionsformer; 1,3 mark-, satellit och kabel-TV-sändning. Det viktigaste resultatet av Nordig-arbetet är, förutom att ta fram en detaljerad teknisk specifikation av digital mottagarutrustning inom DVB-ramen, att få de olika aktörerna att förbinda sig att övergå till den gemensamma tekniska standarden Multimedia Home Platform (MHP) för interaktiva tjänster som DVB väntas fastställa i början av år 2000. Så snart denna standard är fastställd kommer Sveriges Television att återuppta utvecklingen av interaktiva tjänster i digital-TV. Samtidigt räknar Sveriges Television med att flera tillverkare av digital mottagarutrustning kommer in på den svenska marknaden.

Sveriges Television tog initiativ till att tillsammans med Teracom etablera företaget SENDA som för programföretagens räkning skall svara för åtkomstkontroll och en gemensam elektronisk programguide för sändningarna i det digitala marknätet. Etableringen har genom förseningen av digital-TV blivit en ekonomisk belastning för Sveriges Television som därför kommit överens med Teracom om att Teracom övertar merparten av Sveriges Televisions ägarandel i bolaget. Teracom har utöver engagemanget i SENDA övertagit kontrollen över företaget Boxer vars affärsidé är att hyra ut mottagarutrustning till hushållen i kombination med programkort från SENDA. Teracom får därigenom ett större ansvar för och kontroll över hela distributionskedjan från TV-bolag till TV-hushållen.

Sveriges Television har, jämte Teracom, tagit ett stort ansvar för att stimulera utvecklingen av digital-TV i Sverige. Sveriges Television anser att den digitala tekniken för distribution oavsett om den sker via mark-, satellit- eller kabel-TV-teknik medför fördelar för hushållen samtidigt som en bättre ekonomi kan åstadkommas. Trots motgångarna under 1999 bedömer Sveriges Television nu läget som betydligt ljusare och kommer fortsatt att spela en viktig roll i övergången från analog till digital TV-teknik.

12 Planer

- *SVT skall även redovisa övergripande planer för det närmast följande året för publiken. (20§ Anslagsvillkoren)*

SVT1 och SVT2

Utgivningen i SVT1 och SVT2 har kontinuerligt utvecklats inom flertalet programområden de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter under 2000.

De programområden som förändras mest är nöje och populärfakta. Ett antal nya programserier startar, samtidigt som utgivningen inom dessa områden får en tydligare struktur.

De särskilda kvalitetsmedlen förstärker utgivningen inom de tre programområdena barn och ungdom, dokumentär och drama.

Sveriges Television kommer under 2000 att bjuda på flera stora evenemang och galor: Idrottsgalan, Filmgalan och Melodifestivalen. 2000 anordnar Sveriges Television den internationella tävlingen Eurovision Song Contest.

År 2000 rymmer också två stora sportevenemang: Fotbolls-EM i Belgien/Holland och OS i Sidney.

Planer för Text-TV

Sveriges Televisions text-TV-sidor bedöms under året kunna ligga till grund för en mobil nyhetstjänst med wap-teknik i mobiltelefoner.

Planer för Internet

Under 2000 kommer flera regionala nyhetsprogram att starta daglig nyhetsutgivning på Internet, vilket gör att regionala nyheterna kommer att kunna ses av svenskar även utanför regionen. Sveriges Televisions första webbplats för en stor internationell publik skapas i och med värdskapet för Eurovision Song Contest.

13 Sammanfattning

Sammanfattningen följer public service-uppföljningens disposition. Riktlinjerna och villkoren under de olika aspekter som tagits upp redovisas kortfattat (avsnitt i uppföljningen anges) och för varje punkt summeras kortfattat utfallet eller förhållandena.

VILLKOR

UTFALL

Distriktsproduktionen bör spegla särprägel och bidra till mångfald. 5.3	Ett stort antal programexempel visar att den dubbla uppgiften fullgörs.
Distriktens andel av allmänproduktionen ska öka till minst 55 procent. 5.4	Distriktsandelen var 55 procent 1999.
Distrikten ska anlita fristående producenter och utomstående i ökad grad. 5.4	Distriktens anlåtande av utomstående har ökat sedan 1996 och utgjorde 1999 21 procent av allmänproduktionen.
Programutbudet ska spegla olika länders kulturkretsar. 5.5	22 procent av SVT:s program i förstasändning (exklusive sport) var av främmande ursprung 1999. Totalt var 46 länder företrädade i programutbudet.
Program ska stärka den nordiska kulturgemenskapen. 5.5	Av programmen med främmande ursprung har andelen från Norden ökat från 11 till 17 procent under perioden 1996-1999.
Utomståendes medverkan ska öka. 5.6	Antalet utomståendes medverkan har minskat något sedan 1996 medan arvodessumman har ökat.
Utläggningar, samproduktioner och svenska inköp ska öka. 5.6	Sändningstiden för samarbete med utomstående svenska producenter har ökat jämfört med 1996.
Mer än hälften av utbudet ska vara av europeiskt ursprung. 5.6.3	1999 var 86 procent av utbudet av europeiskt (inklusive svenskt) ursprung. En ökning med 3 procentandelar sedan 1996.
Minst 10 procent ska komma från europeiska självständiga producenter. 5.6.3	1999 kom 16 procent från europeiska fristående producenter.
SVT ska öka uppmärksamheten åt barn- och ungdomsprogram. 5.7	Sändningstiden har ökat mellan 1996 och 1999 med 23 procent.
SVT ska iaktta försiktighet med våldsskildringar. 5.8	SVT har en egen policy och har förbundit sig att följa EBU:s riktlinjer. SVT har inte någon gång under 1999 fallits på denna punkt av Granskningsnämnden för radio och TV.
SVT ska beakta funktionshindrades behov. 5.9	Textningen av svenska program har ökat med 32 procent mellan 1996 och 1999. Sändningarna på teckenspråk har ökat. Ett utvecklingsarbete pågår för att öka TV-utbudets tillgänglighet för synskadade.
SVT ska erbjuda ett utbud som kännetecknas av hög kvalitet. 5.11	Verksamhet som utbildning av personal och utveckling av program pågår kontinuerligt.

VILLKOR

UTFALL

<p>Programmen ska tillgodose skiftande behov och intressen. 5.12</p>	<p>SVT kan visa upp en stor bredd av genrer och ämnesområden. Program av olika karaktär sänds vid samma tidpunkt i SVT1 och SVT2. Andelen servicerepriser har ökat. Utbudet varierar från dag till dag i en och samma kanal. Program av liknande slag under en vecka sänts vid olika tider.</p>
<p>Tillgängliga sändningstider för program som vänder sig till mindre grupper. 5.12</p>	<p>Program för barn och ungdomar och program för språkliga minoriteter sänts i stor utsträckning på kvällstid och dagtid under veckosluten.</p>
<p>SVT ska sända för allmänheten viktiga meddelanden. 5.12.5</p>	<p>Meddelanden från svenska statliga myndigheter sänds under rubriken Anslagstavlan vid 120 tillfällen under 1999.</p>
<p>SVT ska ge medborgarna allsidig information. 6.1</p>	<p>Andelen nyhetsprogram och program av typen intervjuer, debatter, granskande reportage och dokumentärer i utbudet har ökat.</p>
<p>SVT ska sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som 1996. 6.1</p>	<p>Den totala volymen har ökat sedan 1996.</p>
<p>SVT ska utöva opartiskhet och saklighet. 6.3</p>	<p>Granskningsnämnden för radio och TV fattade 1999 8 fällande beslut rörande kraven på opartiskhet och/eller saklighet.</p>
<p>SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag. 6.4</p>	<p>SVT:s nyhetsprogram, samhällsprogram och faktaprogram bedriver en omfattande oberoende journalistisk granskning.</p>
<p>SVT ska vidga och fördjupa sitt kulturansvar samt främja förnyelse. 7.1</p>	<p>Ett stort antal programexempel och en ökning av denna typ av program visar att SVT lever upp till dessa förväntningar.</p>
<p>SVT ska ha ett mångsidigt utbud på svenska språket. 7.2</p>	<p>Ca 75 procent av SVT:s förstasändningar är producerade på svenska.</p>
<p>SVT ska spegla kulturlivet i olika delar av landet. 7.3</p>	<p>SVT har f.n. sex kulturbevakande magasinprogram som produceras i och speglar olika delar av landet. Nyhetsprogrammen speglar kulturlivet i ökad grad.</p>
<p>SVT ska spegla det mångkulturella Sverige. 7.4</p>	<p>SVT speglar det mångkulturella perspektivet i olika typer av program, t.ex. barn- och ungdomsprogram, nyhetsprogram, dokumentärer, dramaproduktioner och magasinprogrammet Mosaik.</p>
<p>SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters behov. 7.4.1</p>	<p>SVT har i en överenskommelse med SR och UR åtagit sig att svara för ett utbud av finsk- och samiskspråkiga program. SVT sänder också långfilmer från länder som sällan är företrädda i den svenska biografrepertoaren samt sedan 1999 program på tornedalsfinska.</p>

VILLKOR**UTFALL**

Antalet samarbeten med kultur- och musikinstitutioner ska öka. 7.5

Antalet samarbeten uppgick 1999 till 33 och antalet timmar till 54. Jämfört med 1996 har antalet samarbeten minskat.

SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. 7.5

SVT var part i 1993 års filmavtal och är så även i 1999 års avtal. SVT samproducerar, samfinansierar och köper visningsrätter i väsentligt större omfattning än avtalet stipulerar. SVT var engagerad i 62 filmer under 1999.

Utbudet ska präglas av folkbildningsambitioner. 7.6

Åtskilliga programexempel inom olika områden visar att SVT lever upp till detta krav.

Utbudet ska ge möjlighet till inlevelse, engagemang och förströelse. 8.1

20 procent av det samlade utbudet har som huvudsakligt syfte att underhålla. De största utbudskategorierna inom detta område är nöjesprogrammen och sportprogrammen.

Publiken. 9

SVT hade under 1999 en räckviddsandel som sett till olika veckodagar varierade mellan 80 och 85 procent. SVT:s tittartidsandel var 1999 47 procent. Tittartidsandelen på kvällstid (18.00 - 23.00) var 53 procent.

SVT ska sända program och text-TV till hela landet. 9.7

Vid samtliga mättillfällen sedan 1996 har andelen hushåll, med TV som kan se SVT problemfritt, nära nog varit 100 %.

Sändningarnas tekniska kvalitet och säkerhet ska inte underskrida 1996 års nivå. 9.7

I marknätet regleras kvalitet och säkerhet i ett avtal mellan SVT och Teracom. Utfallet motsvarar uppsatta krav. Kvaliteten och säkerheten på sändningarna av SVT1 och SVT2 i kabelnäten kan SVT inte påverka.

Produktiviteten ska förbättras. 10.2

Produktiviteten för den egna produktionen har ökat mellan 1996 och 1999.

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program för funktionshindrade ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.4

SVT:s resursinsats har ökat mellan 1996 och 1999.

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program på invandrar- och minoritetsspråk ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.5

SVT:s resursinsats har ökat mellan 1996 och 1999.

14 Källor, definitioner och begrepp

14.1 Källor

14.1.14 Externa källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

1. *MMS veckotabeller* grundade på data från people meter-mätningar i en panel bestående av ca 1 000 hushåll (från hösten 1998) med medlemmar 3 år och äldre. Mätningarna utförs av A.C. Nielsen Company AB. Tabellerna är förprocessade.
2. *MMS veckodisketter* innehållande samma data som ovan, men bearbetningsbara.
3. *MMS basundersökning* som ligger till grund för beskrivning av TV-hushåll i Sverige. Genomförs två gånger per år med vardera 8 000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta intervjuer genomförs som hembesök.
4. *SOM-undersökningen* genomförs som postenkät med ett urval om på 3 000 slumpvis utvalda svenskar i åldern 9-79 år.

Ärendestatistik från Granskningsnämnden

14.1.15 Interna källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

Publik- och utbudsanalysgruppens egna undersökningar:

1. *Om nyckelord* i Visions- och måldokumentet genomförs årligen med postenkät till ett slumpmässigt urval om 2 000 personer 9-80 år. Genomförs av MMS AB (tidigare Svenska Gallup)
2. *Om IT, Internet* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9-80 år. Genomförs av MMS AB
3. *Om Text-TV* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9-80 år. Genomförs av MMS AB

Utbudsstatistik från databasen hos Publik- och utbudsanalys

Distributörskategorisering enligt lagersystemet PIA hos Sveriges Televisions Inköpsavdelning

För samarbete med Kulturinstitutioner har en särskild inventering gjorts

Ekonomi- och personaluppgifter

Ekonomisystemet (EPOK/AGRESSO)

Gagesystemet

Lönesystemet

Budgetavräkningen

Förteckning över nationella och utländska utmärkelser

14.2 Definitioner och begrepp

Allmänproduktion

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage och korta pausprogram.

Analog/Digital television

TV-signalen kan distribueras i olika form. Den hittills förhärskande modellen som bygger på överföring av bilden och mottagning och tolkning i TV-apparatens katodstrålerör kallas *analog television*. Om TV-signalen istället översätts till digital kod (ettor och nollor) innan programmet sänds ut blir informationsförlusterna på vägen till hushållen mindre. Man kallar detta *digital television*. Idag finns inte TV-apparater som direkt förmår omvandla denna signal till en TV-bild. En D/A-omvandlare gör om signalen till analog television hemma hos konsumenten.

Distributionssätt

TV-signalen kan vidareändas för mottagning på olika sätt. När vidareändningen av TV-programmen går via Teracom's sändarnät kallas detta *marksändning*. TV-signalen kan också vidareändas via kabel. I Sverige finns olika operatörer som vidareänder TV-kanaler till hushållen för *kabelmottagning*. TV-signaler som färdas långväga kan distribueras med hjälp av transpondrar på *satellit*. TV-signalen tas emot med en parabolantenn. Signalen kan vara såväl analog som digital i samtliga distributionsformer (se ovan).

Egenproduktion

En produktion som genomförs av Sveriges Television med företagets egna och/eller inhyrda resurser. Sveriges Television äger exploateringsrätten av produktionen.

Främmande produktion

Som främmande produktion räknas samtliga utländska förvärv samt samproduktioner med TV-företag eller producent som har sitt säte utanför Sverige. Till denna kategori räknas även programutbyte via Nordvisionen och Eurovisionen.

Förvärv/inköp av visningsrätt

Ett färdigt program som producerats av utomstående. Exploateringsrätten ägs av utomstående producent/distributör. Sveriges Television förvärvar viss visningsrätt. Utbyte/försäljning av program inom Nordvision och Eurovision betecknas som förvärv.

In vision

När text-TV visas med rullande exponering av sidor i de vanliga TV-sändningarna. Text-TV in vision kan alltså ses av alla TV-tittare oavsett om TV-apparaten är utrustad med text-TV-funktion eller inte.

Must carry

Regel om vidareändring av TV-sändningar i radio- och TV-lagen 8 kap. 1§. Paragrafen återges här i sin helhet.

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för

sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program som sänds av tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 3 kap. 5 §. Lag (1998:1713).

Opt out

När en regional TV-kanal lägger ut sitt digitala utbud i analog form i SVT2-nätet blir programmen tillgängliga endast för tittare i närområdet. Man kallar detta opt out. Metoden kan exempelvis användas i samband med större olyckor eller andra nyhets-händelser av stort lokalt intresse. Under 1999 har metoden också använts för att presentera de digitala regionala kanalerna för publiken.

Produktionsutläggning

En produktion som genomförs av fristående/oberoende producent eller produktionsbolag för och på uppdrag av Sveriges Television. Företaget förvärvar exploateringsrätten för produktionen.

Räckviddsandel

Andelen av samtliga personer som en genomsnittlig dag tittat minst 5 sammanhängande minuter på TV och tittat minst 5 sammanhängande minuter på en enskild TV-kanal. Räckviddsandel är inte ett mått som fördelas mellan olika kanaler utan varje kanal för sig kan ha en räckviddsandel mellan 0 och 100 procent.

Samproduktion

En produktion som genomförs i samarbete med annan producent. I samproduktionsavtal fördelar intressenterna exploateringsrätten och reglerar inflytandet över produktionens innehåll, form och ekonomi, vanligtvis i proportion till insatsen. Hemlandet för den part som har det exekutiva produktionsansvaret avgör om produktionen klassas som svensk eller utländsk. Samproduktioner som finansieras med medel ur den nordiska TV-samarbetsfonden ingår.

Servicerepris

Repriserings av program som sänts inom 30 dagar tidigare. I regel förläggs servicerepriser inom en sjudagarsperiod från originalsändningen, ofta med dold eller öppen text-TV-textning för hörselhandikappade.

Streaming video

När rörlig bild visas på en webbsida direkt när användaren är uppkopplad kallas det streaming video. Används t.ex. inom Sveriges Televisions nyhetstjänst på Internet.

Stringer

En person som kontrakteras av en nyhetsredaktion för att tillfälligt svara för nyhetsbevakning och kommentarer från ett geografiskt område som saknar fast korrespondent.

Tittartidsandel

Andel av den sammanlagda genomsnittliga tiden för tittandet på TV som tillfaller ett enskilt program eller en enskild kanal/TV-företag. Tittartidsandelar för kanalerna summerar till 100 procent och är således ett slags mått på konkurrenskraft eller marknadsandel.

Transmission

En överföring av en scenföreställning/konsert till television med upptagning direkt från ett eller flera framföranden för publik (direktupptagning exempelvis från Drottningholmsteatern).

Transskribering

Anpassning av en scenföreställning el. dyl. till televisionen, med likartad eller förändrad dekor, samma skådespelare och ett i bland kortat manus men med inspelning i studiomiljö (överflyttad eller anpassad föreställning).

Ursprungsland

I regel det land som programmet härstammar ifrån. Vid samproduktioner med flera olika intressenter inblandade har som ursprungsland räknats det land som tydligast satt sin prägel på produktionen genom talat språk, miljö eller handling.

Versionering

Anpassning av främst utländska program genom i första hand översättningstextning. Även talad versionering förekommer i form av speaker, berättare och dubbning (för barn).

Återutsändning

Reprisering av program som tidigare sänts. Avgränsning mellan servicerepris (se ovan) och återutsändning går 30 dagar efter förstasändning. I regel förflyter dock avsevärt mycket längre tid innan en återutsändning kan bli aktuell. Även återutsändningar kan servicerepriseras.